

PATRONAT HONOROWY PREZYDENTA
MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

WIELKI KONGRES
UTW

44 LATA RUCHU
UNIwersytetów Trzeciego Wieku

ASOS 2014-2020

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej
Osób Starszych na lata 2014-2020

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Wydawca:

Fundacja „Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku”
ul. Gruszy 32, 04 - 779 Warszawa

Zespół redakcyjny:

Krystyna Lewkowicz - Redaktor wydania

Adrian Oleksiak - grafika

Florian Kott - opracowanie materiałów nadesłanych

ISBN: 978-83-943987-7-4

Skład i druk: szczodrak.com Warszawa

ASOS 2014-2020

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej
Osób Starszych na lata 2014-2020

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Zadanie współfinansowane jest ze środków Rządowego
Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych

III WIELKI KONGRES UNIwersYTETÓW TRZECIEGO WIEKU

**44 lata ruchu
Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce**

Część I.

Warszawa, 14 października 2019 r.

PATRONAT HONOROWY PREZYDENTA
MIASTA STOŁĘCZNEGO WARSZAWY

Szanowni Liderzy i Słuchacze Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Witamy bardzo serdecznie w Warszawie na III Wielkim Kongresie Uniwersytetów Trzeciego Wieku i oddajemy do Państwa rąk wydawnictwo towarzyszące temu wydarzeniu.

Nazwaliśmy kongres „**wielkim**”, w odróżnieniu do różnych regionalnych konferencji UTW, zwanych przez organizatorów „kongresami UTW” bo po pierwsze, zaprosiliśmy do udziału w nim przedstawiciele wszystkich krajowych i polonijnych Uniwersytetów Trzeciego Wieku, do których udało się nam dotrzeć, po wtóre naszym celem jest kontynuacja tradycji, dorobku i rangi dwóch poprzednich Kongresów UTW w 2012 i 2015 roku, które pozostawiły w historii polskiej polityki senioralnej niekwestionowany, historyczny dorobek.

Patronat honorowy nad Kongresem objął Prezydent miasta stołecznego Warszawy Rafał Trzaskowski.

Jak przy poprzednich Kongresach, ogromne zasługi i pomoc w jego organizacji wniósł Parlamentarny Zespół ds. UTW, kierowany przez posła Michała Szczerbę.

Wydawnictwo **44 lata Ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku** jest dedykowane słuchaczom UTW, stanowi wyraz uznania i empatii oraz najlepszych życzeń, bowiem lata te pozostawiły ogromny dorobek naukowy, artystyczny, wydawniczy, kulturalny i społeczny.

Prezentujemy w nim wybitne, nietuzinkowe osiągnięcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku, swoiste perełki w ko-

ronie ich dorobku, zadziwiające świat „okręty flagowe” będące przedmiotem chluby, wzorem dobrych praktyk, obrazem niezwyklej różnorodności, fantazji, talentów, szerokich zainteresowań, odwagi w realizacji marzeń itp. ambitnych dokonań, które wpisały się na stałe w historię tego ruchu, a zarazem stały się wizytówkami UTW w bardzo różnych dziedzinach ich działalności.

Uniwersytety Trzeciego Wieku mają bowiem w swoim dorobku tysiące inicjatyw, kampanii, wspaniałych projektów społecznych, międzypokoleniowych, wielkich wydarzeń sportowych zrealizowanych zarówno na rzecz słuchaczy jak i lokalnej społeczności. Ich praca społeczna wspomaga i uzupełnia w ten sposób potencjał lokalnych samorządów w realizacji zadań własnych gmin.

Wspaniale rozwinął się w UTW ruch artystyczny. Chóry, teatry, kabarety, zespoły muzyczne, taneczne nie ustępują poziomem profesjonalistom, pozwalając jednocześnie senioralnym artystom na spełnianie marzeń o karierze scenicznej.

Przestawiamy Państwu również kolejne „Wielkie Osobowości Uniwersytetów Trzeciego Wieku”.

Ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów senioralnych, wsparcie inicjatyw społecznych, udzielone patronaty i pomoc logistyczna jest jednym z filarów rozwoju ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Przejdą do historii jako wybitni animatorzy polskiej polityki senioralnej.

Mamy świadomość, iż wydawnictwo kongresowe nie jest w stanie zobrazować wszystkich ważnych dokonań, sukcesów i inicjatyw tego ruchu, ale postanowiliśmy zatrzymać dla Państwa w kadrze chociaż niektóre niezapomniane chwile!

Z serdecznymi życzeniami owocnych obrad i miłych wspomnień

Krystyna Lewkowicz

*Prezes Fundacji Ogólnopolskie
Porozumienie Uniwersytetów
Trzeciego Wieku w Warszawie*

Uniwersytety Trzeciego Wieku na rzecz polityki senioralnej

Szanowni Państwo!

III Wielki Kongres Uniwersytetów Trzeciego Wieku to symboliczna inauguracja obchodów 45-lecia ruchu UTW. W 2005 roku było 125 UTW, obecnie jest ich ponad 660.

Ten dynamiczny wzrost to zasługa liderów tego środowiska, w tym ogólnopolskich struktur, w szczególności Ogólnopolskiego Porozumienia Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

W Sejmie od 2011 r. wsparcie dla ruchu zapewnia Parlamentarny Zespół ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Najważniejszym osiągnięciem tego środowiska, w ostatnich latach, było wprowadzenie do debaty publicznej postulatu polityki senioralnej.

Był on częścią deklaracji programowej I Kongresu UTW w 2012 roku. Polityka senioralna to przede wszystkim kształtowanie warunków aktywnego i godnego starzenia się w dobrym zdrowiu. Celem podstawowym jest zapewnienie seniorom samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia. UTW stały się adwokatami nie tylko aktywnych i twórczych seniorów, zainteresowanych rozwojem osobistym, ale także

rzecznikiem osób z ograniczoną samodzielnością, zależnych i wymagających pomocy.

Polityka senioralna powinna być budowana w partnerstwie z reprezentacją osób starszych.

W Polsce jako jednym z nielicznych krajów Unii Europejskiej, przy wsparciu rządu i Komisji Polityki Senioralnej Sejmu VII kadencji, uchwalono ustawę o osobach starszych, powstał Obywatelski Parlament Seniorów, a wcześniej stworzono ustawowe podstawy prawne dla powoływania i funkcjonowania gminnych rad seniorów.

Blisko cztery lata niezadowolającego korzystania z możliwości ustawy o osobach starszych, powoduje konieczność jej nowelizacji. Stworzy ona bardziej precyzyjne narzędzia koordynacji i ewaluacji polityki senioralnej. Wśród propozycji znajdują się: powołanie pełnomocnika rządu ds. polityki senioralnej, utworzenie międzyresortowej Rady Polityki Senioralnej oraz przygotowanie i przyjęcie przez Sejm Karty Praw Osób

Starszych. Obywatelski Parlament Seniorów stanie się ustawowym reprezentantem osób starszych, któremu zapewnione zostaną źródła finansowania. Niezbędne będą nowe zadania samorządu gminnego i wojewódzkiego, w tym obligatoryjne przygotowanie diagnozy sytuacji osób starszych.

Skrócenie wieku emerytalnego, stworzyło potrzebę zachęt finansowych do dłuższej aktywności zawodowej osób starszych, co przełoży się na przyszłe wyższe dochody emerytów.

Obowiązkiem państwa jest zapewnienie pomocy osobom o ograniczonej samodzielności. Konieczne będzie uzupełnienie dotychczasowych świadczeń oraz precyzyjne ich zaadresowane do osób z ograniczoną samodzielnością. Rozwiązaniami mogą być: bon opiekuńczy, którego wysokość odpowiadałaby stopniowi niesamodzielności, usługi asystenckie oraz urlopy wytchnienia dla opiekunów.

Ochrona pieszych jest najważniejszym wyzwaniem bezpieczeństwa ruchu drogowego w starzejącym się społeczeństwie. Konieczne jest zagwarantowanie pierwszeństwa pieszych na przejściu. „Pieszy zawsze pierwszy” to europejski standard.

Wzmocnieniu i upowszechnieniu rad seniorów będzie służyło zapewnienie źródeł ich finansowania we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego.

W Polsce jest blisko pół miliona chorych na choroby Alzheimera i choroby otępienne. Najwyższy czas wprowadzić Narodowy Program Alzheimerowski. Potrzebne są: wczesna diagnoza, leczenie i pomoc dla opiekunów. Zgodnie z raportami Najwyższej Izby Kontroli opieka nad chorym członkiem rodziny spoczywa przede wszystkim na najbliższych. Wokół dziennych świetlic Alzheimerowskich powinno zostać zapewnione wsparcie doradczo-psychologiczne dla rodzin.

Konieczne jest wzmocnienie dialogu międzypokoleniowego, co moż-

na osiągnąć poprzez współpracę młodzieżowych rad gmin i gminnych rad seniorów, integrujące programy międzygeneracyjne, centra aktywności międzypokoleniowej. To nowy obszar aktywności, gdzie rola Uniwersytetów Trzeciego Wieku może być wiodąca.

W przededniu okrągłej rocznicy powstania ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku, pragnę złożyć wszystkim słuchaczkom i słuchaczom serdeczne życzenia.

Wiedza i doświadczenie, które zdobyliście Państwo w ciągu długiego życia, są cenne dla całego społeczeństwa.

Niech aktywność edukacyjna i społeczna w Uniwersytetach Trzeciego Wieku będzie dla Państwa nieustannie źródłem satysfakcji.

Z serdecznymi pozdrowieniami

Michał Szczerba

Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Fenomen Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Podsumowując dokonania 44 letniego okresu działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce, warto przypomnieć, iż założycielką pierwszego w Polsce i trzeciego w świecie Uniwersytetu Trzeciego Wieku była pani prof. Halina Szwarc.

Osoba niezwykła, nauczyciel akademicki, gerontolog, wizjoner, bohaterka narodowa, która dostrzegła jako pierwsza potencjał tkwiący w osobach starszych i nadała wysoką rangę ich roli w społeczeństwie, rodzinie, aktywności obywatelskiej, intelektualnej, gospodarczej. Poświęciła wiele lat pracy naukowej na badania sytuacji zdrowotnej i szeroko rozumianej aktywizacji seniorów.

Gdyby mogła być dziś z nami, byłaby zapewne dumna, a zarazem zdumiona rozmiarami, do jakich rozrosło się jej dzieło.

Założony przez Panią prof. w 1975 roku Uniwersytet Trzeciego Wieku na warszawskich Bielanych działa do

dziś i nosi imię swojej założycielki.

Osobę i dorobek Pani prof. Haliny Szwarc Sejm RP uhonorował specjalną uchwałą.

Uniwersytety Trzeciego Wieku w początkowym okresie nie miały sprzyjających warunków rozwoju, do roku 2005, czyli w okresie 30 lat, powstało ich zaledwie ok. 120, a działalność swoją ograniczały do środowiska lokalnego.

Proces ich konsolidacji uznany dziś za podwaliny i jedno z głównych źródeł sukcesów tego ruchu, nabrał wielkiego tempa po 2005 roku, kiedy Polsko - Amerykańska Fundacja Wolności zapoczątkowała systemowe wspomaganie ruchu UTW środkami swojej Fundacji uruchamiając ogólnopolski i trwający kilka lat program „Uniwersytety Trzeciego Wieku”.

Ogólnopolskie konferencje Uniwersytetów Trzeciego Wieku organizowane przez PAFW oraz pierwszy w historii fundusz grantowy dla UTW

spowodował zdecydowany wzrost aktywności Uniwersytetów na arenie ogólnopolskiej, realizację licznych projektów partnerskich, wymianę doświadczeń, ogólnopolskich spotkań oraz szereg nowych inicjatyw zakładania UTW.

Ten okres jest niezwykle ważny, bowiem uświadomił jak ważne dla rozwoju społeczności UTW są kontakty, wymiana doświadczeń jak również pokazał, że działając wspólnie, mówiąc jednym głosem będzie się lepiej słyszalnym, a problematyka senioralna zyska odpowiednią rangę. Ta świadomość zainspirowała powstanie ogólnopolskich organizacji zrzeszających UTW, zarówno formalnych jak i nieformalnych, które także odegrały znaczącą rolę w rozwoju ruchu UTW.

Oceniając pozycję ruchu UTW na arenie społecznej należy stwierdzić, iż właśnie to zjednoczenie stało się podwaliną największych jego osiągnięć, motorem dynamicznego rozwoju. Zyskało uznanie i wysoką pozycję społeczną, bo zajmowa-

ło się najważniejszymi problemami osób starszych, w sposób partnerski kształtując relacje z rządem, sejmem, senatem, instytucjami publicznymi i społecznymi.

Wyjątkowy ruch społeczny, jakim są Uniwersytety Trzeciego Wieku oraz ich niezwykle dynamiczny rozwój stworzył swoisty polski model tych organizacji.

Jeden z czołowych polityków określił Uniwersytety Trzeciego Wieku jako „najlepszy towar eksportowy Polski”.

Inne określenia UTW to:

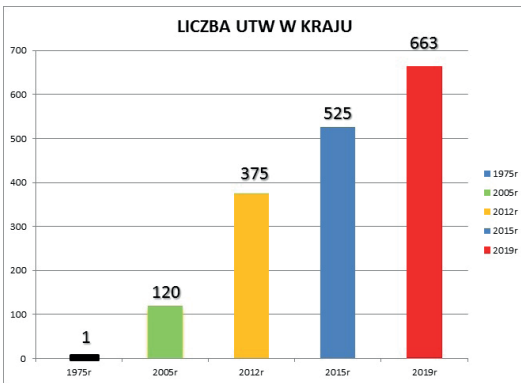
- ważne centra profilaktyki gerontologicznej,
- alternatywa dla poradni zdrowia psychicznego,
- uczelnie rozwoju osobowościowego i in.

Łączą je wspólne cechy:

nauka dla własnej satysfakcji, a nie dla dyplomów, realizacja marzeń z młodości, przeciwdziałanie wykluczeniu i dyskryminacji ze względu na wiek.

Rozmieszczenie UTW w województwach.

Wzrost liczebności UTW

Wg stanu na koniec sierpnia 2019 r. jest ich 663, to znaczy, że od II Kongresu UTW w 2015 r. przybyło kolejne 138 organizacji.

Charakteryzuje się wielką różnorodnością programową, a przede

wszystkim niezwykłą osobowością ich słuchaczy.

Fenomen Uniwersytetów Trzeciego Wieku zawarty jest bowiem w ich filozofii, którą obrazuje motto:

„zamiast modlić się na pustyni o deszcz, bierzemy się za kopanie studni”

Stanowi ono najkrótszą i bardzo trafną charakterystyką ludzi tworzących Uniwersytety Trzeciego Wieku, przebojowych, ekspansywnych, nie bojących się sięgać po niemożliwe, wciąż otwartych na wiedzę, podejmujących wyzwania, którym nie sprostałby niejeden młody.

Potrafią uruchomić niewyobrażalne pokłady energii, pomysłowości, rozmnożyć otrzymane środki finansowe, wzbogacając je swoim ogromnym potencjałem społecznej pracy, dzielić się doświadczeniami, dawać radość sobie i innym, zadziwiać talentami artystycznymi i śmiałością pomysłów.

Ruch Uniwersytetów Trzeciego Wieku postawił na konsolidację

środowiska i wysoką jakością programową swojego działania ufając, że przyjmując wspólne programy i mówiąc jednym głosem zdoła osiągnąć więcej, a pokazując swój ogromny potencjał i formułując wymagające lecz realne postulaty, postrzegany będzie jako poważny partner rządu i samorządu w tworzeniu polityki senioralnej.

Jest to dziś największy i najbardziej dynamicznie rozwijający się ruch społeczny.

Sukcesy dwóch poprzednich Kongresów UTW potwierdziły słuszność tej strategii oraz fakt, że otwartość i konstruktywny dialog społeczny może przynieść fenomenalne rezultaty.

Ustanowienie uchwałą Senatu RP Roku 2012 Rokiem Uniwersytetów Trzeciego Wieku, utworzenie rządowego programu Aktywizacji Społecznej Osób Starszych, przyjęcie Paktu Na Rzecz Seniorów, a w wyniku zawartych w nim postulatów utworzenie pierwszego w administracji publicznej Departamentu Polity-

ki Senioralnej w MPiPS, powołanie Rady ds. Polityki Senioralnej, która pozostawiła po sobie pierwszy kompleksowy dokument zatytułowany „Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej na lata 2012 -2020”, wreszcie powołanie w 2014 rok przez Sejm RP stałej sejmowej Komisji Polityki Senioralnej, przygotowanie przez nią i procedowanie ustawy o osobach starszych, systemu wpierania ekonomii społecznej i wiele innych to efekty spełnionych postulatów Kongresów UTW.

Jak napisał w recenzji Paktu prof. dr hab. Piotr Błędowski:

*„**Pakt na rzecz Seniorów**” jest dokumentem szczególnym. Jego wyjątkowość polega na tym, że obejmuje niezwykle szerokie pole działań w zakresie polityki senioralnej, przy czym sformułowane zadania mają swych konkretnych adresatów – władze państwowe, samorząd terytorialny i wreszcie – co wypada szczególnie podkreślić – środowisko Uniwersytetów Trzeciego Wieku.*

Jest to jeden ze stosunkowo niewielkiej liczby dokumentów, który nie stanowi swoistej listy życzeń, ale stwarza realne szanse na poprawę sytuacji starszego pokolenia dzięki trafnie wyspecyfikowanym działaniom, których realizacja spoczywać powinna nie tylko na barkach administracji publicznej, ale i na samych zainteresowanych, reprezentowanych przez środowisko UTW.

Dziś osiągnięcia te wydają się oczywiste, jednak w latach 2012 -2015, wydarzenia będące przedmiotem sformułowanych na kongresach postulatów, były innowacyjne i bardzo śmiałe.

Ich realizacja utworzyła podwaliny nowoczesnej, kompleksowej polityki senioralnej w Polsce.

Ukoronowaniem trwającego ponad 10 lat procesu konsolidacji środowiska UTW oraz realizacją najważniejszego postulatu II Kongresu UTW w 2015 r. było powołanie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Już w październiku 2015 r. została zwołana I sesja Plenarna OPS.

Uniwersytety niewątpliwie stały

się silną formacją społeczną, a ponadto ważnymi ośrodkami profilaktyki gerontologicznej, które w istotny i widoczny sposób przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu osób starszych, utrzymują ich w dobrej kondycji psychofizycznej, przedłużają czas tzw. trzeciego wieku, tj. okresu pełnej samodzielności.

Przygotowują też seniorów poprzez pomoc psychologiczną, prawną, wolontariat, grupy wsparcia itp. samopomocowe działalności do tzw. „czwartego wieku”, tj. czasu postępującej niesamodzielności, wymagającej pomocy ze strony rodziny i osób trzecich.

Przygotowanie i zapewnienie godnego życia w tym okresie to ogromne wyzwanie zarówno dla Uniwersytetów Trzeciego Wieku jak i polityki społecznej Państwa.

Wciąż bowiem brakuje w tym zakresie rozwiązań systemowych, które skutecznie wspierałyby zarówno niesamodzielnych pacjentów jak i ich opiekunów.

F.Kott

Prezydent RP Bronisław Komorowski z laureatami konkursu i organizatorkami.
(II Kongres UTW, Teatr Wielki 2015)

Konkurs do Tytułu Honorowego „Wielka Osobowość Uniwersytetów Trzeciego Wieku”

Historia Konkursu

Pilotażowa edycja Konkursu nadawania tytułu „Wielkiej Osobowości Uniwersytetów Trzeciego Wieku” zrealizowana została z inicjatywy UTW Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie w październiku 2011 r., przy wsparciu środków ASOS, od razu uzyskała uznanie środowiska UTW i spotkała się z dużym zainteresowaniem mediów.

Kontynuacja Konkursu została wpisana w Pakcie na rzecz Seniorów do katalogu dobrych praktyk i reko-

mendowanej strategii dla Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Konkurs przeznaczony jest dla osób publicznych, pracowników instytucji centralnych, samorządowców, parlamentarzystów, działaczy społecznych i innych osób, które swoją pracą zawodową lub działalnością społeczną przyczyniły się do rozwoju i integracji Uniwersytetów Trzeciego Wieku lub posiadają udokumentowane zasługi dla środowiska seniorów.

Począwszy od 2013 roku prowadzenie Konkursu przejęła **Fundacja**

„Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku”.

W skład Kapituły Konkursu weszli:

- **Krystyna Lewkowicz** - Prezes UTW SGH i Fundacji „OP UTW” – inicjatorka Konkursu;
- **Irena Moskal** - Prezes najstarszego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Haliny Szwarc;
- dwaj pierwsi laureaci I pilotażowej edycji Konkursu **Jacek Michalowski** – ówczesny Minister w Kancelarii Prezydenta RP oraz **Michał Szczerba** – Poseł na Sejm RP, Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. UTW.

Regulamin stanowi, iż w skład kapituły kolejnych edycji Konkursu wchodzić będą organizatorzy: Krystyna Lewkowicz, Irena Moskal oraz wszyscy laureaci tytułu.

W kolejnej edycji Konkursu w 2013 roku nominację i tytuł Wielkiej Osobowości UTW otrzymali: **Anna Komorowska** – Patronka honorowa obchodów Roku Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Małżonka Prezydenta RP, **Władysław Kosi-**

niak Kamysz – ówczesny Minister Pracy i Polityki Społecznej oraz **Jerzy Koźmiński** - Prezes Polsko - Amerykańskiej Fundacji Wolności.

W edycji 2015 r., nominację i tytuł otrzymali: **Prof. Hanna Gronkiewicz-Waltz** - prezydent m.st. Warszawy, **Mieczysław Augustyn** - Senator RP, **Prof. Piotr Błędowski** - Wiceprzewodniczący PTG.

Nominacje Kapituły do tytułu Wielka Osobowość Uniwersytetów Trzeciego Wieku 2019 r. otrzymali: **Adam Bodnar** - Rzecznik Praw Obywatelskich, **Krzysztof Kwiatkowski** - były Prezes Najwyższej Izby Kontroli.

Obydwaj nominowani do tytułu to osoby publiczne, które w swojej pracy niezwykle wysoko uplasowały sprawy senioralne.

Zarówno osoby biorące udział w plebiscycie jak i Kapituła nie miała najmniejszych wątpliwości co do trafności nominacji.

Laudacje i dekoracja laureatów odbędzie się w czasie III Wielkiego Kongresu UTW.

Koniec dobrej tradycji

Jedną z tradycji ustanowionych „Paktem na rzecz Seniora”, było organizowanie w Sali Kolumnowej Sejmu RP dorocznych Konferencji Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

W latach 2012-2015 odbyły się cztery takie konferencje.

Patronat Honorowy nad Konferencją sprawował Marszałek Sejmu RP i Parlamentarny Zespół ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku, a od chwili powstania, tj. 2014 roku, także sejmowa Komisja ds. Polityki Senioralnej.

Organizacyjnie i finansowo wspierało Konferencje UTW Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Gośćmi Konferencji byli przedstawiciele wszystkich UTW w Polsce, a także goście honorowi reprezentujący najwyższe władze, tym Marszałek Sejmu i Senatu, ministrowie, parlamentarzyści i eurodeputowani, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznik Praw obywatelskich i in.

Każda konferencja była miejscem wymiany informacji i poglądów, a zarazem forum, na którym dokonywano podsumowania wydarzeń polityki senioralnej w minionym roku oraz kończyła się przyjęciem deklaracji programowej na rok następny.

Ostatnia z tego cyklu ważnych wydarzeń senioralnych, IV Konferencja UTW, już przy niemałych kłopotach

organizacyjnych i finansowych, odbyła się 14 grudnia 2015 r.

Wicemarszałek Sejmu Małgorzata Kidawa Błońska powiedziała w swoim powitaniu m.in.:

„...Uniwersytety Trzeciego Wieku powinny czuć się w Sejmie dobrze, bowiem tu zawsze są mile widziane, a ich dorobek budzi powszechne uznanie. Jestem zaszczycona, że możemy po raz czwarty gościć przedstawicieli UTW z całej Polski i cieszyć się, że to prestiżowe wydarzenie senioralne odbywa się pod patronatem Marszałka Sejmu RP -mówiła wicemarszałek Sejmu Małgorzata Kidawa-Błońska, uroczyście otwierając konferencję.

- Uniwersytety Trzeciego Wieku to jeden z najlepszych polskich towarów eksportowych.

- To niezwykle dynamicznie rozwijający się ruch społeczny, aktywny, widoczny w przestrzeni publicznej, kreatywny. Dodała, że Polacy mogą być dumni z działalności UTW, które aktywizują już tysiące starszych osób.

Aktywność Uniwersytetów Trzeciego Wieku przyczyniła się do powstania stałej sejmowej Komisji Polityki Senioralnej, a także uchwalenia ustawy o osobach starszych nakładających na rząd obowiązek stałego monitorowania i troski o sytuację osób starszych.

Wyrażam też uznanie dla powołania pierwszego w historii Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, którego I inauguracyjna sesja odbyła się 1 października br. i mam nadzieję, że będzie to stała, cykliczna forma spotkań z seniorami w sejmie”.

Niestety to ostatnie tak miłe słowa słyszane przez seniorów w siedzibie Sejmu RP.

Na zakończenie IV Konferencji UTW, zebrani jednogłośnie przyjęli tekst Deklaracji programowej, w której jej uczestnicy wyrazili wolę twórczej współpracy z Radą Ministrów,

Sejmem i Senatem RP, organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami senioralnymi, a także z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w dalszych działaniach na rzecz osób starszych.

Rekomendowali także prace nad rozwojem struktur i doskonaleniem programu Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Doroczne Konferencje UTW miały jeszcze jedną tradycję i stały punkt

programu, a mianowicie zatwierdzenie rekomendacji, a następnie wybór i wręczenie nominacji w Konkursie „Wielka Osobowość Uniwersytetów Trzeciego Wieku”.

To honorowe wyróżnienie przyznawane jest osobom publicznym, reprezentantom świata nauki i kultury, którzy swoją pracą społeczną lub zawodową szczególnie zasłużyli się dla

środowiska senioralnego i rozwoju Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Środowisko seniorów było też honorowane w Sali Kolumnowej Sejmu z okazji różnych świąt, w tym Dnia Babci i Dziadka, a w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbywała się corocznie Wigilia senioralna z udziałem Premiera RP, ministrów i parlamentarzystów.

Późniejsze wydarzenia nie potwierdziły już tych atencji dla środowiska senioralnego.

W grudniu 2015 roku odbyła się ostatnia tego typu Konferencja UTW. Później nie było woli władz aby ją kontynuować i finansować w dotychczasowej formule programowej i organizacyjnej.

Inne podobne konferencje organizowane przez różne podmioty z udziałem wybranych przedstawicieli środowiska senioralnego nie dopracowały się już ani tak bogatej formuły programowej ani prestiżu społecznego, nie pozostawiły też po sobie równe trwałych wartości dodanych.

Florian Kott

Obywatelski
PARLAMENT
Seniorów

Obywatelski Parlament Seniorów - „Seniorzy i przyszłość Polski”

Podstawą i warunkiem rozwoju demokratycznego państwa jest świadome swoich praw i obowiązków społeczeństwo obywatelskie. Aktywność obywatelska oznacza współudział i współodpowiedzialność za sprawy ważne dla całego kraju i społeczeństwa w różnych obszarach życia, zarówno na poziomie ogólnokrajowym jak i lokalnym.

Pierwszy Europejski Parlament Seniorów zwołany został przez Parlament Europejski w dniach 24-25 listopada 1993 r. w Luksemburgu.

Ustalono, że w każdym państwie członkowskim Unii Europejskiej powinien powstać Parlament Seniorów, który mógłby wpływać na politykę tego państwa wobec ludzi starszych.

Rekomendacje z 1993 r. zostały jak dotychczas wprowadzone w życie zaledwie w trzech krajach, tj. w Irlandii oraz – w nieco odmiennie formie – na Cyprze i na Słowacji. W innych państwach UE funkcjonują struktury parlamentarne lub pozarządowe mające podobne cele i zadania, chociaż nie koniecznie noszą nazwę parlamentu seniorów.

Kontynuując twórczy dialog w sprawach senioralnych zapoczątkowany na I Kongresie UTW w 2012 r., oraz w wyniku trwającego ponad 10 lat procesu konsolidacji środowisk senioralnych powołano **Obywatelski Parlament Seniorów**, jako ogólnopolski organu przedstawicielstwa i rzecznictwa interesów środo-

wisk senioralnych oraz forum dialogu w sprawach senioralnych, umiejscawiając go na najwyższym parlamentarnym poziomie. Projekt ten zyskał poparcie rządu, Senatu i Sejmu RP.

Marszałek Sejmu objął OPS honorowym patronatem, a Kancelaria Sejmu udzieliła wydatnej pomocy logistycznej, organizacyjnej i finansowej. Patronat merytoryczny sprawowała sejmowa Komisja Polityki Senioralnej, udzielając też wsparcia organizacyjnego przy tworzeniu programu obrad i organizacji I sesji plenarnej OPS.(1.10.2015 r.)

W ten sposób środowisko Uniwersytetów Trzeciego Wieku zwieńczyło ważny etap konsolidacji środowisk senioralnych, a Polska **wypełniła rekomendację Parlamentu Europejskiego** zalecającą powołanie w każdym państwie członkowskim UE Parlamentu Seniorów mającego wpływ na politykę państwa wobec osób starszych.

Celem OPS jest **integracja oraz rzecznictwo interesów środowiska senioralnego, systematyczne monitorowanie sytuacji osób starszych** we wszystkich obszarach ich funkcjonowania, **społeczny dialog**, a także **prezentowanie stanowisk** dotyczących polityki senioralnej.

Obywatelski Parlament Seniorów to pierwsze w historii ogólnopolskie przedstawicielstwo wszystkich środowisk osób starszych, deklarujące apolityczność, tolerancję religijną i światopoglądową.

Seniorzy i przyszłość Polski – to symboliczne, a zarazem bogate w treści motto działania Obywatelskiego Parlamentu Seniorów

dające wyraz, iż osoby starsze mają szczególne prawo i obowiązek aktywnej partycypacji w życiu społecznym, wyrażania swojej opinii, dzielenia się wiedzą i doświadczeniem i budowania relacji międzypokoleniowych integrujących społeczność osób starszych w Polsce.

Tym samym Obywatelski Parlament Seniorów stał się pierwszą pionierską, oddolną próbę zbudowania instytucji będącej rzecznikiem rosna-

cej populacji osób starszych, konsultantem/doradcą organów państwa w realizacji polityki senioralnej oraz bezpośrednim strażnikiem/ewaluatorem tej polityki.

Dążąc do stworzenia jak najszerszej reprezentacji, Uniwersytety Trzeciego Wieku jako inicjatorzy tego ruchu, zaprosiły do współpracy inne ogólnopolskie organizacje senioralne, w tym Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, gminne rady seniorów, Koalicję Na Pomoc Niesamodzielnym, stowarzyszenia zrzeszające służby mundurowe, organizacje pacjenczek, kombatanckie i inne organizacje działające na rzecz osób starszych. To w sumie ponad 3.000 organizacji.

Ukonstytuowanie się Obywatelskiego Parlamentu Seniorów z wysoce merytorycznym programem było w powszechnej ocenie pionierskim i niezwykle ważnym wydarzeniem w polityce senioralnej Polski, jak również jednym z najważniejszych wydarzeń 44. rocznicy ruchu UTW.

Zainteresowanie organizacji senioralnych delegowaniem swoich

przedstawicieli do OPS potwierdza wolę włączenia się bardzo szerokich środowisk senioralnych w realizację aktywnej i długofalowej polityki senioralnej państwa w obliczu poważnych wyzwań demograficznych kraju.

Deklaracja programowa Obywatelskiego Parlamentu Seniorów

Obywatelski Parlament Seniorów widzi konieczność kontynuacji realizowanych w ostatnich latach przedsięwzięć programowych, a także pilną potrzebę podjęcia szeregu dalszych prac wzmacniających politykę senioralną. Za szczególnie istotne uważa:

- propagowanie systemów wartości, które podnoszą etos seniorów w społeczeństwie polskim, a także upowszechnienie świadomości, że za sytuację osób starszych odpowiedzialność ponoszą: państwo, jego instytucje, obywatele i ich organizacje;
- umacnianie poczucia międzyge-

- neracyjnej odpowiedzialności za ludzi starszych – zarówno wśród członków rodziny jak i poza nią;
- uwzględnienie problematyki senioralnej w realizowanej polityce gospodarczej, społecznej i regionalnej;
 - inicjowanie rozwiązań prawnych oraz realizowanie programów podnoszących szanse na godziwą starość; wspieranie ekonomii społecznej oraz inspirowanie rozwoju srebrnej gospodarki; wprowadzanie systemu zachęt dla pracodawców sprzyjających tworzeniu miejsc pracy i zatrudnianiu osób starszych;
 - zmniejszanie skali zagrożenia wykluczeniem społecznym ludzi starszych, w szczególności osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych;
 - gwarancje ciągłości świadczeń emerytalnych i ich odpowiedniej wysokości i waloryzacji, co przyczyni się do zmniejszenia liczby osób starszych żyjących w ubóstwie i pozwoli osobom starszym na godne życie;
 - podniesienie jakości usług pielęgnacyjno-opiekuńczych poprzez profesjonalizację systemu szkoleń opiekunów osób starszych; zwiększenie odpowiedzialności świadczeniodawców za jakość usług; ograniczenie szarej strefy przez zabezpieczenie wykonawcom tych usług praw pracowniczych, emerytalnych i socjalnych;
 - wdrażanie programów sprzyjających wydłużaniu aktywności zawodowej i społecznej osób starszych, nabywania nowych kompetencji i umiejętności niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym świecie, w tym kompetencji cyfrowych;
 - inspirowanie rozwoju ruchu wolontariackiego wewnątrz i międzypokoleniowego oraz współpracy międzypokoleniowej;
 - opracowanie i realizację skoordynowanej publicznej polityki zdrowotnej, w oparciu o stosowne programy zdrowotne w obszarze promocji zdrowia, profilaktyki chorób i zagrożeń, kompleksowego

leczenia i efektywnej rehabilitacji oraz sukcesywną budowę szpitalnej i ambulatoryjnej infrastruktury geriatrycznej; rozwój systemu kształcenia kadry gerontologicznej, lekarskiej i pielęgniarzkiej;

- rozwój nowoczesnych form wsparcia medycznego i pielęgnacyjnego poprzez promowanie i wdrażanie usług teleopieki, telemedycyny oraz telenadzoru nad osobami przewlekle chorymi lub niesamodzielnymi;
- poprawę bezpieczeństwa osób starszych zarówno poprzez profilaktykę i zwalczanie istniejących zagrożeń o charakterze zdrowotnym jak i przeciwdziałanie wszelkim nadużyciom na szkodę osób starszych;
- wspieranie dalszego rozwoju ruchu senioralnego, budowanie silnej pozycji organizacji senioralnych oraz podnoszenie jakości i różnorodności form aktywizacji i edukacji osób starszych;
- inspirowanie rozwiązań legislacyjnych pozwalających na współfinansowanie potrzeb Uniwersy-

tetów Trzeciego Wieku i innych organizacji senioralnych ze strony samorządów i wyższych uczelni;

- monitorowanie procesu powoływania i warunków funkcjonowania gminnych i miejskich Rad Seniorów, w celu opracowania rekomendacji organizacyjno-prawnych sprzyjających rozwojowi tej pożądaney formy aktywności seniorów na szczeblu lokalnym;
- wspieranie integracji Polaków mieszkających poza granicami Polski poprzez stwarzanie możliwości utrzymywania tożsamości narodowej, wymiany kulturalnej, kultywowania polskości, także młodym pokoleniom urodzonym za granicą.

Obywatelski Parlament Seniorów wyraża przekonanie, iż:

- zmiany demograficzne wyrażające się procesem starzenia się społeczeństwa, inspirować będą stałą debatę społeczną nad ich istotą, uwarunkowaniami i konsekwencjami, rozwojem badań i po-

wszechnej edukacji demograficznej oraz staną się inspiracją dla kontynuacji i rozwinięcia działań w zakresie polityki senioralnej;

- działalność Obywatelskiego Parlamentu Seniorów przyczyni się do upowszechnienia wiedzy o zróżnicowanych potrzebach osób starszych i możliwości ich zaspokojenia poprzez właściwą politykę społeczną i gospodarczą państwa;
- monitorowanie programów senioralnych i coroczne badania wybranych zagadnień sytuacji osób starszych, przyczynią się do poprawy efektywności wydatkowania środków publicznych na realizację polityki senioralnej.

Obywatelski Parlament Seniorów zwraca się z apelem:

- do społeczeństwa polskiego o uznanie, iż podjęcie i rozwiązanie problemów wynikających z procesu starzenia się ma wymiar polskiej racji stanu;
- do władz publicznych, organizacji obywatelskich, kościołów i związków

wyznaniowych, pracodawców, samorządów lokalnych i związków zawodowych o kontynuację skoordynowanych działań polityki społecznej, gospodarczej i senioralnej, sprzyjających aktywnej, zdrowej, godnej starości, w tym o tworzenie przyjaznej przestrzeni do działalności międzypokoleniowej i miejsc dziennego pobytu dla osób starszych oraz usuwanie barier architektonicznych;

- do najwyższych władz państwowych – Prezydenta RP, Prezesa Rady Ministrów, Sejmu RP, Senatu RP - o współdziałanie z organizacjami osób starszych, w tym w szczególności z Obywatelskim Parlamentem Seniorów w realizacji całościowej polityki senioralnej;

Obywatelski Parlament Seniorów postuluje stworzenie podstaw prawnych oraz warunków organizacyjnych i finansowych umożliwiających rozwój instytucjonalny OPS, w tym:

- nadanie Obywatelskiemu Parlamentowi Seniorów statusu prawnego ogólnopolskiego przedstawicielstwa polskich seniorów;
- tworzenie kolejnych delegatur regionalnych;
- zwoływanie co najmniej raz w roku sesji plenarnej OPS na terenie Sejmu RP;
- umożliwienie wydawania biuletynów, publikacji, prowadzenia kampanii informacyjnych i promocyjnych;
- udział przedstawicieli OPS w posiedzeniach komisji parlamentarnych rozpatrujących projekty dotyczące osób starszych, a także w posiedzeniach Rady ds. Polityki Senioralnej MPiPS i rad centralnych instytucji realizujących zadania na rzecz seniorów, w tym Radzie NFZ i Radzie Nadzorczej ZUS.

Wyzwania o charakterze formalno-prawnym stojące przed OPS:

Obywatelski Parlament Seniorów jest oddolną inicjatywą społeczną

środowisk senioralnych, a więc jego status prawny w powszechnie obowiązującym systemie prawnym nie jest zdefiniowany.

Reguluje go jedynie Regulamin organizacyjny uchwalony przez Sesję Plenarną – najwyższy organ decyzyjny OPS.

Za konieczne uznaje się ustawowe umocowanie OPS oraz określenie jego celów, podstawowych zasad funkcjonowania i zasad finansowania.

Najbardziej odpowiednim miejscem do umieszczenia takiego przepisu jest ustawa o osobach starszych, która także z innych powodów wymaga wielu uzupełnień.

Sposób powoływania delegatów OPS

Delegatami OPS są przedstawiciele wszystkich środowisk senioralnych w Polsce. Są to osoby fizyczne rekomendowane przez różne instytucje oraz organizacje pozarządowe.

Wszystkie organizacje senioral-

ne w Polsce mogą rekomendować do OPS swoich przedstawicieli, którzy wcześniej dali się poznać ze swojej aktywności społecznej i obywatelskiej. Organizacja ma największą wiedzę o przebiegu pracy społecznej, możliwościach i zaangażowaniu swojego kandydata i **udzielenie mu rekomendacji do powołania w skład OPS jest przesłanką dobrego wyboru.**

To uniwersalny, tani, najbardziej trafny z dostępnych i demokratyczny sposób powołania delegatów OPS.

Zasady te zapewniają pełną reprezentatywność środowisk senioralnych, ich demokratyczny wybór przez organizację i optymalny dobór delegatów, posiadających doświadczenie i sukcesy w pracy społecznej.

Blisko 9-milionowa społeczność osób starszych oczekuje poszanowania dla swojej ogólnopolskiej reprezentacji jaką jest Obywatelski Parlament Seniorów, w tym umożliwienia

wyrażania swoich poglądów, prowadzenia dialogu z władzami publicznymi oraz organizowania dorocznych sesji plenarnych.

Jedynym właściwym miejscem dla obrad plenarnych OPS jest Sala Posiedzeń w gmachu Sejmu RP.

Potrzeby seniorów są niezwykle różnicowane i wielu obszarach niestety wciąż nie zaspokojone.

Tymczasem wciąż mamy do czynienia z przejawami dyskryminacji ze względu na wiek, wykluczeniem informatycznym, dyskryminacją w stosowaniu prawa, w lecznictwie, dostępie do procedur medycznych, wciąż wielu seniorów żyje w ubóstwie.

Katalog potrzeb jest bardzo szeroki. Jednym z potrzebnych jest dostępna i skuteczna opieka lekarska, w tym geriatryczna, dostęp do rehabilitacji, inni chcą pracować, rozwijać swoje kompetencje, jeszcze inni wymagają stałych świadczeń opiekuńczych, mieszkaniowych, pomocy material-

nej, żywnościowej itd.

W sprawach seniorów powinien toczyć się stały dialog pomiędzy rządem, a parterem społecznym, reprezentującym całe środowisko i do tego potrzebna jest ogólnopolska organizacja przedstawicielska będąca wyrazicielem i rzecznikiem praw osób starszych.

I sesja plenarna OPS w 2015 r. odbyła się w Sali Posiedzeń Sejmu RP, przy znaczącej pomocy logistycznej Kancelarii Sejmu. Wzięli udział w debacie czołowi politycy z Premierem

i przedstawicielami Kancelarii Prezydenta RP na czele.

Sesja ta uznana została za niezwykle merytoryczną i konstruktywną debatę na tematy polskich seniorów.

OPS konsekwentnie broni pryncypiów uchwalonych przez Sesję Plenarną w Regulaminie działania, w tym w szczególności zasady samorządności i apolityczności.

Brak przyzwolenia demokratycznie wybranych organów OPS na ingerencję rządu w samorządny wybór delegatów spowodował, iż od 2016 roku OPS pozbawiony został możliwości odbywania swoich corocznych sesji plenarnych w Sali Posiedzeń Sejmu i jakiegokolwiek pomocy finansowej i logistycznej ze strony Kancelarii Sejmu.

Kolejne sesje plenarne OPS odbywają się w Muzeum POLIN.

Brak dialogu i pomocy ze strony rządu i Sejmu RP bardzo utrudnia działanie i ogranicza formy realizacji statutowych celów Obywatelskiego Parlamentu Seniorów.

Jedynie dzięki wsparciu samorządu warszawskiego, od 2016 roku możliwa jest organizacja kolejnych sesji plenarnych OPS w Audytorium Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

Kierunki zmian w organizacji i strategii OPS III kadencji

W dniu 1 października 2019 r. odbyła się V sesja sprawozdawczo wyborcza kończąca II kadencję OPS.

Zebrane doświadczenia i bardzo staranne konsultacje społeczne zaowocowały daleko idącymi zmianami w dokumentach konstytuujących OPS na III i dalsze kadencje, w tym w sposobie powoływania Prezydium OPS oraz autonomii regionalnych delegatur OPS.

Nie zmieniono natomiast sposobu powoływania delegatów, bowiem nie znaleziono bardziej demokratyczne-

go, niezależnego, skutecznego, prostego i taniego trybu ich wyboru jak rekomendacje udzielone przez macierzyste organizacje senioralne.

Dokonane zmiany to:

1. Wzmocnienie i maksymalne usamodzielnienie Regionalnych Delegatur OPS.

Wobec faktu, iż sesja plenarna OPS odbywa się raz w roku, konieczne jest zapewnienie płaszczyzny stałej współpracy i kontaktów z delegatami i między delegatami w regionie.

Na szczeblu regionów łatwiejsza jest komunikacja z delegatami, większe możliwości ich bezpośrednich kontaktów, integracji, a więc też aktywności. Tam też najlepiej widoczne są problemy i tworzona jest od podstaw polityka senioralna, która później powinna być przenoszona na szczebel centralny.

Doświadczenie pokazały, że powołane delegatury regionalne w siedmiu województwach odegrały bardzo ważną i pozytywną rolę w realizacji

celów OPS wobec czego należy ten kierunek rozwijać, tworząc nowe delegatury w pozostałych regionach, jak również wzmacniając istniejące.

Dla najbardziej aktywnych stworzono możliwość uzyskania osobowości prawnej i samodzielnego funkcjonowania na rynku.

2. Odstąpienie od procentowych parytetów mandatów dla poszczególnych grup organizacji senioralnych

Ustalone umownie w I i II kadencji i niezbyt przekonująco uzasadnione parytety na poszczególne grupy organizacji i województwa nie sprawdziły się w praktyce.

W jednych regionach i środowiskach senioralnych przyznane limity mandatów nie zostały wykorzystane lub zgłaszano kandydatów zupełnie nie zainteresowanych pracą, a nawet nie rozumiejących i nie popierających celów OPS, w innych okazały się zbyt małe.

Powstało też wiele nowych organizacji senioralnych, którym warto dać szansę, a które dotychczas nie mia-

ły możliwości delegowania swoich przedstawicieli do OPS.

Zależy nam na delegatach światłych, ekspansywnych, mających poczucie obowiązku i misji służenia celom OPS.

Takim chcemy dać szansę i stworzyć warunki do działania, traktując terytorialne środowisko i region, z którego się wywodzą, jako kryterium drugorzędne.

3. Podwyższenie wymagań odnośnie kwalifikacji i aktywności członków Prezydium OPS

Osoby wchodzące w skład Prezydium powinny samodzielnie nadzorować i kierować określonymi segmentami zagadnień OPS, utrzymywać stały kontakt z regionalnymi delegaturami, a więc powinny mieć czas, chęć oraz predyspozycje i kwalifikacje formalne oraz przyjąć na siebie konkretny zakres obowiązków, w tym pozyskiwania funduszy, gotowości wyjazdów w teren, prowadzenia regionalnych wydarzeń itp.

Spełnienie tych wymagań po-

winno być potwierdzone oświadczeniem zainteresowanego i referencjami co najmniej dwóch podmiotów oraz przyjęciem zakresu obowiązków określonych w Regulaminie.

4. Zmiana organizacji wyborów do Prezydium

W trosce o wybór jak najlepszych, najaktywniejszych delegatów w skład Prezydium III kadencji OPS na lata 2019-2022, prowadzone były długotrwałe konsultacje.

Dzięki nim, zwłaszcza w regionach, w których funkcjonują Regionalne Delegatury OPS, udzielona rekomendacja do Prezydium poprzedzona była demokratycznymi prawyborami.

Kandydatów do Prezydium mogły rekomendować także inne organizacje senioralne, kombatanckie, pacjenckie, związkowe, kluby seniorów, koła gospodyń wiejskich itp.

Za najkorzystniejsze uznano **głosowanie pisemne na karcie do głosowania**, które spełnia wszelkie wymogi anonimowości, niezawisłości i demokratyczności wyboru. Kar-

ty są zabezpieczone indywidualnymi numerami, ważne jedynie z oryginalną pieczęcią.

Przyjęto, iż na liście kandydatów do Prezydium znajdą się osoby rekomendowane przez co najmniej dwie organizacje senioralne, a wyborcom zostaną udostępnione informacje o kandydatach, zawierające zdjęcie i jednakową objętość wydawniczą.

W sumie zgłoszono kilkunastu kandydatów i wszystkie osoby zgłoszone miały szanse wyboru, bowiem znalazły się na liście wyborczej.

Szanowni delegaci OPS

wobec zbliżających się wyborów parlamentarnych Obywatelski Parlament Seniorów zwraca się z apelem do wszystkich polskich seniorów o powszechny udział w tym wydarzeniu. Głosy polskich seniorów będą miały realny wpływ m.in. na warunki życia, kierunki polityki senioralnej i pozycję osób starszych w społeczeństwie.

Niech postawa i aktywność obywatelska seniorów będzie wzorem dla młodszych pokoleń.

APEL DO RZĄDU, SEJMU I SENATU RP

Każdy rząd, niezależnie od opcji politycznej musi zmierzyć się z wyzwaniem demograficznymi oraz koniecznością zaspakajania niezbędnych potrzeb ponad 9 milionowej części polskiego społeczeństwa zwłaszcza, że prognozy wskazują na sukcesywne zwiększanie tej populacji.

Populacja osób starszych nie może być postrzegana i traktowana jak obciążenie, bowiem nadal stanowi:

- ogromny potencjał wytwórczy, słabo aktualnie wykorzystany,
- potencjał nabywczy dysponujący dochodami rządu 140 mld rocznie,

- elektorat zdolny do rozstrzygnięcia wyników wyborów każdego szczebla.

Jeśli zatem grupa ta nie budzi w niektórych środowiskach uwagi i szczerzej empatii to powinna być przynajmniej szanowana.

Podstawą relacji między rządem i instytucjami publicznymi powinien być stały DIALOG prowadzony z organizacjami przedstawicielskimi, w szczególności Obywatelskim Parlamentem Seniorów.

Ruch ten będący wynikiem wieloletniego procesu konsolidacji środowisk senioralnych w Polsce musi mieć umocowanie prawne, nadającym mu właściwą rangę i zespół praw.

Sprowadza się to do przeciwdziałania dyskryminacji w każdym segmencie życia, gwarancji szeroko rozumianego bezpieczeństwa, szacunku i należnego miejsca w rodzinie i społeczeństwie.

III WIELKI KONGRES UNIwersYTETÓW TRZECIEGO WIEKU

Część 2.

**Prezentacja dokonań
Uniwersytetów Trzeciego Wieku**

Ogólnopolskie Zimowe Senioriady na Podhalu w Rabce-Zdroju(2014-2019)

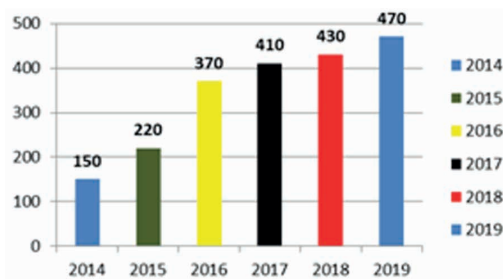
Inspiracją do organizacji Ogólnopolskiej Zimowej Senioriady była „Spartakiada Integracyjna Dzieci i Młodzieży pod patronatem mistrza olimpijskiego Roberta Korzeniowskiego” oraz letnie olimpiady dla seniorów w Łazach.

Pomyśleliśmy, że Rabka-Zdrój w zimie mogłaby stać się miejscem integracji studentów Uniwersytetów Trzeciego Wieku, wymiany doświadczeń, sportowej rywalizacji, wspierania aktywnego trybu życia seniorów oraz promocji naszego regionu.

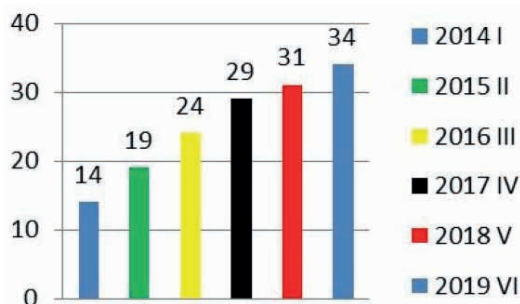
Początkowo „Dziewczęta” z Rabczańskiego UTW-u podchodziły do tego pomysłu sceptycznie, ale pierwsza Senioriada w 2014 roku zakończyła się sukcesem i jest już coroczną tradycją naszego miasta. O tym, że idea tej imprezy była słuszna świadczy rosnąca z roku na rok liczba uniwersytetów od czternastu podczas pierw-

szej do trzydziestu czterech w trakcie szóstej. Zwiększa się też liczba uczestników i obserwatorów. Podczas każdej Senioriady w latach 2017 - 2019 gościliśmy blisko 1000 zawodników oraz kibiców nie tylko z całej Polski ale również z Austrii i Ukrainy.

Senioriady 2014-2019 w liczbach:

Zawodnicy

Organizacje senioralne

Defilada ekip przed uroczystym otwarciem

Zakończenie Senioriady

W Ogólnopolskiej Zimowej Senioriadzie na Podhalu w Rabce-Zdroju prawo startu mają Studenci Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz członkowie innych organizacji i stowarzyszeń seniorów w następujących grupach wiekowych: 50+, 60+, 70+, 80+, 90+.

Senioriady mają swoje logo wzorowane na kolejnym kole flagi olimpijskiej. Pierwsza miała kolor niebieski, druga zielony, trzecia żółty, czwarta

czarny, a piąta czerwony. W bieżącym roku rozpoczęliśmy wypełnianie kolejnego symbolu olimpijskiego.

Konkurencje Senioriady: „kręgle curlingowe” na lodzie, biegi narciarskie lub w przypadku braku śniegu, biegi po alejkach z kostki brukowej, slalom narciarski, rzut śnieżkami do celu, zjazd na dętkach, turniej brydżowy, turniej szachowy oraz nordic walking połączony z konkursem wiedzy o Rabce-Zdroju. Zawodnicy tej ostatniej konkurencji są autorami hasła promującego nasze uzdrowisko „Rabka to nie tylko dzieci ale i wiek trzeci”.

Imprezami towarzyszącym były między innymi: Wieczory Integracyjne (w 2019 roku w jednym lokalu biesiadowało 415 osób!), Nordic Walking Gorceński, spektakl Teatru Rabcio „Co Wom powim to Wom powim”, prezentacja multimedialna „Ciekawostki o Rabce” oraz występ zespołu regionalnego Majeranki.

Kręgle curlingowe

Zjazd na dętkach

Wszyscy uczestnicy otrzymują pamiątkowe medale oraz „gadżety” z ak-

tualnym logo Senioriady (brelok na klucze, pendrive, magnes na lodówkę, plecak itp.) a zwycięzcy konkurencji medale złote, srebrne i brązowe.

Podczas imprez przeprowadzane są następujące akcje: jedna charytatywna „Mała Orkiestra Codziennej Pomocy”, w trakcie której wolontariusze zbierają pieniądze na modernizację budynku Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Intelektualnym Koło w Rabce-Zdroju, a w ramach projektu „Ratujmy Sanatoria dla Dzieci” promujemy leczenie dzieci w Śląskim Centrum Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowym w Rabce-Zdroju oraz reklamujemy pobyty rehabilitacyjne i lecznicze w Uzdrowisku Rabka S.A. oraz w Sanatorium „Cegielski”.

Burmistrz Rabki-Zdroju i Starosta Nowotarski, patroni honorowi, to główni fundatorzy naszej imprezy. W ostatnim roku dołączył do nich Marszałek Małopolski. Patronem honorowym jest również Prezes Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń UTW.

Bez opłat udostępniane są obiekty konkurencji sportowych: Stok u Żura, Lodowisko, Stadion KS Wierchy, Amfiteatr oraz lokale Spółdzielni Mieszkaniowej oraz Kawiarni Zdrojowej. Wykonawcą znicza był Zakład obróbki szkła „Dubiel Vitrum”, który na każdą Senioriadę przygotowuje pamiątkowe statuetki dla wszystkich drużyn. Firma „Szlif” to twórca kamieni do konkurencji „kręgle curlingowe”.

Patronat medialny otrzymujemy od dziennikarzy z redakcji prasowych, internetowych oraz z radia i telewizji: Tygodnika Podhalańskiego, Wieści Rabczańskich, Wiadomości Rabczańskich, Głosu Seniora, Gorce24pl, Podhale 24pl, Podhale Region, Goral info, Cafe Senior, Małopolska Online, Radio Plus, TV Podhale.

Przy organizacji Senioriad wolontariat stanowią między innymi uczniowie I LO im. E. Romera, podopieczni OHP Skomielna, studenci Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu, OSP, GOPR, Straż Miejska, oraz Policja.

Sprawna organizacja Senioriad to zasługa Komitetu Organizacyjnego oraz ponad 100 studentów Rabczańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku pełniących funkcje opiekunów, przewodników, organizatorów, prowadzących konkurencje i wręczających medale.

Marek Szarawarski

Marek Szarawarski pomysłodawca i Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Senioriad, radny powiatu nowotarskiego, Honorowy Członek Stowarzyszenia oraz członek Rady Programowo-Naukowej RUTW.

Stowarzyszenie Rabczański Uniwersytet Trzeciego Wieku

adres: ul. Parkowa 5, 34-700 Rabka-Zdrój

e-mail : uniwersytet3@gmail.com

tel.: 723 799 542

rok założenia - 2006

licza członków 100 os.

imię i nazwisko osoby kierującej

Uniwersytetem: Elżbieta Szarawara -
wiceprezes, Grażyna Lysy - prezes

NASZE JUBILEUSZE – TALENTY, FANTAZJE, REALIZACJA MARZEŃ

W Zielonogórskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku nie brakuje artystycznych talentów. Słuchacze śpiewają, tańczą, sami piszą teksty piosenek, teksty kabaretowe, malują, fotografują i, co ważne, ciągle się szkolą, uczą, aby poziom ich programów, prac był wyższy, lepszy.

Z dużym powodzeniem występują dla lokalnych społeczności i nie tylko. Na Juwenaliach III Wieku w Warszawie zdobywają czołowe miejsca, rozślawiając ZUTW i miasto Zieloną Górę. Zespoły, sekcje artystyczne są prowadzone przez specjalistów, profesjonalistów, słuchacze sobie to bardzo cenią, stają się partnerami do rozmów, dyskusji i rozważań. Chętnie uczestniczą w zajęciach.

W tym roku obchodziliśmy trzy znaczące jubileusze: 20-lecie chóru

„MODERATO”, 25-lecie kabaretu „MONTE VERDE” i 25-lecie Klubu Fotograficznego „FOTOOKO”. Wszystkie wydarzenia honorowym patronatem objął **Prezydent Miasta Zielona Góra Janusz Kubicki**. Wszystkie trzy jubileusze uświetniły występami, pokazami, koncertami inne uniwersyteckie artystyczne zespoły, śpiewacze i taneczne.

JUBILEUSZ 25-LECIA KABARETU „MONTE VERDE”

Zdj. Krystyna Filmanowicz

Kabaret „MONTE VERDE” obchodząc swój jubileusz śpiewał tak: *„Ludzie, ludzie, jak ten czas leci to nie do wiary aż, dziś obchodzi swoje ćwierćwiecze MONTE VERDE nasz...”*

4 lutego 2019 roku Lubuski Teatr pękał w szwach, w ruch poszły dostawki, a to wszystko za sprawą wielkiej uroczystości, jaką był jubileuszowy program naszego kabaretu **„Monte Verde”** pt. *„TO NAM W DUSZY GRA”*. Kabaret, który ma na swoim koncie wiele sukcesów, od lat reprezentował ZUTW na Juwenaliach III Wieku w Warszawie, zdobywając tam zawsze czołowe miejsca, obchodził w tym roku akademickim swoje 25-lecie. Utalentowanych artystycznie członków kabaretu obecnie prowadzi aktorka naszego Lubuskiego Teatru **Elżbieta Donimirska**.

Na jubileuszowy program kabaretu złożyły się utwory muzyczne i słowne z wielu poprzednich występów. Zawierały treści dotyczące bliskich nam problemów zdrowotnych, miłosnych! Po prostu ludzkich. Z uśmiechem ka-

baret traktuje perypetie damsko-męskie i sprawy życia codziennego, co zawsze jest nagradzane gromkimi brawami przez oglądających.

To wspaniałe móc mieć do siebie dystans, który pozwoli śmiać się ze swoich wad i zalet, obracać w żart to, co nam dolega, z czym się zmagamy. Poczucie humoru to wspaniała zaleta. Mają ją nasi artyści kabaretowi, i mieli ją ci, którzy zapełnili w poniedziałkowe popołudnie Lubuski Teatr. Przez dwie godziny bawił nas kabaret „Monte Verde”, a śmiechom i brawom nie było końca. Zabawne teksty o ostatniej dziewicy, o mężusiu, który wybacz, o chrapiącym mężu, o gumowym pasie, o młodej wdowie, konkursie chopinowskim, o tym, jak ona przytyła, czy o pożegnaniu przyjemności, o biurze matrymonialnym, o „bocznej uliczce” i wiele innych... to z jednej strony zabawa i śmiech, a z drugiej morał, który zmuszał do przemyśleń.

Niech list przesłany przez Prezydenta Miasta Zielona Góra Janusza Kubickiego będzie podsumowaniem

działalności Zespołu, który został uhonorowany podczas Jubileuszu szczególnym wyróżnieniem przez Prezydenta **Złotym Medalem**, jako wyraz uznania za osiągnięcia mające znaczenie dla Miasta Zielona Góra.

...Minione 25-lecie to wspaniała historia Zespołu „MONTE VERDE”, która dzięki talentowi i niezwyklej artystycznej wrażliwości, wypełniona została wieloma sukcesami, nagrodami i niezliczonymi występami. Przez 25 lat swoimi spektaklami przynosicie ludziom radość i uśmiech. Realizując swoje marzenia współtworzycie i pielęgnujecie cenne wartości kultury naszego regionu...Jesteście powodem do dumy oraz źródłem radości i satysfakcji dla środowiska, w którym tworzycie i występujecie...

Dziękuję za wrażenia artystyczne...jestem przekonany, że ten jubileusz stanie się natchnieniem do realizowania kolejnych twórczych wyzwań... do zabawy i bawienia innych...

Prezydent Miasta Janusz Kubicki

CHÓR „MODERATO”

Wszystko zaczęło się od... inauguracji roku akademickiego. Hymn i Gaudeamus Igitur odtwarzane z taśmy. Studenci przyznali:

- To wstyd! Nie może tak być. Obiecali prezes ZUTW Zofii Banaśzak, że za rok sami zaśpiewają. Słowo się rzekło, na następnej inauguracji, a był to rok 1999, na scenie wystąpił chór MODERATO!

W jego powstaniu pomogło ogłoszenie w mediach. Odzew był szeroki, więc szybko skompletowano wielogłosowy zespół.

Ale zanim chętni do wspólnych występów rozpoczęli próby, musieli zdobyć pozytywną ocenę podczas przesłuchań pierwszej dyrygentki chóru **prof. Janiny Nowak**. Dziś słuchacze wspominają powtarzane przez nią słowa: *- Głos jest ładny, kiedy twarz pogodna!*

No więc chórzyści uśmiechali się od ucha do ucha, zarażając swą pasją i pozytywnym nastawieniem do życia innych. Z jaką radością śpiewali - po polsku, niemiecku, włosku, angielsku,

sku, francusku, rosyjsku czy łacinie.

Kolejnym dyrygentem i kierownikiem artystycznym chóru był **Daniel Grupa**, który z czasem - dokładnie w 2002 roku - przekazał pałeczkę swemu ojcu **Bernardowi Grupie**.

Chór w swoim repertuarze ma pieśni ludowe, patriotyczne, poważne i żartobliwe, dawne i współczesne. Wykonuje też utwory o tematyce zielonogórskiej, promując swoje miasto tam, gdzie tylko może, także podczas Dni Zielonej Góry – WINOBRANIA.

Chór „**MODERATO**” nie odmawia występów. A śpiewa nie tylko w Zielonej Górze, bo i w Gorzowie, Głogowie i innych miejscowościach regionu. Zachwycał publiczność na przeglądach polsko-niemieckich w Guben, zbierał wielkie brawa w Cottbus. Był odbierany ze łzami w oczach w Wilnie i wśród Polonii we Lwowie. Z Juwenaliów w Warszawie wracał z nagrodami i podziękowaniami. *Śpiewacy z ZUTW nie odmawiają też pomocy potrzebującym, występują charytatywnie. I za to jeszcze bardziej kochają go wierni słuchacze.*

Działalność chóru Moderato docenił Prezydent **Janusz Kubicki**, przyznając mu przed paroma laty **Nagrodę Kulturalną Miasta Zielona Góra**.

Lubuski Teatr, **8 kwietnia 2019 roku** to był szczególnie dla chóru „**MODERATO**” wieczór muzyczny. Szczególny, bo JUBILEUSZOWY. **NASI DWUDZIESTOLETNI** przygotowali koncert, który - pozostanie w naszej pamięci na długo. - *Pięknie śpiewają! Przenoszą nas w zupełnie inny świat, gdzie wszystko jest zgodne i szczęśliwe - komentowano po zakończeniu koncertu. - Chcemy więcej takich chwil!*

Koncert i JUBILEUSZ zaszczylicili swoją obecnością zaproszeni goście, rodziny chórzystów, słuchacze wielu lubuskich utw. Szczególnym wyróżnieniem w dniu JUBILEUSZOWEGO KONCERTU było **uhonorowanie** przez Prezydenta Miasta Zielona Góra Janusza Kubickiego **Chóru „MODERATO” i dyrygenta Bernarda Grupę Złoty-mi Medalami** jako wyraz uznania

za osiągnięcia mające znaczenie dla Miasta Zielona Góra.

Prezydent wystosował też **list gratulacyjny** do prezes **Zofii Banaszak**, w którym pisze:

...Trudno wyobrazić sobie Zieloną Górę bez Chóru „MODERATO”, który z jego życia zajmuje miejsce szczególne. XX-lecie Chóru to długi czas pięknego rozwoju ale i trudności, pokonywanych w imię trwania i przetrwania. Przez wszystkie lata wspaniale znaczyliście swoją obecność w obchodach ważnych wydarzeń kulturalnych i uroczystości miejskich. Niepowtarzalna atmosfera podczas Waszych koncertów, bogaty repertuar, oraz wysoki poziom artystyczny zawsze przyciągały publiczność (nie tylko zielonogórską).

Jubileusz XX-lecia to też doskonały moment na wyrażenie najwyższego uznania za Wasze osiągnięcia, za pielęgnowanie, tworzenie i upowszechnianie kultury.

Wasza działalność, to także wspaniała szkoła dla młodych, bo to lekcja patriotyzmu, sumienności i wytrwałości w dążeniu do celu. Szlachetność

społecznej pracy jak i muzycznej pasji, której poświęcacie czas i energię, przynosi chlubę naszemu Miastu i Waszej organizacji...

Prezydent Miasta Janusz Kubicki

JUBILEUSZ 25-LECIA KLUBU FOTOOKO

Mamy w Zielonogórskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku trzy kluby fotograficzne oraz Pracownię Edukacji Fotograficznej. Najstarszym klubem jest „**FOTOOKO**”. Klub może się poszczycić wieloma wystawami fotograficznymi, jego członkowie biorą udział w różnych fotograficznych konkursach, zyskują uznanie jury.

7 maja 2019 roku w Sali im. Janusza Koniusza w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze **Klub Fotograficzny „FOTOOKO”** świętował wyjątkowy **Jubileusz 25-lat swej twórczej działalności!** W atmosferę tego wydarzenia, jeszcze przed oficjalnym otwarciem **Gali**, wprowadził przegląd fotografii autorstwa **Krystyny Filmanowicz**. Nie-

zliczone kadry z plenerów, z bycia RAZEM uczestników Klubu z aparatem w rękę i w chwilach relaksu przywołały wspomnienia, obudziły radość, zapaliły iskierki wzruszenia w oczach byłych i aktualnych członków „FOTOOKA”.

Po tym wystąpieniu głos oddano gościom i przyjaciółom Klubu „FOTOOKO”. W imieniu **Prezydenta Miasta Zielona Góra Janusza Kubickiego p. Zygmunt Stabrowski** wręczył kierownictwu Klubu **Złoty Medal Zasługi za wieloletni twórczy dorobek artystyczny, służący dobru mieszkańców naszego miasta.** Jego zdaniem, *warto zatrzymać się na chwilę, żeby pochylić się nad fotografiami i zadumać nad ich przekazem.*

Paweł Janczaruk, artysta fotograf, przypomniał, że *fotografia nie tylko dokumentuje otaczającą nas rzeczywistość, ale zatrzymuje pamięć o pięknych chwilach w życiu każdego z nas. Tutaj tkwi największa wartość fotografii.*

Szerokim strumieniem popłynęły gratulacje! **Pani Prezes ZUTW**

Zofia Banaszak w imieniu całego Zarządu złożyła wyrazy uznania za twórcze zaangażowanie Klubu Fotograficznego „FOTOOKO” w artystyczne życie Uniwersytetu. *Życzyła wszystkim fotografującym spotkania tej najlepszej chwili, właściwego miejsca, dobrego kadru i światła do pracy z aparatem. Wartość każdej zatrzymanej chwili jest bezcenna, wszak ona już nigdy nie powróci...*

AKT NADANIA SZTANDARU

Zielonogórski Uniwersytet Trzeciego Wieku powstał w 1992 roku z inicjatywy nauczycieli andragogów w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Zielonej Górze. Od początku w Stowarzyszeniu funkcję jego prezesa pełni **Zofia Banaszak**, współzałożycielka stowarzyszenia, które od roku 1994 posiada status organizacji pożytku publicznego.

W wyniku współpracy i kontaktów naukowych w pierwszych latach naszej działalności z **Prof. Haliłą Szwarz**, założycielką pierwszego UTW w Polsce, możemy po utrzy-

mywanie wiedzieć, że dzisiaj realizujemy cel najistotniejszy, który przekazywała nam Pani Profesor jakości i rangi uniwersyteckiej naszej uczelni.

zdj. Andrzej Kozak

Wydarzeniem szczególnym dla Zielonogórskiego Uniwersytetu Trzeciego był **AKT NADANIA SZTANDARU 9 października 2018 roku** podczas uroczystej XXVII inauguracji roku akademickiego 2018/2019 pod honorowym patronatem **JM rektora UZ prof. zw. dra hab. inż. Tadeusza Kuczyńskiego**. Po odśpiewaniu przez chór „MODERATO” pieśni „Gaude Mater Polonia” i powitaniu znamienitych gości oraz słuchaczy ZUTW przez prezes **Zofię Banaszak** nastąpił najważniej-

szy moment uroczystości, bardzo emocjonujący, a nawet wzruszający. Prezydent Miasta Zielona Góra **Janusz Kubicki** przekazał na ręce **Zofii Banaszak** uroczystym aktem sztandar, jako symbol najwyższej wartości, honoru i tradycji. Sztandar cieszy, ale i zobowiązuje do godnego wypełniania obowiązków, których się podjęliśmy. Nasze chlubne tradycje, wypracowane przez lata działalności, teraz, przy ofiarowanym sztandarze, zobowiązują do jeszcze bardziej godnej postawy słuchacza ZUTW. Słuchacza, który nie myśli tylko o sobie, a dając z siebie też coś innym, prezentuje patriotyczną postawę wobec ojczyzny. Sztandar poświęcił, od lat zaprzyjaźniony z nami, biskup senior Diecezji Zielonogórsko–Gorzowskiej **dr Adam Dyczkowski**. Ceremonia przekazania sztandaru była bardzo podniosła, wzruszająca, niektórzy mieli łzy w oczach. Tekst przekazania sztandaru o brzmieniu:

Niniejszym aktem uroczystym stanowimy i przekazujemy ufun-

*dowany przez Prezydenta Miasta Zielona Góra Janusza Kubickiego SZTANDAR jako symbol najwyższych wartości, honoru i tradycji, jako zobowiązanie do godnego wypełniania obowiązków wobec Ojczyzny i Narodu. Chlubne tradycje Zielonogórskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku są powodem do zasłużonej dumy, ale też zobowiązaniem do patriotycznej postawy... wywołał wzruszenie i refleksje dotyczące naszych wieloletnich działań na rzecz seniorów, z których jesteśmy bardzo dumni. Na pewno wszyscy obecni na inauguracji zapamiętają ją na długo i będą miło wspominać. Wykład inauguracyjny prorektora ds. studenckich UZ prof. dra hab. **Wojciecha Strzyżewskiego** dotyczył chorągwi, flagi i sztandaru. Wykładowca krótko, ale bardzo ciekawie omówił temat, który nie tylko z uwagi na uroczystość był ważny. W tym roku obchodziliśmy setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, więc warto przypomnieć sobie znaczenie naro-*

*dowych symboli. Z programem dla Niepodległej wystąpił chór MODERATO pod dyr. **Bernarda Grupy**.*

*Wystąpienie inauguracyjne prezes **Zofia Banaszak** dotyczyło naszej uczelni, podkreślała jej rolę w kształceniu seniorów. *Spełniamy naszą misję ZUTW. Kształcąc ustawicznie pomagamy ludziom starszym zmieniać postawy w kontaktach z drugim człowiekiem w celu odnalezienia radości w realizacji własnych wspólnych marzeń w jesieni życia.* Często cytowała słowa św. **Jana Pawła II**, które trafnie wpisywały się w dzisiejszą, podniosła atmosferę podczas inauguracji: *Ludzie są stworzeni do radości. Nigdy nie jest tak, żeby człowiek czynić dobrze drugiemu, tylko sam był dobroczyńcą, jest jednocześnie obdarowany wdzięcznością tego drugiego.* Podkreśliła w swoim wystąpieniu, że ***czym flaga dla kraju, tym sztandar dla naszego Stowarzyszenia. Cieszymy się, że nasze marzenie się spełniło.****

WYDAWNICTWO
„INSPIRACJE”

zdj. Bolesław Polarczyk

Wydawane od wielu lat nasze pismo „INSPIRACJE” prezentuje działania słuchaczy Zielonogórskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, zachęca do aktywności w każdej dziedzinie naszego życia. Piszemy o tym co interesuje seniorów, ale jednocześnie mobilizujemy do działania. Upływający czas powoduje, że odkrywamy na nowo nasze potrzeby, zdobywamy

nowe doświadczenia, nabieramy chęci do tego, aby być, tworzyć, istnieć. Nabywamy dystansu do siebie, otoczenia. Próbujemy cieszyć się każdym dniem, angażować swoje zmysły i nie pogubić się w świecie coraz to nowych technologii. Staramy się zatrzymać w sobie to, co nazywamy „młodym duchem”. Zależy nam na tym, aby znaleźć odpowiedzi na te i wiele innych pytań na łamach naszych „INSPIRACJI”. Numery do pobrania na: www.utw.zgora.pl w zakładce DLA SŁUCHACZY. Na okładce Barbara Konarska, zmarła niedawno redaktor naczelna. Redakcję po Niej przejął Eugeniusz Kurzawa – literat.

Zebrała i opracowała:
Zofia Banaszak

Zielonogórski Uniwersytet Trzeciego Wieku
adres: al. Wojska Polskiego 9
65-077 Zielona Góra
Tel:+48 68 453 26 51
e-mail: kontakt@utw.zgora.pl
www.utw.zgora.pl
Rok zał. 1992, liczba słuchaczy - 1106
Osoba kierująca: Zofia Banaszak

SENIORALIA – KOŁOBRZESKIE DNI SENIORA

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kołobrzegu zafascynowany młodzieńczy mi JUWENALIAMI stał się prekursorem imprezy pod nazwą SENIORALIA.

Po raz pierwszy SENIORALIA w Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Kołobrzegu obchodzone były w 2013r, czyli po pierwszym roku działalności Kołobrzesckiego UTW. Już wówczas zaskoczyliśmy naszą uniwersytecką społeczność rozmachem imprezy integrującej senior-skie środowiska nie tylko z naszego regionu.

SENIORALIA - Kołobrzesckie Dni Seniora to kompleksowe i spójne działania mające na celu zaangażowanie obywateli w podejmowaniu działań na rzecz aktywizacji i integracji społecznej osób starszych. Działanie ujmuje kwestie horyzontalne i priorytety w dążeniu do rozwoju wiedzy i kompetencji osób starszych w sferze działań obywatelskich.

Senioralia to cykliczna, 2-dniowa impreza, w ramach której jest oferta edukacyjno – naukowa i kulturalna, a celem jej jest wzmocnienie pozycji osób starszych w życiu społecznym, poprzez działania na rzecz promocji uczestnictwa seniorów w przestrzeni publicznej. Sprzyja ona rozwojowi dialogu wewnątrz i międzypokoleniowego, poszerzaniu wiedzy, wymiany doświadczeń i rozwojowi kompetencji społecznych wśród Seniorów.

Głównym celem Senioraliów jest wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie działań aktywizujących nasze środowisko oraz promocja kultury akademickiej wśród seniorów.

Poszczególne dni Senioraliów zaplanowane są tak, by każdy mógł zaprezentować swoje osiągnięcia, poszukać inspiracji w działaniach innych, wymienić poglądy na temat potrzeb, oczekiwań i sposobów ich skutecznego zaspokajania.

Senioralia to impreza obejmująca spotkania, oparte na wspólnym spędzaniu czasu w plenerze i w obiektach zamkniętych. W pierwszym dniu obchodów po otwarciu, odbywa się przekazanie seniorom przez Prezydenta kluczy od miasta. Następnie wykład, wystąpienia, debata na temat

polityki senioralnej, a także wystąpienia przedstawicieli poszczególnych uniwersytetów na temat współpracy z lokalnym samorządem.

Towarzyszą temu wystawy rękodzieła seniorów, czy poplenerowe malarstwo. Po południu odbywają się zajęcia fakultatywne (kręgle, bule, jogi, warsztaty taneczne, nordic walking, Aquapark, rejs statkiem). Wieczorem integrujemy się tanecznie w lokalu.

W drugim dniu przyjezdni seniorzy zwiedzają miasto. Następnie kolorowy korowód seniorów prowadzony przez orkiestrę, w którym na przedzie wraz z seniorami idą władarze województwa, miasta i powiatu. Korowód idzie ulicami miasta i promenadą nadmorską, wzbudzając przy tym duże zainteresowanie zarówno mieszkańców jak i kuracjuszy. A jest co podziwiać.

Ten korowód to już prawdziwe kolorowe szaleństwo. Z roku na rok w tym korowodzie bierze udział coraz więcej osób. Gościmy nie tylko seniorów z naszego województwa ale i z daleka (Bałystok, Bydgoszcz, Zielona Góra, Mogilno, Gniew) nie sposób wszystkich wyliczać. Następnie jest pokaz mody, no i kulminacyjny punkt programu, czyli prezentacje przybyłych zespołów artystycznych.

Oglądaliśmy żywiołowe i energizujące zespoły taneczne, były chóry, zespoły śpiewacze, soliści, kabarety. Widownia nagradzała występujących niesamowicie gromkimi brawami. Kołobrzeg rozbrzmiewa śpiewem i muzyką, a wszyscy nie tylko seniorzy byli we wspaniałych humorach.

Co roku powiększa się uczestnictwo seniorów w Kołobrzeskich Senioraliach.

Świadczy to, że Kołobrzeg jest miejscem przyjaznym i życzliwym dla seniorów.

Tekst **Irena Frankiewicz**

Miałam zaszczyt uczestniczyć w Kołobrzeskich Senioraliach 2018! Rozmach, bogactwo programu, fantazja, elegancja, wspaniała organizacja i niezwykła Parada Seniorów ulicami Kołobrzegu – to najkrótsza recenzja tej imprezy.

Serdeczne gratulacje!!!

Krystyna Lewkowicz

**Uniwersytet Trzeciego
Wieku w Kołobrzegu**

ul. Okopowa 15 A/210, 78-100 Kołobrzeg
e-mail: utw.kolobrzeg@gmail.com

tel. 94 716 56 57, kom. +48 604 539 493

Rok zał. 2011, OPP 07.08.2017 r.,

członków 202

MIĘDZYNARODOWE SPOTKANIA SENIORÓW

Stowarzyszenie Akademia Seniora było pomysłodawcą i inicjatorem wspólnie zorganizowanego z Urzędem Miejskim w Bielsku-Białej Jubileuszowego 10. Spotkania na Granicy seniorów polskich, czeskich i słowackich, które odbyło się 18 sierpnia 2018 r. Wzięło w nim udział około 800 osób.

Od rana w namiocie obok pięknie usytuowanej Hali Widowiskowo-Sportowej pod górą Dębowiec trwały przygotowania do przyjęcia kilkuset

osób zrzeszonych w organizacjach dla seniorów z miejscowości granicznych z Republiki Czeskiej i Republiki Słowackiej oraz Bielska-Białej, które współpracują ze sobą w ramach Euroregionu Beskidy, a od 2015 roku na podstawie formalnie zawartego porozumienia pomiędzy trzema organizacjami – bielskim Stowarzyszeniem Akademia Seniora, organizacją Seniorów Czeskiej Republiki okręgu Morawsko-Śląskiego i Okręgową Organizacją Wspólnoty Emerytów z Żyliny na Słowacji.

Spotkania te odbywają się naprzemiennie u partnerów porozumienia od 2015 r. (Turzowka na Słowacji, Ostrawa w Czechach, Wychodna na Słowacji).

W roku 2018 gospodarzem spotkania było miasto Bielsko-Biała i Stowarzyszenie Akademia Seniora, a także Euroregion Beskidy, dzięki któremu te kontakty mają już utrwaloną tradycję. Głównym celem spotkań jest integracja środowisk senioralnych naszych krajów, pogłębianie relacji dobrosąsiedzkich, przełamywanie barier i stereotypów we wspólnych kontaktach. W czasie spotkań prezentujemy dorobek artystyczny seniorów, odbywają się gry i zabawy integracyjne, wymieniamy się informacjami na temat naszych problemów, zainteresowań i form spędzania czasu.

Po ciepłym powitaniu przez przedstawicieli władz gospodarzy i gości, sceną zawładnęli artyści.

Część artystyczną rozpoczęła Grupa Taneczna „AS+” z Akademii Seniora, która dostojnym polonezem

uczciła 100 lecie odzyskania niepodległości przez Polskę.

A potem już występ gonił występ, zabawa zabawę wg scenariusza opracowanego starannie przez Akademię Seniora.

Występowali seniorzy z Czech i Słowacji oraz zespoły senioralne z Bielska-Białej. Furorę zrobił brawurowo zatańczony przez „AS+” kankan.

Przy akompaniamencie akordeonistów wspólnie tańczono i śpiewano w trzech językach popularne piosenki, których słowa każdy z uczestników otrzymał w doraźnie utworzonym przez Akademię Seniora śpiewniku.

Odbyły się międzynarodowe rozgrywki sportowe (tenis stołowy i bo-ule) oraz zabawy i gry na wesoło - rzut góralskim kapeluszem na grabie, wbijanie gwoździ na czas, cięcie drewna piłą ręczną oraz picie soku na czas itp.

Euroregion Beskidy zapraszał do zabawy Graj z Interregiem. Były nagrody, a bufet serwował w formie poczęstunku posiłki i napoje, by bawiący się seniorzy nie opadli z sił.

Świetnym pomysłem na ten upalny czas było ustawienie kurtyny wodnej. Cieszyła się ogromnym powodzeniem. Tańczono, śpiewano i biesiadowano do wieczora.

Imprezę zakończyła ceremonia wręczenia pucharów i medali. Przewodniczący Rady Miejskiej Jarosław Klimaszewski, obecnie Prezydent Miasta Bielsko-Biała, wręczył puchar przechodni organizatorowi 11. Spotkania na granicy, które odbędzie się w Republice Czeskiej.

Przedstawiciele organizacji senioralnych Czech i Słowacji w ciepłych słowach dziękowali za serdeczne przyjęcie i za wspaniałą imprezę.

O tym przedsięwzięciu, którego pomysłodawcą i inicjatorem było Stowarzyszenie Akademia Seniora, można z całą pewnością powiedzieć, że było bardzo udane, a wszyscy, którzy wzięli w nim udział, bawili się znakomicie przez kilka godzin.

Spotkanie odbiło się szerokim echem w całym regionie, pisała o tym lokalna prasa i mówiło lokalne radio, a Stowarzyszenie Akademia Seniora otrzymało wiele gratulacji.

Autorka tekstu:

Maria Grzywa tel. 661 675 721

Autorki zdjęć: **Alina Szczotka**
i Ewa Kobierska, tel. 606 878 152

Stowarzyszenie Akademia Seniora

adres: ul. Słowackiego 17

43-300 Bielsko-Biała

e-mail: as.bielsko@gmail.com

www.stowarzyszenie-as.pl

tel. 695 94 09 94

Ilość członków: 363 osoby

Przewodnicząca Zarządu:

Lilianna Zarębińska tel. 500 628 605

Tradycje królewskie na Kazimierzowskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Bydgoszczy

Bydgoszcz jest miastem lokowanym przez króla Kazimierza Wielkiego w 1346 roku.

W królewskim mieście pamięta się o patronie.

Uniwersytet Trzeciego Wieku działa w strukturach Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Seniorzy do swojej statutowej działalności, dołożyli działania związane z historią i teraźniejszością miasta. Historię Polski, od kilku lat, przypomina seniorom Małgorzata Jarocińska, niezwykle ceniony historyk. Jej gawędy historyczno - literackie cieszą się ogromnym zainteresowaniem.

Na uniwersytecie działa Zespół Tańca Dawnego „Kazimierki”. Panie w strojach historycznych prezentują tańce współczesne królowi Kazimierzowi Wielkiemu. Kierownikiem i choreo-

grafem jest Marta Nowaczyk. Swoimi umiejętnościami i wiedzą na temat tradycji średniowiecznych tancerki dzielą się z dziećmi, młodzieżą i mieszkańcami miasta. Szczególnie dzieci entuzja-

stycznie podchodzą do takich spotkań. Dowiadują się podczas nich tego, czego nie uczą się w szkole. Są to po prostu żywe lekcje historii.

Wśród seniorów jest wielu artystów, którzy w swojej twórczości uwzględniają patrona, króla Kazimierza Wielkiego. Helena Wyrzykowska, płodna poetka, napisała kilka wierszy, które opisują dokonania króla na rzecz miasta i całego kraju. Renata Repińska napisała tekst piosenki o Bydgoszczy. Utwór ma szansę stania się przebojem w mieście. Piosenka śpiewana przez Zespół Wokalny „A-nutki” przyjmowana jest entuzjastycznie przez wszystkie grupy wiekowe. Utalentowana wokalistka Krystyna Lepak, podczas uroczystości związanych z miastem, jego historią śpiewa piosenkę o Bydgoszczy, z repertuaru Ireny Santor.

Liczna grupa malarzy uwiecznia piękno miasta w obrazach. Są one prezentowane podczas spotkań autorskich i na wernisażach organizowanych w Bydgoszczy i regionie. Najpiękniejsze prace Elżbiety Łukomskiej i Teresy Wiśniewskiej towarzyszą imprezom miejskim.

Bożena Sałacińska jest pomysłodawcą i głównym organizatorem imprezy miejskiej „*Imieniny króla Kazimierza Wielkiego*”. Przy pomniku patrona miasta organizowany jest od

siedmiu lat happening, w którym biorą udział najważniejsze osoby w regionie i kraju. Imprezę prowadzi para królewska: Bożena Sałacińska wraz z królem w rolę, którą wcielali się: poseł Piotr Król, radny Kazimierz Drozd, przedstawiciel Rady Słuchaczy KUTW, Andrzej Zasada i Marian Malinowski.

Podczas uroczystości prezentują się grupy artystyczne Kazimierzowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Profesor Adam Sudoł z UKW, każdego roku, w czasie uroczystości przypomina nieznanne fakty z życia króla, zwyczaję życia codziennego. Są wystąpienia zaproszonych gości. Happening rozpoczyna wystrzał armatni. Zwieńczeniem jest moment składania wiązanek kwiatów. Impreza cieszy się dużym zainteresowaniem środowisk senioralnych i mieszkańców miasta z uwagi na jej oryginalność. Para królewska prowadząca happening jest w strojach historycznych. Towarzyszą im grupy rekonstrukcyjne, które prezentują pokazy walk średniowiecznych rycerzy. Po zakończeniu imprezy wszyscy

uczestnicy i organizatorzy w pięknym korowodzie udają się do restauracji. Tam czeka na uczestników tort imieninowy. Wszyscy świetnie bawią się biorąc udział w konkursach z nagrodami. Często wspomniany jest pokaz mody średniowiecznej, który prowadziła Marta Nowaczyk.

Podczas uroczystości imieninowych obecny jest zawsze prezes Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego, burmistrz królewskiego miasta Kowal.

W ramach współpracy ze stowarzyszeniem studenci – seniorzy biorą udział w urodzinach króla, które organizowane są przez władze miasta Kowal. Tam wszyscy biorą udział w kolorowym korowodzie i jarmarku królewskim. W części artystycznej, prezentują się m.in. grupy artystyczne KUTW. Podczas tegorocznych urodzin króla Kazimierza Wielkiego, prezes Stowarzyszenia Króla Kazimierza Wielkiego otrzyma zaszczytny tytuł „Przyjaciel KUTW” za systematyczną, merytoryczną współpracę z seniorami.

Każdego roku organizowane są Urodziny Kazimierzowskiego Uni-

wersytetu Trzeciego Wieku. Jest wtedy okazja zaprezentowania wszystkich grup artystycznych i nagrodzenia najlepszych tytułami: „OSOLOWOŚĆ KUTW”, „PRZYJACIEL KUTW”. Podczas tegorocznych urodzin nagrodzeni zostali również najstarsi słuchacze. Wśród nich znalazła się 88 letnia Urszula Machnowska.

W uroczystości bierze zawsze udział król wraz z czterema żonami i tancerkami. Orszak królewski najczęściej stanowi Rada Słuchaczy KUTW. Każde urodziny uniwersytetu zawierają elementy historyczne. Członkowie Rady Słuchaczy prezentują się w strojach historycznych.

Wielokierunkowe działania na rzecz miasta w kategorii historycznej i współczesnej daje seniorom wiele radości. Cieszą się dużym zainteresowaniem środowiska. Sami seniorzy chętnie poznają historię miasta m.in. poprzez spacer z przewodnikiem. Czterdziestoosobowa grupa seniorów brała udział w projekcie „Rodzinni przewodnicy po Bydgoszczy”. Uzyskana wiedza i umiejętności pozwalają im

na oprowadzanie grup po królewskim mieście. Piękną Bydgoszcz odwiedzają liczne grupy senioralne, które bardzo chwalą sobie przewodników z KUTW.

Podczas inauguracji roku akademickiego 2018/19 Prezes SKKW, Eugeniusz Gołembiewski nagrodził Bożenę Sałacińską medalem Króla Kazimierza Wielkiego za propagowanie i kultywowanie średniowiecznej historii miasta. Jej pracę docenił również wielokrotnie Prezydent Miasta Bydgoszczy, Rafał Bruski.

Tekst: **Bożena Sałacińska**

Kazimierzowski Uniwersytet Trzeciego Wieku

adres: ul. J.K.Chodkiewicza 30,
85-064 Bydgoszcz

Rok zał. 2007, Liczba członków.....

Przewodnicząca Rady Słuchaczy: Bożena Sałacińska, tel. 666311267, 523236700

e-mail:bozena@salacinska.pl

www.kutw.pl

Ostrowski Uniwersytet Trzeciego Wieku jako sposób na aktywne i twórcze życie seniorów

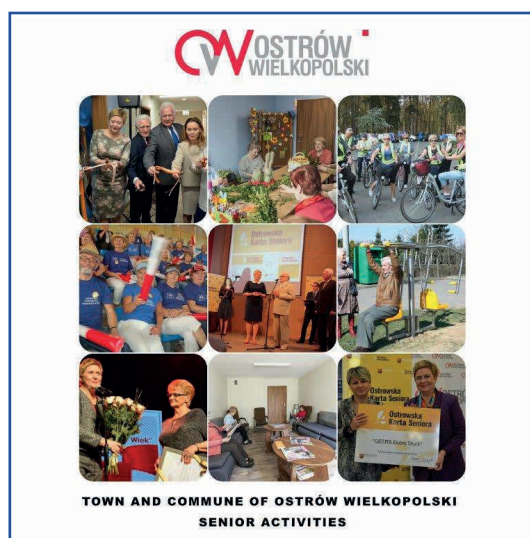
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Ostrowie Wielkopolskim (OUTW), jako stowarzyszenie jest wpisany do KRS w roku 2007. Od 2009 roku posiada status organizacji pożytku publicznego. Inicjatorem jego utworzenia i od początku funkcję Prezesa Zarządu pełni Józef Kozan „Ostrowianin Roku – 2008”, „Przyjaciel Powiatu Ostrowskiego – 2010” oraz „Wielkopolski Senior – 2018”.

Patronat naukowy sprawuje Społeczna Akademia Nauk w Łodzi – Wydział Zamiejscowy w Ostrowie Wielkopolskim.

Od 17 sierpnia 2011 OUTW jest członkiem Fundacji Ogólnopolskie Porozumienie UTW w Warszawie, a od 19 czerwca 2017 r.- Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń UTW w Nowym Sączu.

Działalność organizacyjna i merytoryczna oparta jest na Statucie, Regulaminie i Zasadach Współżycia Koleżeńskiego, a procesem dydaktycznym kieruje Rada Programowa. Aktualnie OUTW liczy 425 członków.

W ciągu 12 lat w stowarzyszeniu było ponad 1 tys. członków, a w zajęciach edukacyjnych uczestniczyło prawie 4 tys. słuchaczy.

I to zalicza się do fenomenu OUTW, który „dodaje życia do lat”...

Od początku jego istnienia temu zagadnieniu związanemu z aktywnością i otwartością wśród osób starszych realizuje się wiele działań i to nie tylko na szczeblu miasta i powiatu, ale także województwa i kraju.

Do najważniejszych w tym zakresie zaliczyć należy przedsięwzięcia, których **OUTW był organizatorem**:

- 6 grudnia 2011 - konferencji marszałka województwa wielkopolskiego dla subregionu wielkopolski południowej pn. „Pilotażowy program aktywizacji studentów UTW”, w której uczestniczyło 8 uniwersytetów. Był to ważny moment w konsolidacji ruchu uniwersyteckiego w społeczności lokalnej;
- 28-29 lutego 2012 - II Forum Kadry Zarządzającej Wielkopolskich UTW (w ramach realizacji projektu Towarzystwa Inicjatyw Twórczych „ę” - programu Uniwersytety Trzeciego Wieku Pol-

sko - Amerykańskiej Fundacji Wolności).

Uczestnikami forum byli przedstawiciele 22 uniwersytetów działających w Wielkopolsce.

W jego obradach wzięła udział Krystyna Lewkowicz Prezes Fundacji OP UTW. Tematyka spotkania dotyczyła m.in. współpracy UTW z władzami samorządowymi, sposobami kierowania i zarządzania UTW oraz organizacji imprez integrujących ich działalność w regionie.

Delegaci na forum uczestniczyli ponadto w Koncercie Chopinowskim w Pałacu Książąt Radziwiłłów w Antoninie;

- 24 czerwca 2013 – imprezy plenarnej pod hasłem „Święto Kupały – obrazem kulturowych dokonań UTW Wielkopolski południowej” (w ramach realizowanego zadania publicznego II edycji konkur-

su ogłoszonego przez MPiPS). W imprezie finałowej uczestniczyło 355 członków z 9 UTW Wielkopolski południowej;

- 29 września 2014 - Wielkopolskiej Inauguracji Roku Akademickiego UTW pod przewodnictwem Krystyny Lewkowicz Prezesa Fundacji OP UTW z okazji obchodów 40-lecia ruchu uniwersyteckiego w Polsce (w ramach realizacji rządowego Programu Aktywizacji Osób Starszych, ASOS 2014 – 2020). W uroczystości wzięli udział przedstawiciele 16 UTW, a jej przebieg prezentowała Telewizja plus. Po części oficjalnej i artystycznej wykład inauguracyjny

zaprezentował Igor Pogorzelski;

- 5 maja 2017 – imprezy integracyjnej seniorów - członków Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów koła z Odolanowa i słuchaczy OUTW pn. „Piknik nad piknikami”, nawiązujący do charakteru mickiewiczowskiego koncertu nad koncertami (w ramach realizacji zadania publicznego ogłoszonego przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego). Impreza, w której udział wzięło ponad 400 osób, była okazją do spotkania władz samorządowych z 6 gmin wraz z przedstawicielami UTW i organizacji działających na rzecz seniorów, a w jej programie były występy artystyczne, wystawy plastyczne i warsztaty tematyczne oraz debata nt. „Realizacja polityki senioralnej w środowisku lokalnym”;

- 27 maja 2017 – uroczystości jubileuszu 10-lecia działalności OUTW (w ramach realizacji grantu Stowarzyszenia – Fundusz Grantowy Dobrego Sąsiedztwa dla Ostrowa Wielkopolskiego), która w Ostrowskim Centrum Kultura zgromadziła 460 osób: parlamentarzystów, przedstawicieli władz samorządowych województwa wielkopolskiego, miasta Ostrowa Wielkopolskiego i powiatu ostrowskiego, przedstawicieli 11 UTW, a także organizacji i instytucji, działających na rzecz seniorów oraz słuchaczy i absolwentów OUTW.

W ramach działalności wydawniczej w ciągu 12 lat zostało wydanych 8 biuletynów informacyjnych pn.

Więści z OUTW, 3 publikacje okolicznościowe z okazji 5 i 10-lecia OUTW oraz 190. rocznicy pobytu Fryderyka Chopina w Antoninie, a także foldey, podsumowujące projekty i granty oraz osiągnięcia pozaedukacyjne pn. Nasze pasje.

W roku akademickim 2017/2018 wydarzenia bieżące prezentowane były w czasopismach senioralnych o zasięgu, wojewódzkim i krajowym. Najwięcej z nich ukazało się na łamach Gazety Senior oraz UTW BEZ GRANIC i na portalu internetowym brawosenior.pl.

W roku 2011 OUTW otrzymał status Samoakredytacji Fundacji dla Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Kapituła Plebiscytu OSTROWIA-NIN ROKU 2010 nadała OUTW tytuł „Wydarzenie Społeczne Roku 2010”.

W roku 2019 zostało zawarte porozumienie o współpracy Zarządu OUTW z Redakcją Gazety Senior.

OUTW był inicjatorem powołania w roku 2014 Rady Seniorów Ostrowa Wielkopolskiego, a Józef Kozan już II kadencję jest jej przewodniczącym.

Rada Miejska Ostrowa Wielkopolskiego w dniu 28 września 2016 r. przyznała Ostrowskiemu Uniwersytetowi Trzeciego Wieku Medal Za Zasługi dla Miasta Ostrowa Wielkopolskiego.

Aktywna działalność OUTW na rzecz seniorów w ramach realizowa-

nej polityki społecznej przez władze Ostrowa Wielkopolskiego przyczyniła się do tego, że Koalicja na rzecz Gmin Przyjaznych Seniorom przyznała w roku 2016 miastu Ostrów Wielkopolski tytuł **Ostrów Wielkopolski miastem przyjaznym seniorom**, a w roku 2017 Światowa Organizacja Zdrowia przyjęła Ostrów Wielkopolski do prestiżowej światowej sieci **Miasto Przyjaznym Starzeniu**.

I to jest nasz wspólny sukces!

Józef Kozan

Prezes Zarządu Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Ostrowie Wielkopolskim

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Ostrowie Wielkopolskim

adres: ul. Królowej Jadwigi 8c,
63-400 Ostrów Wielkopolski

Tel: 62 735 53 22

e-mail: info@outw.edu.pl

www.outw.edu.pl

liczba słuchaczy: 427, rok założenia: 2007

Osoba kierująca: Józef Kozan

kontakt: 508 439 168

AKTOREM MOŻNA ZOSTAĆ W KAŻDYM WIEKU

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Lesznie jest jednym z najstarszych UTW w Wielkopolsce. Niedawno świętowaliśmy dwudziestolecie naszej działalności. To spory czas.

Początki nie były łatwe, środowisko akademickie w Lesznie ledwo kielkowało i rosło razem z nami. UTW działał wyłącznie w oparciu o społeczne zaangażowanie założycieli i dzięki sympatii współpracujących z nami fachowców różnych dziedzin.

W miarę upływu czasu oferta naszego UTW była coraz bogatsza i ambitniejsza.

Obok działalności edukacyjnej skupiliśmy naszą uwagę na sekcjach, które pozwalają realizować nasze pasje i marzenia, budzić naszą aktyw-

ność i pomagają nawiązywać współpracę między różnymi środowiskami i pokoleniami.

Teatrzyk cieni dla przedszkolaków.

Fot. Maria Bożyk

Jedną z takich „perełek” naszego UTW jest sekcja poetycko-teatralna. Założona w 2009 r. przez Marię Wróż, naszą członkinię, przygotowywała spektakle dla naszych słuchaczy. Praca sceniczna zaczęła przekładać się na zewnętrzne sukcesy. W 2012 r.

na Wielkopolskich Spotkaniach Artystycznych UTW w Międzychodzie sekcja przy współudziale zespołu śpiewaczego zaprezentowała spektakl „Wesele Wielkopolskie”, za które otrzymała I miejsce w kategorii interdyscyplinarnej. W tym samym roku Maria musiała opuścić Leszno. Trudno było zrezygnować z działalności sekcji o takim potencjale, zaczęliśmy więc szukać instruktorki, która pokierowałaby tą grupą. Udało się. Wyzwanie podjęła pani Kasia Kaczmarek, polonistka z IV LO, czterdziestolatka.

Leonardo i Mona Lisa. Fot. Aleksander Świgoń

Pani Kasia tak wspomina początki swojej działalności instruktorskiej w UTW:

- Miałam stracha przed pierwszymi zajęciami. Pracując z dużo młodszymi osobami swoim wiekiem zarabiałam na autorytet. A wśród pań

60+? Jeszcze przez kilka lat będę smarkulą. Okazało się, że niepotrzebnie się bałam. Najbardziej ujmująca w spotkaniach z moimi podopiecznymi jest wzajemna życzliwość i dbałość o to, by na zajęciach panowała przyjacielska atmosfera. I nikt nigdzie się nie spieszy! Bo naprawdę ważna jest nie stacja końcowa, tylko sama podróż, która rozwija i daje satysfakcję.

„Za każdym razem inna”. Fot. Aleksander Świgoń

„Babeczki” - jak nazywa pieśczośliwie członkinie sekcji pani Kasia – pracują systematycznie nad różnymi pomysłami. Eksperymentują z różnymi formami scenicznymi, np. teatrem cieni. Przyznają, że nie było to dla nich łatwe, bo jak pokazać w teatrze cieni treść emocjonalną nie pokazując mimiki twarzy? Pracują nad gotowymi scenariuszami, które lek-

ko modyfikują. Ale są również teksty pisane przez instruktorkę czy członkinie sekcji. Choć na początku wydawało się, że zadania na scenie są za trudne, dziewczyny angażują się bardzo, a ich determinacja pozwala osiągnąć cel. Jak określa to pani Kasia: „potrafią naprawdę uskrzydlić”.

Efekty tej pracy są imponujące. Na Wielkopolskich Spotkaniach Artystycznych UTW zdobywamy kolejne nagrody:

- » w roku 2013 wyróżnienie za spektakl „Pod sikawką czyli niech każdy ma uśmiech na twarzy”(przy współudziale zespołu śpiewaczego)
- » w roku 2014 za teatr cieni „Przypowieść o drzewie” I miejsce w kategorii interdyscyplinarnej
- » w roku 2017 za program „Za każdym razem inna” I miejsce w kategorii teatralno – kabaretowej.

Pani Kasia ten ostatni występ tak skomentowała:

- Program w różnorodny sposób prezentował postać kobiety. I chyba ta różnorodność sprawiła, że zostali-

śmy docenieni przez jury. Było lirycznie, nostalgicznie i zabawnie. Był taniec, był ruch, było słowo – pięknie wyrecytowane przez moje panie. Nic dziwnego, że otrzymały pierwszą nagrodę. Widać było, że są oczko wyżej niż przeciętna festiwalowa.

Po udanej próbie. Fot. Katarzyna Kaczmarek

Sekcja poetycko – teatralna często uatrakcyjnia uroczystości naszego UTW. Było to np. spotkanie wigilijne w 2017 r. Sekcja wystąpiła wraz z Kołem Żywego Słowa tworzonym przez uczniów pani Kasi. Zaprezentowała „Rozmowy z karpem” autorstwa naszej instruktorki.

Obok zabawnej sceny prezentującej kolejkę w sklepie rybnym po przysłowiowego karpia, znalazły się sceny przedstawiające różne sytuacje wigi-

lijne, radosne i smutne. Współpraca młodych i dojrzałych artystów wzruszała nas do łez.

„O Piotrusiu” – ćwiczenie razem z nami.

Fot Małgorzata Mazurek

Sekcja współpracuje również z przedszkolami przygotowując programy uświetniające przedszkolne uroczystości, np. „Zarozumiały pączek” w technice pacynkowej, spektakl „Piotruś Grubcio” czy przygotowywany właśnie zamówiony przez jedno z współpracujących przedszkoli spektakl patriotyczny „Z lotu ptaka”.

Scenografię i kostiumy członkowie sekcji przygotowują samodzielnie przy współpracy z młodzieżą.

Czas na podsumowanie.

Działalność tej niewielkiej sekcji ilustruje to, co jest istotą Uniwersytetów Trzeciego Wieku:

- Możemy się aktywnie realizować, spełniać marzenia,
- Przez wielopokoleniowe kontakty pokazujemy, że starość (wolę określenie „dojrzałość”) może być interesująca, a wymiana doświadczeń jest świetną nauką dla każdej grupy pokoleniowej,
- Możemy się dowartościowywać pokazując efekty swojej pracy,
- Jesteśmy dumni z tego, że „chce nam się chcieć”.

Dobrym duchem tej sekcji jest niewątpliwie pani Kasia.

Autor tekstu: **Krystyna Świgoń**

e-mail: koswigon@gmail.com

tel. 512 101 158

Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Lesznie

adres: ul. Łaziebną 14, 64-100 Leszno

e-mail: utw.leszno@interia.pl

tel. 65 529 63 37, 665 002 360

rok założenia: 1998

liczba członków: 358

osoba kierująca UTW:

Prezes Maria Zielony

IMPREZA SENIORALNA O ZASIĘGU MIĘDZYNARODOWYM pod tytułem ”Trzynastego nawet w grudniu jest wiosna”

Trzynaście Europejskich Spotkań Integracyjnych Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Zaczęło się we Lwowie.

Idea i potrzeba organizacji Spotkań Integracyjnych narodziła się w 2006 roku na spotkaniu we Lwowie. Spotkaliśmy się wówczas z naszymi rodakami z Polskiego UTW. W trakcie rozmów padło, że warto byłoby zorganizować spotkanie, w którym uczestniczyłyby kilkusobowe delegacje wszystkich Polskich UTW zza wschodniej granicy – było ich wówczas pięć – oraz przedstawiciele krajowych. Spotkania miały służyć szeroko pojętej integracji w gronie Uniwersytetów Trzeciego Wieku zza wschodniej granicy i krajowych. Łatwiej byłoby poznawać się nawza-

jem, nawiązywać i utrzymywać kontakty i wspierać naszych rodaków.

Po powrocie ze Lwowa do Olsztyna rozpoczęliśmy działania organizacyjne. Nie było to łatwe ale się udało. Uzyskaliśmy wsparcie finansowe z Senatu oraz Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Miasta. Dużą pomoc uzyskaliśmy z Zespołu Szkół Budowlanych, w którego internacie nasi Rodacy mogli nieodpłatnie mieszkać i korzystać ze stołówki i innych pomieszczeń. Pomoc przyszła także z Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego, który udostępnił aule w bibliotece na spotkanie plenarne. Osiągnięty został także, poza integracją, drugi cel spotkań.

W pierwszym spotkaniu w 2007 roku uczestniczyły delegacje pięciu Polskich UTW zza wschodniej granicy. Przyjeliśmy zasadę, że na nasze spotkania poza UTW będziemy zapraszać dwuosobowe delegacje z miast za wschodnią granicą, w których są większe środowiska polskie i gdzie jest szansa na utworzenie nowych Polskich UTW.

Ważna deklaracja integracji i współpracy.

W dniu 3 lipca 2014 r. w Olsztynie, podczas VIII Spotkania Integracyjnego Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku zza Wschodniej Granicy przyjęto deklarację, którą podpisali przedstawiciele jedenastu Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku zza Wschodniej Granicy, trzy Uniwersytety Trzeciego Wieku z Olsztyna i dwie federacje krajowe UTW oraz trzy Olsztyńskie Stowarzyszenia Kresowe.

Po przeanalizowaniu doświadczeń z dorobku ośmiu Spotkań oraz oczekiwania Polaków zza Wschodniej Granicy, wyrażono wolę współpracy przy

realizacji kolejnych Spotkań służących następującym celom:

1. wzmocnienie potencjału organizacyjnego i programowego PUTW,
2. wspieranie tworzenia nowych PUTW,
3. budowa sieci współpracy pomiędzy PUTW za Wschodnią Granicą i w kraju,
4. rozwój wymiany i współpracy między UTW w kraju i za granicą,
5. spotkanie z historią i współczesną kulturą polską,
6. stworzenie krajowej grupy wykładowców – wolontariuszy dla PUTW.

Deklarację skierowano z prośbą o kontynuację współpracy przy realizacji kolejnych spotkań do:

1. Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie,
2. Marszałka Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie,
3. Prezydenta Miasta Olsztyna.

Ponadto, w Nowym Sączu w dniu 5.09.2014 r. w trakcie Forum III Wieku, konferencji towarzyszącej XXIV Forum Ekonomicznemu w Krynicy Zdroju zwrócono się z apelem do Ministra Spraw Zagranicznych o włączenie w ogłaszanych konkursach grantowych zagadnień senioralnych (edukacja, integracja, rozwój aktywności społecznej i kulturalnej osób starszych) w celu możliwości dofinansowania współpracy organizacji pozarządowych - Uniwersytetów Trzeciego Wieku w kraju z Polskimi Uniwersytetami Trzeciego Wieku, działającymi za granicą wschodnią. Stanowisko powyższe, zaproponowane przez Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń UTW, zostało przyjęte jednogłośnie przez uczestników Forum III Wieku.

Od Wschodu do Zachodu.

X Jubileuszowe Spotkanie Integracyjne Polskich UTW odbyło się pod patronatem Marszałka Senatu RP Stanisława Karczewskiego, po raz pierwszy z udziałem delegacji PUTW z Zachodniej Europy i z Wiednia, jed-

noznacznie wskazując na konieczność rozszerzenia formuły terytorialnej przyszłych spotkań. Kolejne Spotkanie zostało poszerzone o PUTW z Rumunii i Republiki Czeskiej. Także po raz pierwszy zgłosiły akces polskie środowiska z Uzbekistanu i Rosji z Obwodu Kaliningradzkiego oraz z Obwodu Rówieńskiego na Ukrainie. W Litwie powstały dwa nowe PUTW w Poniewieżu i Święcianach.

W ostatnim ubiegłorocznym XII Spotkaniu uczestniczyło aż dwanaście UTW. Były to „stare”: z Brześcia, Grodna, Lwowa oraz „nowopowstałe”: Akademia Trzeciego Wieku z Wilna i Uniwersytety Trzeciego Wieku z Kiejdan, Kłajpedy, Solecznik, dwa z Grodna, z Dyneburga i Niemenczyzna oraz ze Zdołbunowa. We wcześniejszych spotkaniach uczestniczyły PUTW z Kiszyniowa i z Bielc.

Po raz trzynasty.

Celem XIII Europejskiego Spotkania Integracyjnego Polskich UTW było dalsze wzmocnienie aktywizacji i integracji środowisk polskich w kra-

ju zamieszkania, poprzez nawiązanie więzi z Polską i Polskimi UTW na Wschodzie i Zachodzie Europy, umocnienie tożsamości narodowej przez uczestnictwo w spektaklach profesjonalnych i imprezach artystycznych z udziałem członków z krajowych UTW i polskich organizacji kresowych pt „Trzynastego nawet w grudniu jest wiosna”. Pielgrzymka „Z Prymasem Tysiąclecia do Warmińskich Sanktuariów w Maryjnych” w Świętej Lipce, Stoczku Klasztornym oraz w Lidzbarku Warmińskim, siedzibie biskupów warmińskich nawiązała do 450 rocznicy powstania Unii Lubelskiej.

Zorganizowano dwa panele dyskusyjne „Dobre praktyki i rozwiązywanie problemów PUTW” służący podwyższeniu kompetencji organizacyjnych i kierowniczych Polskich UTW w Europie, oraz komitetów założycielskich nowych PUTW, w ramach którego Andrzej Postój, przedstawiciel Federacji Uniwersytetów Warmii i Mazur przedstawił działania Federacji, a Antoni Jankowski, pre-

zes Polskiego Uniwersytetu w Solecznikach na Litwie omówił współpracę z Uniwersytetami Trzeciego Wieku na Litwie oraz panel „Ubogich zawsze mieć będziecie J12,8” prowadzony przez Bartłomieja Głuszaka, prezesa Federacji Organizacji Socjalnych FOS-a, służący wypracowaniu metod skutecznej pomocy ubogim i samotnym seniorom.

Łukasz Salwarowski – Prezes Stowarzyszenia „Manko” wydawcy „Głosu Seniora” przedstawił założenia „Europejskiej Karty Seniora”.

Na spotkaniu z prof. Jerzym Bralczykiem, polskim językoznawcą pt. „Polszczyzna w przeszłości i dzisiaj” omówiono zmiany następujące w języku polskim.

Delegaci zwiedzili Olsztyn – Gród Kopernika.

Słowo o organizatorach.

27 osób – to grupa słuchaczy Akademii Trzeciego Wieku w Olsztynie zaangażowanych w przygotowanie Spotkań Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku zza Wschodniej Granicy od 2007r. do dzisiaj. Posiadają ogromne doświadczenie jako emerytowani pracownicy oświaty, turystyki, gospodarki finansowo – księgowej, ubezpieczeń i administracji państwowej.

Aldona Bagińska i Czesław Wojniusz

W XIII Spotkaniu uczestniczyli delegaci Litwy, Białorusi, Ukrainy, Rosji (Obwodu Kaliningradzkiego), Kazachstanu, Rumunii, Austrii i Wielkiej Brytanii – ogółem 86 osób (25 delegacji) oraz 12 przedstawicieli krajowych UTW, razem z wolontariuszami było nas 125 osób.

Na swoim koncju dokonali posiadają ponadto: organizację kolonii letnich w Olsztynie i w Fromborku dla dzieci z Ojran i Trok na Litwie, kursu dokształcającego dla nauczycieli języka polskiego z wykorzystaniem narzędzi Internetu z polskich szkół zza Wschodniej Granicy, kursu dokształ-

cający dla nauczycieli informatyki z polskich szkół zza Wschodniej Granicy, warsztaty taneczne dla 40 dzieci z polskiej szkoły w Wilnie na Lipówce, paczki „gwiazdkowe” dla dzieci ze szkół polskich w Ojranach i w Wilnie, pomoc rzeczową i finansową dla szkół polskich i polskich domów dziecka na Wileńszczyźnie, plener fotograficzny i cykl wystaw poplenerowych pt. „Wileńsko – Mazurskimi śladami Jana Bułhaka w Polsce i na Litwie.

Honorowy patronat nad XIII Spotkaniem objął Stanisław Karczewski – Marszałek Senatu RP, w Komitecie Honorowym udział wzięli: Artur Chojecki - Wojewoda Warmińsko – Mazurski, Gustaw Marek Brzezin – Marszałek Województwa Warmińsko – Mazurskiego, Piotr Grzymowicz – Prezydent Olsztyna oraz prof. dr hab. Ryszard Górecki – Rektor Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego.

XIII Spotkanie zostało współfinansowane ze środków otrzymanych z Senatu RP, Samorządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego oraz Gminy Olsztyn.

Oto niektóre wypowiedzi naszych gości:

„...Trudno przecenić rolę, jako odgrywają te Spotkania w Olsztynie dla naszych UTW, ponieważ to nie tylko poznanie się z Polakami- Naszymi Rodakami, nawiązanie kontaktów pomiędzy naszymi UTW i innymi UTW w Polsce, czerpanie z wiedzy, korzystanie z doświadczeń, „dotykanie bezpośrednio historii Polski „, - jak i wspaniałe głębokie przeżycia emocjonalne ze spotkania z Ojczyzną i Narodem, od którego przez dzieje historyczne zostaliśmy oderwani, ale przynależymy do Narodu polskiego i naszą Ojczyzną jest Polska...”

Doc. dr Barbara Fustoczenko - Rektor Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Grodnie przy ZS „Polska Macierz Szkolna” na Białorusi

„...Polski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Solecznikach założyliśmy w 2011 roku dzięki dużej pomocy Akademii Trzeciego Wieku w Olsztynie... Duży wpływ na doskonalenie naszej działalności mają coroczne wyjazdy na spotkania integracyjne do ATW w Olsztynie. Jest to najcenniejsza na-

sza impreza w Polsce... Niezmiernie cenne nam są wykłady naukowców, liczne wycieczki krajoznawcze, zapoznanie się z historią i kulturą polską, z architekturą i zabytkami sakralnymi, dyskusje z władzami miasta i województwa, obcowanie i wymiana doświadczeń z polskimi UTW oraz z kolegami z innych krajów zza wschodniej granicy oraz, jak ostatnio z Europy Zachodniej...”

Antoni Jankowski - Rektor Polskiego UTW w Solecznikach na Litwie.

„Spotkania... w Olsztynie były wspaniałą okazją do poznania Polskiej historii i kultury, współczesnych problemów naszej Ojczyzny, możliwością doskonalenia znajomości języka polskiego, okazją do nawiązania przyjacielskich kontaktów nas Polaków zza Wschodniej Granicy z Polakami mieszkającymi w kraju. Zadaniem każdego z nas jest pozostawienie śladu, który zaowocuje w następnych pokoleniach, utrwalenie tych wartości, które nieśli nasi przodkowie- bogactwa kultury Polskiej.”

Inż. Władysław Ściński - Pre-

zes Katolickiego UTW we Lwowie Filia Mokotowskiego UTW

”To wielkie wydarzenie kulturalne i okazja do kultywowania polskości, która jest nam bardzo droga, której nam często brakuje na co dzień...”

Regina Czyrycka – Prezes filii Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Stowarzyszeniu Polaków Kiejdan na Litwie

Autorzy tekstu:

Aldona Bagińska – Prezes Zarządu ATW, **Paweł Bielinowicz** – Członek Zarządu ATW – Koordynator Europejskich Spotkań Integracyjnych Polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku autor zdjęć: **Marian Baranowski**

**AKADEMIA TRZECIEGO WIEKU
PRZY MIEJSKIM OŚRODKU
KULTURY W OLSZTYNIE**

adres: ul. Dąbrowszczaków 3,
10-538 Olsztyn

e-mail: zarzad@atwolsztyn.pl

tel. +48 506 067 333

rok założenia: 2008. Liczba członków: 315

Prezes Zarządu Aldona Bagińska

UTW im. Haliny Szwarec

USTAWICZNA EDUKACJA TALENTY WIEDZA

Pierwszy Uniwersytet Trzeciego Wieku w Polsce, utworzony przy Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego w Warszawie, założony w 1975 r. przez prof. Halinę Szwarec, był początkiem studiów dla osób starszych oraz Ruchu UTW w kraju i na świecie. Po Francji i Belgii to trzeci UTW na świecie.

Tysiące starszych ludzi w Polsce zawdzięczają naszej Założycielce bardzo wiele, gdyż zakres zadań UTW obejmuje edukację, aktywizację i integrację osób starszych oraz współpracę międzypokoleniową.

*Życie – to nie długie wakacje,
Lecz ciągle nauka.”*

Halina Szwarec

Prof. H. Szwarec należała do pio-

nierów polskiej gerontologii. Była autorką ponad 200 prac naukowych, drukowanych zarówno w kraju jak i za granicą.

Jednym z głównych nurtów działalności naszego UTW jest prowadzenie **obserwacji i badań naukowych** w zakresie gerontologii społecznej edukacyjnej. Do najistotniejszych należały prace oparte na badaniach wydolności fizycznej oraz sytuacji psychospołecznej osób starszych. Ich wyniki zostały szeroko upowszechnione, co umożliwiło kształto-

wanie właściwej, aktywnej postawy wobec starości oraz zachowania dobrej kondycji fizycznej i zdrowia psychicznego w starszym wieku.

Badania porównawcze naszego UTW i niemieckiego, pozwoliły na stwierdzenie, że UTW są i będą także w przyszłości w centrum zainteresowania seniorów, gdyż oferowane programy odpowiadają potrzebom i aspiracjom, poprawiając jakość ich życia. Jak słuszny był to wniosek pokazał lawinowy rozwój UTW w następnych latach. Aktualnie prowadzone są badania profilaktyczne słuchaczy.

Drugim, bardzo ważnym nurtem działalności naszego UTW jest **edukacja ustawiczna**. To ważna strategia dla Europy, to kształcenie dla społeczeństwa obywatelskiego, społeczeństwa postępu, zapewniające osobisty rozwój i udział w demokratycznym życiu państwa, wszak nazwa „Uniwersytet” zobowiązuje.

A więc są tu wykłady prowadzone przez kadrę profesorską wyższych uczelni, seminaria pogłębiające wiedzę i prowadzone m.in. na Zamku Królew-

skim czy w Muzeum Narodowym, lektoraty językowe oraz zespoły twórcze. Nowością są wykłady-debaty z udziałem dwóch lub więcej prezyderów.

Nie żyje się, nie kocha i nie umiera na próbę. Prawdziwie wielki jest ten człowiek, który chce się czegoś nauczyć.

Jan Paweł II

Twórcy znaleźli tu wyjątkowo sprzyjający klimat dla swojej twórczości. Efektem jest kilkadziesiąt pozycji literackich, zarówno wspomnień, pamiętników jak i poezji. Wystawy malarstwa naszych słuchaczy prezentowane są zarówno w kraju jak i za granicą.

Prof. Halina Szwarz to lekarz, uczona, bohaterka narodowa, w czasie II wojny światowej działała jako żołnierz AK w wywiadzie antyhitlerowskim w ZWZ-AK. Za działalność okupacyjną, pracę naukową i społeczną otrzymała wiele odznaczeń, a wśród nich Krzyż Wojenny Virtuti Militari i Krzyż Komandorski

z Gwiazdą – Polonia Restituta.

Od wielu lat Prezes Zarządu Irene Moskal oraz Zarząd naszego UTW dbają o to, aby w różnych formach zachować pamięć o naszej Założycielce.

*Umarłych wieczność dotąd trwa
Dokąd pamięcią im się płaci.*

Wisława Szymborska

Od 2003 r. mamy zaszczyt nosić nazwę „UTW im. Haliny Szwarz”. W 2009 r. ukazała się książka pt.: „35 lat... by dodawać życia do lat

a nie tylko lat do życia”, poświęcona życiu, działalności i wspomnieniom o prof. Szwarz.

2.10.2009 r. w Złotym Kręgu na terenie Akademii Wychowania Fizycznego odsłonięto tablicę poświęconą prof. H. Szwarz. W uroczystości wzięły udział jej córka, wnuczka i słuchacze UTW.

26.05.2012 r. w X rocznicę śmierci na ścianie budynku CMKP odsłonięto tablicę poświęconą pamięci prof. H. Szwarz, co odbyło się wg ceremoniału wojskowego z udziałem syna, prof. A. Szwarca. 18.03.2015 r. władze dzielnicy Bielany, słuchacze UTW oraz mieszkańcy uczestniczyli w uroczystości nadania imienia H. Szwarz rondu na skrzyżowaniu ulic Żeromskiego, Sacharowa i Romaszewskiego.

Uchwała w sprawie uczczenia pamięci profesor Haliny Szwarc w związku z 40. rocznicą założenia pierwszego w Polsce Uniwersytetu Trzeciego Wieku

W 2015 r. przypada 40. rocznica założenia pierwszego w Polsce Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Jego inicjatorką i założycielką była profesor Halina Szwarc – lekarz medycyny, geriatra, naukowiec, wykładowca akademicki i społecznik.

Ideę profesor Haliny Szwarc zawdzięczamy dynamiczny rozwój ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce w skali niespotykanej w żadnym innym kraju na świecie. Funkcjonowanie 500 Uniwersytetów Trzeciego Wieku i aktywność 150 tys. słuchaczy to wynik umiejętności przewidywania przez profesor Halinę Szwarc – jako gerontologa i społecznika – odległych w czasie następstw dobrze zaplanowanych działań.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przekonany o szczególnym znaczeniu świadectwa życia, misji i osiągnięć profesor Haliny Szwarc oraz o wyjątkowej roli Uniwersytetów Trzeciego Wieku we współczesnej Polsce i ich znaczeniu dla edukacji i aktywności społecznej osób starszych, oddaje hołd profesor Halinie Szwarc.

Uchwała Sejmu z dnia 9.02.2015 r.

28.05.2015 r. Poświęcenie w warszawskiej katedrze przez Kardynała Kazimierza Nycza sztandaru naszego UTW.

8.03.2019 r. w Bibliotece Publicznej im. Stanisława Staszica przy ul. Rudzkiej 12/14 w Warszawie z udziałem władz gminy Bielany i słuchaczy UTW nastąpiło otwarcie Izby Pamięci prof. H. Szwarc.

UTW w Warszawie miał szczęście, że mógł odegrać w naszym kraju rolę pionierską.

Halina Szwarc

Opracowała **Krystyna Bielowska**

UTW im. H. Szwarc

Uniwersytet Trzeciego Wieku

im. Haliny Szwarc

przy Centrum Medycznym

Kształcenia Podyplomowego

01-813 Warszawa, ul. Marymoncka 99

e-mail: utw@cmkp.edu.

pl www.cmkp.edu.pl

tel. 22 569 38 85 Rok założenia:

1975 r. Liczba członków: 493,

w tym 25 honorowych

UTW kierowany jest przez Zarząd,

którego Prezesem jest Irena Moskal

SUTW SZCZECIN

„Chiny – tak daleko, a tak blisko”

O ile nam wiadomo, w naszym Stowarzyszeniu działa jedyny w Polsce Klub Kultury Chińskiej.

Klub nasz istnieje już od roku 2013. W chwili obecnej zrzesza około 40 członków. Tak liczną frekwencję zawdzięczamy kierownikowi – koledze Henrykowi Kołodziejczykowi. To on swoją pasją, ogromnym zaangażowaniem i przygotowaniem śniadania do naszego klubu tak wielu zainteresowanych kulturą Chińską.

Kolega H. Kołodziejczyk w latach 2004-2014 mieszkał w Chinach oraz Korei Południowej, w tak wielkich miastach jak Szanghaj, Kanton, Hong – Kong, Seul oraz wielu wielu innych. Poza pracą, którą tam wykonywał, wolny czas spędzał zwiedzając wyżej wymienione kraje. I teraz dzieli się z nami swoimi spostrzeżeniami i wrażeniami.

W czasie naszych spotkań, które odbywają się dwa razy w miesiącu, opowiada nam o codziennym życiu Chińczyków i Koreańczyków. Dzięki naszym spotkaniom:

- nauczyliśmy się parzenia herbaty, korzystając z jego przeogromnych zapasów,
- poznajemy ciekawych ludzi, którzy w Szczecinie założyli rodziny polsko – chińskie, tutaj warto wspomnieć o Pani Ding – Duczok, która w naszym mieście prowadzi szkołę nauki języka chińskiego,

- poznajemy młodych ludzi, którzy zwiedzili ten wielki kraj, jakim są Chiny przemieszczając się rowerami,
- spotykamy się z ludźmi działającymi w Stowarzyszeniu „Harbińczyków” (mamy również takich członków w naszym klubie)
- bierzemy czynny udział w organizowanym przez naszego kierownika Chińskim Nowym Roku, podczas uroczystej kolacji naszym obowiązkiem jest świętowanie w tradycyjnym chińskim stroju (przeważają czerwone koszule), oczywiście nasz kierownik posiada oryginalny strój chiński. Podczas kolacji organizowane są przez naszego kolegę Henryka różnorakie konkursy i quizy związane z Chinami. Kolacja skła-

da się wyłącznie z potraw chińskich. Konsumpcja odbywa się za pomocą pałeczek, poprzedzona nauką przez małżeństwo polsko – chińskie, które również bierze udział w świętowaniu Nowego Chińskiego Roku. Na spotkanie noworoczne zapraszane są osoby, które uczestniczą w naszych

spotkaniach. W ramach naszych zajęć organizujemy ogniska z pomocą leśniczych, celem większej integracji.

Wszystkie opowieści poparte filmami i zdjęciami pomagają nam w jeszcze lepszym odbiorze przekazywanych treści.

Poprzez ciekawe opowieści wielu z nas wyjechało na zorganizowane wycieczki do Chin, po powrocie oczywiście dzielą się z nami swoimi wrażeniami.

Dzięki takim ludziom, My – seniorzy po prostu chcemy żyć, a rozmyślenia zostawiamy starcom.

Opracowała:

Członek KCH **Ewa Tłołka**

**Stowarzyszenie Uniwersytet
Trzeciego Wieku w Szczecinie**

ul. Papieża Jana Pawła II 17/3,

70-445 Szczecin

tel. 91 812 39 75

www.sutw.szczecin.pl

e-mail: sutwszczecin@op.pl

rok zał. 1978, liczba członków: 828 osób

Prezes Magdalena Richter

Europejskie Centrum Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku

Europejskie Centrum Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku prowadzi edukację od ośmiu lat. Spośród wielu dotychczasowych działań pragniemy podzielić się z Państwem naszymi nietuzinkowymi osiągnięciami i działaniami.

Od 7 lat prowadzone są otwarte dla seniorów z całej Warszawy wykłady w języku angielskim. Są to jedyne wykłady prowadzone na UTW w języku obcym, okraszone wieloma praktycznymi przykładami komunikacji, ale także ciekawostki z życia gwiazd muzyki, filmu, historii omówienie książek. Wykłady prowadzone w luźnej atmosferze z możliwością wymiany informacji i ćwiczenia umiejętności swobodnej wypowiedzi.

Zajęcia malarskie rozszerzone są o wyjazdy plenerowe po których organizowane są wernisaże. W trakcie imprezy organizowane jest spotkanie przy drobnym poczęstunku, połączone z krótkim koncertem. Imprezy te są bardzo dobrze oceniane przez uczestników dające szansę prezentacji talentów artystycznych słuchaczy naszego uniwersytetu.

Innym aspektem działań rozwijających pasję słuchaczy i możliwość rozwijania talentów aktorskich jest założony w 2018 r kabarecik „7 do Setki”.

Kabaret ze swym spektaklem „Tango – dlaczego nie” zapraszany jest do Domów Kultury, bibliotek i na inne uniwersytety. Kabaret szykuje kolejny spektakl pt. „Szeherezada”.

Autor: Ewa Korulczyk

Od początku istnienia realizowany był nasz cel statutowy, tj. nawiązywanie kontaktów i integrowanie środowiska seniorów UTW działających zagranicą.

Mieliśmy okazję pojechać i poznać uniwersytety działające w: Austrii, Wilnie, Kejdanach, Kłajpedze, Pałandze, Grodnie i Brześciu.

ECUDiTW od początku działalności w okresie karnawału organizuje bale. Każdej imprezie przyświeca motyw przewodni, w trakcie organizowane są występy zespołu nawiązujące do tematu, również menu powiązane jest z nazwą balu.

I tak np. był „Bal na Różycu”, gdzie występował zespół „Kapeła Praska”, a głównym menu były pyzy i flaki; inny bal to „Bal francuski”, w którym artystki zatańczyły kankana oraz dały pokaz z paryskiego variete, a menu stanowiły deski serów.

Dzięki opracowanemu projektowi i determinacji Pani Prezes Elżbiety Kamińskiej, która od początku zabiegała o siedzibę dla Europejskiego Centrum Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku, nasze działanie z zakresu „sięganie po niemożliwe” jest rozpoczęta budowa Europejskiego Centrum Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku z rehabilitacją. Uniwersytet będzie mieścić się w Centrum Kultury Gołław. W maju br. został wmurowany kamień węgielny pod inwestycję, a zakończenie prac planowane jest na 2021 r.

Będzie to pierwszy Uniwersytet posiadający rehabilitację.

Autor: Elżbieta Kamińska

**Europejskie Centrum Uniwersytetów
Drugiego i Trzeciego Wieku**
ul. Afrykańska 16 lok. 16
03-966 Warszawa
e-mail: elakami@op.pl
Prezes Elżbieta Kamińska
tel. 696 479 778 i 660 508 910

MYŚLIBORSKI UNIWERSYTET ZACHWYCA TAŃCEM

Najpiękniejszą i najbardziej rozpoznawalną wizytówką Myśluborskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku jest Zespół Tańca Terapeutycznego „**Babylon**”.

Wysoką rangę artystyczną i kunszt wykonawczy tancerek zespołu doceniono na festiwalach i przeglądach: Zespół zdobył m.in. I miejsce na Ogólnopolskim Przeglądzie Seniorów „ARS 2016” we Włocławku, dwukrotnie III miejsce na Międzynarodowym Konkursie Twórczości Artystycznej Seniorów w Warszawie, tytuł laureata na przeglądzie „ARS 2016” w Szczecinie.

Twórczynią zespołu, jego liderką, choreografką, projektantką strojów i ich wykonawczynią jest Krystyna Matuszak. Od dziesięciu lat zachwyca nie tylko świetnym prowadzeniem

zespołu, ale jest również pomysłodawczynią i realizatorką projektów międzypokoleniowych integrujących lokalną społeczność - nie tylko Seniorów, ale i młodszej części naszej Małej Ojczyzny. Przez trzy kolejne lata w ramach Dni Myśluborza realizowała międzypokoleniowy projekt „Taniec łączy pokolenia”.

W trzecim roku realizacji projektu pobito rekord Polski w tańcu liniowym. Na stadionie myśluborskim za tańczyło 356 młodziutek, młodych i nieco wcześniej urodzonych tance-

rzy - wszystko przy aplauzie niemalże 1000 widzów na trybunach. Dzieci i młodzież, wspólnie z tancerkami „Babylonu”, wzięły udział w zaprojektowanych i wyreżyserowanych dla 80 wykonawców przez Krystynę widowiskach wokально-tanecznych: „Powróćmy jak za dawnych lat”, „Radość twórczenia” i „Napiszę do ciebie z dalekiej podróży”, przygotowanych dla seniorów Miasta i Gminy Myślibórz, seniorów z powiatu myśliborskiego z okazji Europejskiego Dnia Seniora. Widowiska wokально- taneczne cieszyły się olbrzymim uznaniem widzów czego dowodem może być frekwencja na sali widowiskowej i balkonie.

Zespół „Babylon” ma za sobą liczne występy i bogaty dorobek artystyczny. Ich taniec to wspaniała terapia lecząca smutki, rozsiewająca uśmiech i radość.

Myśliborski Uniwersytet Trzeciego Wieku

rok założenia 2010, liczba słuchaczy 110
www.mutw.pl

tel. 507025711, Krystyna Matuszak
604209860 Jagoda Bryk (autorka reportażu)
695742024 Janusz Winiarczyk,
Prezes MUTW

Koncerty chóru „Ursynovia Cantabile” we Francji

Ursynowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. J. U. Niemcewicza przy SGGW

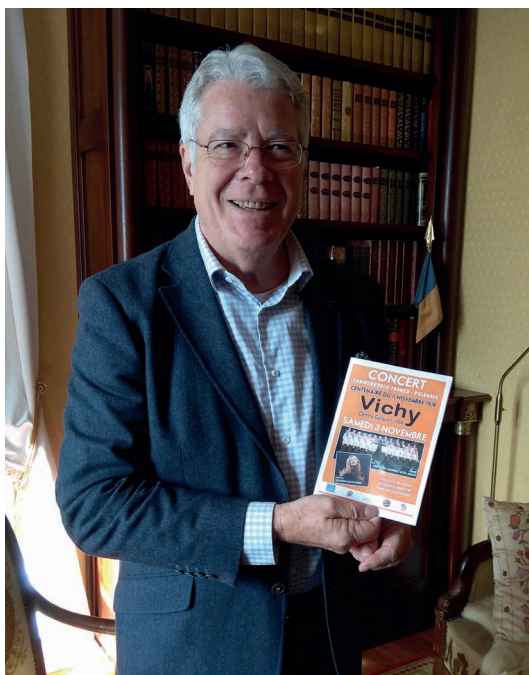
Listopad 2018r. był ważnym momentem w historii chóru Ursynovia Cantabile.

W związku z obchodami rocznicy 11 listopada 1918 r. zostaliśmy zaproszeni do Francji, by uczcić stulecie zakończenia I wojny światowej i odzyskania przez Polskę niepodległości, polsko-francuskimi koncertami o charakterze patriotycznym. Nasze koncerty w Vichy i Fleuriel były częścią obchodów tej rocznicy w departamencie Allier.

Idea wspólnego uczczenia tych dwóch rocznic zrodziła się w gronie członków organizacji „Souvenir Français”, której celem jest pielęgnowanie pamięci o żołnierzach poległych

w I wojnie światowej i opieka nad ich grobami. Członkowie „Souvenir Français” - dr Jean-Daniel Destemberg, przedstawiciel generalny departamentu Allier i pełnomocnik zarządu na szczeblu krajowym tego Stowarzyszenia, przedstawiciel generalny tej organizacji na Polskę oraz Grażyna Matkowska-Skowron (była członkini naszego chóru) – zajęli się organizacją koncertów. Grażyna Matkowska-Skowron wzięła również w nich udział jako solistka.

Do Francji jechaliśmy na zaproszenie miejscowych władz - merów Vichy i Fleuriel oraz naczelnika związku gmin Saint-Pourcain-Sioule-Limagne.

dr Jean- Daniel Destemberg

Nasz pobyt w Vichy rozpoczął się zwiedzaniem miasta. Następnie miało miejsce miłe spotkanie w merostwie. Mer miasta podjął nas lampką wina życząc wielu sukcesów.

Pierwszy koncert odbył się 3 listopada w zabytkowym teatrze w Vichy. W repertuarze znalazły się hymny obu krajów i ponad 20 ułożonych chronologicznie popularnych piosenek, ilustrujących losy wojenne obu narodów od czasów Ludwika XIV, aż po zakończenie II wojny światowej. Piosen-

ki były zapowiadane przez Jean-Daniela Destemberga, który opowiadał o ich historycznym kontekście i okolicznościach ich powstania. W wykonaniu niektórych z nich wsparli nas francuscy chórzycy z dwóch lokalnych zespołów: „Chantelle chante” z miejscowości Chantelle i „Chamlumier” z Vichy.

Gmach merostwa Vichy

Najbardziej spodobała się publiczności polska piosenka „Wojencko, wojencko” oraz francuski „Marsz

partyzantów”, który solo zaśpiewała Grażyna Matkowska. My wraz z francuskimi chórzystami stworzyliśmy oprawę wymyśloną przez naszą dyrygentkę Krystynę Kowalską-Wojucką, m.in. z mormorando i tupaniem imitującym marsz. Publiczność rozbawiły dwie lekkie piosenki, „La Madelon” i „Tu va tres bien”. Ta ostatnia wykpiwała propagandę rządów Vichy i tuszowanie wszystkich jego porażek.

Koncert w Teatrze, w Vichy

Grażyna Matkowska wspianale zaśpiewała również ekspresyjne piosenki z repertuaru Edith Piaf. My bisowaliśmy piosenkami „Warszawa, ja i ty” oraz „Fleur de Paris”, a nasza solistka zaintonowała „Sokoły”, do których zaśpiewania zaprosiła na scenę mieszkającego we Francji polskiego konsula Sławomira Górzynskiego.

Koncert w Teatrze, w Vichy

Na koniec były oficjalne podziękowania. Wystąpienia mera Vichy oraz wzruszające podziękowanie Elżbiety Rubinstein, Prezes naszego Ursynowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im.J.U. Niemcewicza przy SGGW.

Drugi koncert zaśpiewaliśmy 4 listopada w Chareil-Cintrat w wypełnionej sali miejscowego zamku. Wcześniej mer pobliskiego Fleuriel wraz z małżonką gościł nas na obiedzie, podczas którego wymieniliśmy wiele serdeczności i zaśpiewaliśmy - także wspólnie z Francuzami - kilka pieśni i piosenek, m.in. „Gaude Mater Polonia”, czy „Va, pensiero” z opery „Nabucco” GiuseppeVerdiego.

Po koncercie byliśmy goszczeni przez państwa Stuy z prawdziwie

Koncert w teatrze Chareil-Cintrat

„polską” gościnnością, choć gospodarzami byli Holendrzy. Usłyszeliśmy tam wiele miłych słów z ust francuskich chórzystów dotyczących naszego śpiewu. Docenili przede wszystkim naszą dyrygentkę.

Szybko zaczęły się śpiewy; na zmianę polskich i francuskich pieśni biesiadnych, a wspólnie zabrzmiało znów „Va, pensiero”. Były nawet tańce. Niestety wczesna godzina wyjazdu do Polski następnego dnia nie pozwoliła nam kontynuować tego arcymiłego międzynarodowego spotkania.

Nasze występy znalazły odzwierciedlenie w lokalnej prasie - w „La Montagne” z dnia 3 i 9 listopada oraz w Miejskim Biuletynie Informacyjnym „Le Fleuriellois”, z listopada 2018r.

autor tekstu:

Elżbieta Majewska

członek chóru „Ursynovia Cantabile”

Ursynowski Uniwersytet III Wieku
im. J. U. Niemcewicza przy SGGW
ul. Nowoursynowska 166,
02-787 Warszawa
uutw@sggw.pl
liczba członków: 500 osób
Prezes: ELŻBIETA RUBINSTEIN

Kreatywność Bielskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Jesteśmy Uniwersytetem Trzeciego Wieku w pięknym, niedużym miasteczku położonym u podnóża Gór Sowich, na Dolnym Śląsku. Liczba członków – w różnych latach – waha się od 250 do 300.

Niezwykła fantazja naszych słuchaczy, poparta ogromną wiedzą, pracowitością i umiejętnością współpracy, umożliwiła stworzenie na naszym UTW wielu ciekawych, a czasem wręcz niezwykłych rzeczy. Należą do nich piękne wyroby rękodzieła, wspaniałe fotografie eksponowane na kilku wystawach, chór dodający kolorów naszym imprezom, zespół taneczny, sukcesy sportowe.

Ze względu na ograniczoną wielkość publikacji wybrałam jedno z naszych działań. Są to dwa bogate w swojej formie pokazy, stworzo-

ne przez niezwykle kreatywną i pełną fantazji naszą słuchaczkę Jadwigę Stępień, która na IX Forum Dolnośląskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku, przygotowała „**Modowy Wehiкул Czasu**”.

Był to spektakl łączący pokaz strojów z minionych stuleci z dokładnym omówieniem każdego z nich, uzupełniony prostą scenografią i dyskretnym podkładem muzycznym.

Autorką projektów strojów była Jadwiga Stępień, a główną krawcową Urszula Łastowska – materiał na stroje sfinansowała jej wypożyczalnia strojów. Modelami na scenie byli nasi słuchacze. Pokaz zaskoczył nas bogactwem strojów, ciekawym omówieniem epok i ubiorów, a także gracją, z jaką słuchacze te stroje prezentowali. Każdy ruch był przez nich dopra-

cowany, a występ, pomimo tremy, sprawił im radość. Pokaz był barwny, posiadał określone tempo i wzbudził zachwyt publiczności. Otrzymaliśmy ogromną porcję wiedzy, odnoszącą się do ubiorów minionych epok. Pokaz prezentowaliśmy w zaprzyjaźnionych UTW: w Nowej Rudzie, Świebodzicach i Łagiewnikach.

Na 100-lecie Odzyskania Niepodległości zorganizowaliśmy comiesięczne wykłady związane z historią utraty i odzyskania niepodległości.

Poznawaliśmy historie wspaniałych ludzi, którzy zabiegali w świecie o powstanie Państwa Polskiego. Po wykładach mieliśmy warsztaty historyczne, poszerzające naszą wiedzę. Wydarzeniem zamykającym cykl wy-

kładów o naszej trudnej historii był, oprócz akademii, specjalny pokaz zatytułowany „Historia niepodległości strojami pisana”. Tym razem J. Stępień i U. Łastowska opracowały stroje minionego stulecia. Ten pokaz też był

bardzo barwny, a ciekawy komentarz nawiązywał do wcześniejszych wykładów. Uzupełniał go bogaty podkład muzyczny, dostosowany do każdego z prezentowanych strojów. Nic dziwnego, że i ta prezentacja wzbudziła zachwyt widowni.

Możemy się też pochwalić jeszcze inną formą działalności o której nie wspomniałam: od 4 lat w każdą środę wędrujemy – pieszo lub z udziałem komunikacji publicznej – po naszych górach, miasteczku, najbliższej i dalszej okolicy. Pociągiem dojechalibyśmy do Świdnicy, Ząbkowic, Kłodzka, Strzegomia, Jawora, Legnicy i Wrocławia. Wciąż odkrywamy ciekawostki architektoniczne i przyrodnicze, poznajemy historię, cieszymy się chwilą. Skarbnicą wiedzy i organi-

zatorką tych „niekończących się” śródowych „wycieczek za grosze” jest nasza Jadzia Stępień.

W minionych latach gościliśmy telewizję Kraków i telewizję Wrocław. Pani Ula Łastowska pokazywane u nas stroje prezentowała w Telewizji Polskiej.

Mamy cały szereg innych zajęć wartych omówienia, ale narzucone limity ograniczają rozmiary tego tekstu.

Opracowanie tekstu: Maria Krupska
Autorzy zdjęć:
Andrzej Zyzański i Bogusław Sobota

Bielawski Uniwersytet Trzeciego Wieku

ul. Piastowska 19A, 58-260 Bielsawa
tel: 74 647 88 47 – czynny we
wtorki od 10.00 do 12.00.
e-mail butw.bielawa@gmail.com
Prezes – Danuta Szeremeta
tel : 605 839 664
Z-ca – Maria Krupska,
tel: 661 084 354,
e-mail: marynia23@op.pl

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brzesku

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brzesku działa od roku 2004 roku przy Miejskim Ośrodku Kultury. W chwili obecnej zrzesza prawie 300 członków. Działalność swoją realizuje tak jak wszystkie Uniwersytety przez różnorodne działania. Poza podstawowym zadaniem ustawicznym kształceniem, prowadzi różnego rodzaju sekcje.

Ponieważ wydawnictwo ma na celu zaprezentowanie ogromnego i zróżnicowanego potencjału intelektualnego, twórczego i artystycznego Uniwersytetów Trzeciego Wieku, nie można inaczej go przedstawić jak poprzez ludzi, którzy stanowią o tym potencjale, którzy tworzą jego sukcesy te od święta i te codzienne. Są to osobowościowe perełki, które zarażają swoją odwagą, dzielą się wiedzą i pobudzają innych

do łamania wszelkich barier.

Taką też niezwykłą osobowością „artystycznym omnibusem” jest jedna koleżanka, która swoją odwagą, intelektem i talentem dzieli się porwijąc innych do podejmowania nowych wyzwań, pociąga za sobą tych, co nie mieli odwagi odkryć w sobie artystycznej duszy, upiększa nasze działania, które nie zamykają się tylko w ramach UTW, a przenikają do lokalnej społeczności. Reprezentuje UTW w różnych kontaktach ze szkołami i instytucjami, spotyka się z młodzieżą, studentami UTW i tymi, którzy chcą spróbować dostrzec w sobie talenty i mają odwagę podejmować nowe wezwania. Wpływa na wrażliwość, zwraca uwagę na wartość wspomnień, pokazuje jak można cieszyć się drobnymi swoimi „dziełami”,

przekonuje, że każdy może coś nieopowtarzalnego zrobić w zależności od swoich talentów.

Kol. ANNĘ GAUDNIK poznałam przed laty kiedy to po raz pierwszy udostępniła nam zdjęcia z 4 uroczystej inauguracji roku akademickiego UTW. Wiedziałam, że jest poetką, fotografuje, maluje, udziela się społecznie. Wiedziałam również, że z zawodu jest farmaceutą. Szybko stała się aktywną studentką UTW. Dzisiaj Ania jest artystyczną siłą napędową naszego UTW: maluje, zajmuje się grafiką komputerową, pisze wiersze, fotografuje. W ramach współpracy UTW ze szkołami zasiadania w komisjach w czasie konkursów recytatorskich i artystycznych, zawsze towarzyszy uczestnikom brzeskiego Warsztatu Terapii Zajęciowej w ich wystawach, spotyka się z przedszkolakami malując z nimi piękno otaczającego świata. Bywa w szkołach. Swoją aktywnością buduje artystyczny i wrażliwy na piękno wizerunek UTW w Brzesku

Poprosiłam Anię, aby opowiedziała więcej coś o sobie, odkryła swoją

duşę co pomoże przybliżyć Jej sylwetkę i odpowiedzieć na pytanie co trzeba robić by mieć ochotę, czas i taki zapal do takiego działania. Z uśmiechem opowiadała:

Urodziłam się w Brzesku i tu cały czas mieszkam jest to moje miejsce na ziemi. Po studiach w Krakowie na Wydziale Farmacji Akademii Medycznej. rozpoczęłam, pracę w najpiękniejszym miejscu – aptece.

Prawie 42 lata w zawodzie. Jestem szczęśliwą kobietą wykonującą swój ukochany zawód. Rozmowa z pacjentem jest źródłem refleksji nad życiem i naszym w nim miejscem.

Przyroda ciągle mnie zadziwia i daje przekonanie o pięknie świata, które dostrzeżone w biedronce jest równie ważne jak piękno masywów górskich, ale ponad tym wszystkim

jest Człowiek i nieustanne starania o to, by być bliżej niego kiedy potrzeba, kiedy smutek a najpiękniejsze to być w jego radości.

Nie robię nic nadzwyczajnego, co by mnie wyróżniać miało spośród innych koleżanek i kolegów. Radość z tego, co robię, jest już dla mnie wielką nagrodą. Czyż nie jest największą radością zapisywanie fotografią przeżyć związanych ze zwiedzaniem wspólnie ciekawych miejsc, uchwycić piękno tego miejsca i ludzi, ich zachwyty, radość, zdziwienie, a potem opisanie ich rymem, złożenie w całość zdjęcia i słowo i wyjście z tym do nich i sprawić radość. Pisać można o wszystkim, nie tylko o miejscach, w których się było. Spotkany człowiek to źródło wiedzy – trzeba tylko znaleźć do niego drogę.

Dopełnieniem słowa są rysunki wykonane myszką w komputerze, obrazujące świat wspomnień, marzeń, pragnień. Chętnie dzielę się z innymi moimi „umiejętnościami”, szczególnie gdy studenci UTW „śmigają” po komputerze.

Nie sposób opowiedzieć o wszystkich spotkaniach w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, ze studentami UTW i wieloma innymi osobami. Zawsze są one pełne radości, uśmiechu, czasem zadumy i refleksji. Jeżeli ludzie do mnie garną, słuchają, patrzą, uczą się, to świadczy, że to co chcę przekazać trafia do nich i sprawia mi to największa radość. Może jeszcze o mojej ostatniej pasji.

Zawsze spoglądałam z zachwytem

na obrazy malowane na płótnie farbami akrylowymi bądź olejnymi i podziwiałam umiejętności artystów. Pomyślałam, że jak nie spróbuję to nigdy się nie dowiem jak wygląda praca pędzlem na płótnie i jakie mogą być jej efekty. Malutkie podobrazia zakupione w Lidlu i farby z pędzłami przeleżały w szafie na tyle długo, że w końcu odwaga przyszła.

A potem już każdą wolną chwilę spędzałam przy sztalugach a podobrazia i farby zaczęłam zamawiać w profesjonalnych sklepach; jak prawdziwa malarka. Tyle radości daje mi to zajęcie, że trochę zaniedbałam poezję. Ktoś z moich bliskich powiedział, że pisanie wierszy było bezkosztowe, a malowanie obrazów to już koszt i powinnam coś sprzedawać, ale ja nie umiem się rozstać z moimi obraz-

kami bo to trochę jak moje dzieci.

Miejsca w domu coraz mniej, obrazy rozsiadły się w salonie na kanapie, co niektóre na krzesła przy stole i tak sobie na nie spoglądam bez chęci z nimi rozstania. Chętnie je pokazuję i zachęcam innych do podjęcia tego wyzwania.

Siłą UTW w Brzesku są jego studenci, którzy chcą wnosić w jego działalność swoje talenty, zapal, działanie. To pozwala niejednokrotnie wyzwolić się z „zaklętych kręgów” i REALIZOWAĆ SWOJE MARZENIA.

Podałam przykład jednej studentki ANI GAUDNIK, ale jest studentów prawie 300 i wszyscy to WIELKI POTENCJAŁ.

Cecylia Jabłońska –

Prezes UTW w Brzesku

Kontakt: Cenylia1951@o2.pl

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brzesku

plac Targowy 10, 32-800 Brzesko

e-mail: cecylia1951@o2.pl

www.brzesko.ws/DesktopDefault.aspx?tabID=3372

www.mok.brzesko.pl/

uniwersytet-trzeciego-wieku-w-brzesku/

rok zalozenia: 2004 r.

liczba student6w: 283

prezes: Cecylia Jabloriska

Karkonoski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Jeleniej Górze

Karkonoski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Jeleniej Górze został utworzony w październiku 2000 roku jako integralna część Kolegium Karkonoskiego (od 2004 r. Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej).

Inicjatorką tego przedsięwzięcia jak i autorką schematu organizacyjnego i programowego była Janina Peikert, która od momentu założenia do chwili obecnej jest Pełnomocnikiem Rektora ds. KUTW. Aktualnie Uniwersytet liczy 422 słuchaczy i realizuje 86 godzin zajęć tygodniowo, w 34 kierunkach aktywności.

Aktorzy kabaretu KUTW „Bella Mafia”: Hanka Pansiuk, Andrzej Dudziak, Bogusia Bratasz

Naszą znakomitą wizytówką, jest kabaret „Bella Mafia”, który w 2007 roku „wypączkował” z wcześniejszego „Kabareciku z przymrużeniem oka”.

„Bella Mafia” pracuje nieprzerwanie, nadal niosąc humor, świetnie bawiąc publiczność, co w połączeniu z bardzo dobrą grą naszych aktorów i pięknymi kostiumami (projektowanymi i przygotowywanymi przez członków kabaretu), daje nam radość i rozrywkę. W ciągu 12 lat istnienia kabaret przygotował 19 premier, dał 43 pełnowymiarowe spektakle dla społeczeństwa Jeleniej Góry i okolic, w dużych salach widowiskowych takich instytucji naszego miasta jak: Filharmonia Dolnośląska, Teatr C. K. Norwida, Teatr Zdrojowy w Cieplicach, Jeleniogórskie Centrum Kultury.

Dwukrotnie wystąpił podczas „Nocy muzeów” w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze.

W roku 2008 dał dwa spektakle w Teatrze Polskim we Wrocławiu, w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Seniora, a w latach 2014 i 2016 występował w Koncercie Galowym z okazji Międzynarodowego Dnia Seniora we Wrocławiu. „Bella Mafia” dała również ponad 50 występów w różnych ośrodkach kultury na terenie Kotliny Jeleniogórskiej, Dolnego Śląska i Śląska.

Kabaret brał udział w wielu ogólnopolskich przeglądach artystycznych zespołów senioralnych i zawsze przywoził najwyższe trofea, wyróżnienie – tylko wtedy, gdy nie było nagród stopniowanych: Lubań 2009 – wyróżnienie, Lubin 2011 – Puchar Prezydenta Miasta, Jelenia Góra 2012 – I miejsce, Wrocław, luty 2014 – I miejsce, Wrocław październik 2014 – wyróżnienie, Oświęcim 2015 – I miejsce, Jelenia Góra 2017 – wyróżnienie, Oświęcim 2017 – I miejsce.

Mietek Kapuściński, Bogusia Bratasz

Fot. Janina Peikert

Bogusia Bratasz, Jan Smolira, Katarzyna Pietuszko

fot. Ryszard Literacki

Andrzej Dudziak, Bogusia Bratasz

Fot. Ryszard Literacki

Należy podkreślić, że wszyscy aktorzy kabaretu to osoby, które w życiu zawodowym były związane z zupełnie innymi branżami. Są wśród nich m.in. pielęgniarka, matematyk, wuefista, policjant, sprzedawca, dekarz... Teraz ich pasją jest dawanie radości innym.

Dwie wycinanki Zofii Ruszkowskiej

W zakresie rękodzieła na uwagę zasługują niezwykle wycinanki sylwetkowe z czarnego papieru, naklejone na kontrastowym tle. Ponieważ całość wykonana jest z jednego kawałka papieru, wszystkie jej elemen-

ty muszą być ze sobą połączone. Tego typu wycinanka pojawiła się w Europie ok. 1730 roku. Wysoka jakość tej sztuki polega na tym, że z wolnej ręki, za pomocą specjalnych nożyczek powstaje według określonego wzoru misterny, gotowy „obrazek”, z dużą ilością detali. Wycinanki były prezentowane na kilku wystawach: 2005 – ODK Zabobrze, 2012 – galeria „Przestrzeń” KPSW, 2014 – Filharmonia Dolnośląska w Jeleniej Górze, 2015 – Ośrodek Kultury w Piechowicach. Najwyższy kunszt osiągnęły wycinanki Zofii Ruszkowskiej, która w 2014 roku otrzymała wyróżnienie (były tylko nagrody równorzędne) w dziedzinie rękodzieła w konkursie „Senioralni plastycyści”, zorganizowanym z okazji Wrocławskich Dni Seniora.

Wśród zespołów artystycznych, oprócz pracowni malarskiej, mamy od 2012 roku pracownię linorytu. Ten gatunek grafiki klasycznej nie jest dzisiaj popularny, ale daje ogromne możliwości twórcze. Linoryt nie jest łatwą techniką, bo trzeba wyryć negatyw, a właściwie jego zwierciadlane

odbicie, by końcowy efekt był zgodny z projektem. Co więcej, wymaga ona pewnej ręki, bo złego pociągnięcia dłutem nie da się wymazać gumką.

Linoryt Ireny Sękowskiej

Wszyscy członkowie tej sekcji rozpoczęli swoją przygodę twórczą z dłutem właśnie tu, nikt nie miał wcześniejszych doświadczeń w tej dziedzinie. Systematyczna praca zaowocowała wieloma wystawami: Kontrastowe spojrzenia I, II, III – w Galerii na Górze Muzeum Karkonoskiego w latach 2014, 2016, 2018,

Dłutkiem malowane – wystawa indywidualna Ireny Sękowskiej (nagrodzonej w dziedzinie grafiki we wrocławskim konkursie „Senioralni plastycznie”) w galerii „Przestrzeń” KPSW - 2014, Linorytowe impresje – w galerii „Korytarz” JCK – 2015.

Karkonoski Uniwersytet Trzeciego Wieku jest placówką dydaktyczną, gdzie spotykają się seniorzy, których łączą wspólne zainteresowania, pasje, jak i potrzeba osobistego rozwoju. Różnorodny, interesujący program KUTW właśnie to im zapewnia.

Tekst: **Katarzyna Pietuszko**
Autorka zdjęć: **Janina Peikert**

**Karkonoski Uniwersytet Trzeciego
Wieku w Jeleniej Górze
Karkonoskiej Państwowej
Szkoły Wyższej**

Adres: ul. Lwówecka 18,
58-503 Jelenia Góra
e-mail: janina.peikert@kpswjg.pl
Telefony: 75 75 248 29, 607 552 007
Liczba członków: 422
Osoba prowadząca: Janina Peikert
Pełnomocnik Rektora KPSW ds. KUTW

U3W – Uniwersytet Trzeciego Wieku w Malborku

U3W – Uniwersytet Trzeciego Wieku w Malborku powstał w 2004 roku. Od początku funkcjonuje w strukturach Malborskiego Centrum Kultury i Edukacji. Obecnie liczy 320 osób.

Robimy to co inne UTW: uczymy się, poznajemy, bawimy się... ale w czasie 15-tu lat wypracowaliśmy sobie kilka pomysłów na działania wartych naśladowania.

Czy wiecie, że **Mikołaj też jest SENIOREM** – pod takim hasłem od wielu lat uczestniczymy w Marszu, który stał się już miejską tradycją. Tego dnia zakładamy mikołajkowe czapeczki i radujemy się ze wszystkimi mieszkańcami Malborka z nadchodzących świąt Bożego Narodzenia.

Wielu z nas jest naprawdę „zdrowo zakręconych”. To dzięki takim

pomysłem barwnie witamy wiosnę podczas cyklicznej imprezy „Dzień Drzewa”.

Mamy też swoją audycję radiową w lokalnym Radiu Malbork „Studencki” Kwadrans, czyli

15 minut z życia Uniwersytetu 3 Wieku w Malborku”.

To z naszych szeregów wywodzi się Andrzej Wójcicki, który widząc duże zainteresowanie turystyką założył Biuro Turystyki „Aktywny Senior” znane w całej Polsce.

A czy wiecie, że w wieku 90-ciu lat można zrealizować swoje życio-

we marzenie na **skok ze spadochronem**? To nasz słuchacz, Jerzy Józwiak, oprócz wielu pasji : pisanie wierszy, rzeźbienia, predyspozycji aktorskich, robienia makiet budynków i wielu innych..., które predyspono-

wały Go do tytułu „Zwyczajny-Niezwyczajny Senior” przyznanego przez Wojewodę Pomorskiego.

Bezpośrednie doświadczenie spektaklu w teatrze operowym, to nie lada przeżycie. Pojawienie się w kilku odsłonach scen zbiorowych spektaklu „Nabucco” Giuseppe Verdiego w styczniu 2018 roku dwóch słuchaczy U3W – Jerzego Józwiaka i Aleksandra Chrupczalskiego, to spełnienie teatralnego marzenia i współtworzenie spektaklu razem z artystami Opery Bałtyckiej.

Od wielu lat współpracujemy z seniorami z Niemiec. Mamy niełatwo, bo odległość, jaka dzieli oba zaprzyjaźnione miasta Malbork i Monheim am Rhein to blisko tysiąc kilometrów. A jednak od 9 lat udaje się nam każdego roku spotkanie to u nas – to u nich.

„Świecę przykładem” to coroczny happening, jaki przeprowadzamy na ulicach Malborka. Rozdajemy odblaski i namawiamy do ich używania zwłaszcza w krótkie jesienne i zimowe dni.

O tym wszystkim można przeczytać i zobaczyć na fotografiach w naszym comiesięcznym **Informatorze**.

Malbork to piękne miasto i serdeczni ludzie. Zapraszamy, odwiedźcie nas!

**Założycielka
i koordynatorka U3W
w Malborku, Teresa Żelazo.**

U3W - Uniwersytet 3 Wieku w Malborku

Rok założenia: 2004
Funkcjonuje w strukturach Malborskiego Centrum Kultury i Edukacji
ul. Armii Krajowej 68, 82-200 Malbork
biuro: Szkoła Łacińska,
oś. Stare Miasto 42, 82-200 Malbork
www.kultura.malbork.pl, zakładka U3W
tel. 509 99 37 67
Założycielka i koordynator: Teresa Żelazo

Polkowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku

Polkowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku działa przy Uczelni Jana Wyżykowskiego w Polkowicach na Dolnym Śląsku. Należy do najprężniej rozwijających się tego typu instytucji edukacyjnych w regionie. Jego początki sięgają roku 2006, kiedy to 92 osoby rozpoczęły naukę w myśl idei „kształcenia całościowego”. Dziś gromadzi blisko 300 seniorów.

Wykłady i zajęcia prowadzą znani i cenieni pracownicy naukowci m.in.: Uczelni Jana Wyżykowskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Politechniki Wrocławskiej czy Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Istotą działania PUTW jest samoorganizacja, która polega na zdefiniowaniu celów, poprzez przygotowanie programu zajęć i ich realizacji. Słuchacze UTW w Polkowicach pra-

cują w sekcjach zgodnie z własnymi zainteresowaniami, biorą również aktywny udział w konkursach organizowanych w środowisku lokalnym i powiatowym.

Słuchacze podczas zajęć plastycznych znajdują czas na odkrywanie i rozwijanie swoich talentów – tworzą na sztalugach, malują farbami i na szkle. W trakcie zajęć prowadzone są dyskusje na temat historii sztuki, malarstwa i estetyki otoczenia, organizowane są konkursy i wernisaże prac artystyczno-plastycznych.

Od 9 lat przy PUTW działa sekcja teatralno-satyryczna. Zajęcia teatralne służą rozwijaniu wrażliwości na żywe słowo. Efektem pracy słuchaczy były m.in. kabarety, jasełka, etiudy teatralne, prezentowane na forum podczas wielu wydarzeń ważnych dla społeczności, spotkań „gwiazdkowych” czy kolejnych uroczystych zakończeń roku akademickiego. Sekcja teatralna brała udział w Przeglądzie Twórczości Lokalnej oraz w Dolnośląskim Przeglądzie Dorobku Artystycznego Seniorów. Co ciekawe, jedna z form teatralnych została przygotowana przez tę sekcję z myślą o najmłodszych widzach i była pokazywana w przedszkolach na terenie powiatu polkowickiego. Ten projekt spotkał się z dużym uznaniem

i zainteresowaniem ze strony mediów i społeczności lokalnej. Słuchacze UTW są wielbicielami różnorodnych spektakli teatralnych i bardzo chętnie korzystają z takiej formy rozrywki i relaksu, podobnie jak z wycieczek, podczas których poznają piękno krajobrazu, zabytki oraz kulturę i historię regionów. W ciągu 13 lat słuchacze wzięli udział w 102 wycieczkach krajowych i zagranicznych.

Dużym zainteresowaniem i zapotrzebowaniem cieszą się zajęcia rękodzieła, scapbokingu i arteterapii. Małe arcydzieła uczestników tych sekcji prezentowane są na uroczystościach UTW, a także na Przeglądzie Twórczości Lokalnej i Dorobku Artystycznego Seniorów Dolnośląskich.

Ideą uniwersytetu jest m.in. przybliżenie osobom starszym osiągnięć współczesnej techniki poprzez możliwość korzystania z zajęć informacyjnych, podczas których słuchacze poznają tajniki internetu, mają okazję zgłębić działanie popularnych komunikatorów, uczą się, jak korzystać z poczty e-mail oraz surfować po świecie wirtualnym.

Reprezentacja PUTW regularnie bierze udział w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Sportowej „Trzeci Wiek na Start”, która rozgrywana jest w Łazach(woj. śląskie). Polkowiczanie

zwykle plasują się w ogólnopolskiej czołówce i wracają z workiem medali.

Z okazji 10-lecia PUTW w 2016 r. wydana została publikacja książkowa podsumowująca dekadę dokonań i ukazująca ludzi z nim związanych. Książka pod red. dr. Włodzimierza Olszewskiego „Polkowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku. 10 lat, które odmłodziły” trafiła m.in. do rąk polkowickich seniorów.

Autor tekstu: **dr Jan Walczak**
fot. Archiwum PUTW

Polkowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku

ul. Skalników 6b, pok. A216,
59-101 Polkowice
kierownik PUTW: mgr Maria Kicaj,
tel. 76 746 53 35
e-mail: m.kicaj@ujw.pl
Liczba słuchaczy: 279
Rok rozpoczęcia działalności: 2006

„Ogród Społecznościowy UTW” w Starachowicach JAKO PRZYKŁAD INICJATYWY LOKALNEJ SEKCJI EDUKACJI OBYWATELSKIEJ UNIWERSYTETU TRZECIEGO WIEKU W STARACHOWICACH

Zdecydowana większość słuchaczy UTW nie posiada własnych ogrodów ani wystarczającej wiedzy o walorach smakowych i zdrowotnych ziół i tradycyjnych warzyw. Wiedzy tej nie posiadają też ich rodziny, a zwłaszcza dzieci i wnuki.

Na terenie Rodzinnych Ogrodów Działkowych w Starachowicach znajdują się zaniedbane działki, których z różnych powodów nikt nie uprawia.

Taki niewykorzystany, a jednocześnie zabezpieczony ogrodzeniem teren jest doskonałym miejscem do realizacji wspólnego Ogrodu Społecznościowego dla członków UTW.

Projekt utworzenia ogrodu społecznościowego został opracowany przez członków Sekcji Edukacji Obywatelskiej i został skierowany do członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Starachowicach, którzy:

- interesują się przyrodą i ekologią
- lubią prace przy uprawie działki
- interesują się ziołami i roślinami użytkowymi
- dysponują wolnym czasem i pozytywną energią do działania
- lubią aktywny wypoczynek.

Rolą naszego projektu jest też uświadomienie osób uczestniczących w projekcie, że potrzeba budowania domków lęgowych dla ptaków i domków dla owadów zapylających odgrywa ważną rolę w ekosystemie.

Kolejnym zadaniem projektu jest edukacja seniorów oraz edukacja międzypokoleniowa.

Pomysł zrodził się wiosną 2017 roku.

Do realizacji pomysłu utworzenia wspólnego Ogrodu Społecznościowego zmotywowało naszą, początkowo małą grupę zapaleńców bardzo duże zainteresowanie słuchaczy UTW podejmowaną problematyką. Już w czasie pierwszych rozmów kilka osób wyraziło chęć uczestniczenia i pomocy przy projekcie. Otrzymaliśmy

również aprobatę i wsparcie Zarządu UTW w Starachowicach.

Reszta zależała już od naszej inicjatywy i pracy.

Napisaliśmy pismo do Zarządu Rodzinnych Ogrodów Działkowych dotyczące pomysłu uprawy ziół i roślin użytkowych przez słuchaczy UTW na niewykorzystanym przez działkowiczów terenie. Taką niewielką zaniedbaną działkę otrzymaliśmy i mogliśmy zacząć działać. Pierwszym problemem były środki finansowe potrzebne na zakup narzędzi ogrodniczych, nawozów, nasion i sadzonek. Ale i tu poradziliśmy sobie dzięki wsparciu finansowemu ze strony Urzędu Miasta w Starachowicach.

Bardzo pomogła nam wiedza i doświadczenie niektórych uczestników projektu w prowadzeniu upraw ziół i roślin użytkowych. W pierwszym roku pracowaliśmy ciężko aby ten dany nam kawałek zdegradowanego terenu oczyścić z chwastów, skopać i przygotować pod uprawy. Ale nasz zapał, pozytywne nastawienie i pomysłowość członków Sekcji Edukacji Obywatelskiej UTW w Starachowicach sprawił, że latem mieliśmy już nasz wspólny ogród.

Na początku pojawiły się też problemy np. brak systematycznego uczestnictwa członków sekcji w pracach na działce a zioła są bardzo wymagające, nie lubią suszy, muszą być też odpowiednio przycinane. Mie-

liśmy też zbyt mało środków finansowych na zakup nowych sadzonek. Dziś w naszym Społecznościowym Ogrodzie UTW rosną : majeranek, tymianek, oregano, szalwia, mięta: cytrynowa, pieprzowa, pomarańczowa, bazylija, cząber, rozmaryn, rukola, artemisja, krwawnica i koper. Zbudowaliśmy też domek dla owadów. Z czasem pozyskaliśmy więcej członków i sympatyków. Dziś stała grupa to 15 osób. Po pracy zawsze mamy czas na herbatę, ciekawe rozmowy lub przeczytanie wybranego artykułu o właściwościach leczniczych roślin.

Obecnie naszym celem jest:

- zdobywanie i dzielenie się wiedzą na temat działania leczniczego ziół i roślin użytkowych
- integracja uczestników projektu
- edukacja seniorów oraz grup dzieci i młodzieży szkolnej – edukacja międzypokoleniowa.

Pomysł utworzenia Społecznościowego Ogródu UTW oraz wspólna praca na działce okazały się pomysłem trafionym, dającym dodatkową ener-

gię i zadowolenie uczestnikom. Jego popularyzacja spowodowała wzrost zainteresowania i przyciągnęła kolejne osoby z nowymi pomysłami.

Dziś Społecznościowy Ogród UTW jest miejscem edukacji, rekreacji i aktywności fizycznej seniorów.

Prowadzimy:

Edukację seniorów – zajęcia prowadzone są dla słuchaczy UTW nie biorących udziału w projekcie pt. „Lecz się ziołami nie antybiotykami”.

Edukację międzypokoleniową – Warsztaty terenowe dla dzieci i młodzieży szkolnej „Zioła w domu i ogrodzie”, które prowadzą uczestnicy projektu.

Projekt zgłosiliśmy do udziału w konkursie organizowanym przez

Fundację „Ziemia i Ludzie”. Otrzymaaliśmy główną nagrodę. W październiku 2017 roku do naszego Społecznościowego Ogrodu UTW przyjechała ekipa 1 programu Telewizji Polskiej S.A. Materiał o pracy słuchaczy UTW został wyemitowany w programie „Dzień Dobry Polsko”.

Tekst przygotowała:

Anna Tokarska

tel. 608 572 796

Zdjęcia wykonał **Marian Płusa**

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Starachowicach

27-200 Starachowice,
ul. Gliniana 10a
tel. biuro: 792 805 590
e-mail: utw@utw.starachowice.pl
Liczba członków: 230
Prezes Zarządu: Jerzy Krawczyk
tel. 602 199 268
e-mail: jerzy-krawczyk@o2.pl

STOWARZYSZENIE GNIEWSKI UNIwersYTET TRZECIEGO WIEKU

Stowarzyszenie Gnieński Uniwersytet III Wieku w 2019 r. świętowało pięciolecie swojej działalności. Jest więc stosunkowo młodą organizacją, zrzeszającą obecnie ponad 150 słuchaczy, co, jak na niewiele ponad sześćdziesięcioletni Gnień, jest warte odnotowania, świadczy o aktywności jego mieszkańców. I na tę szeroko pojmowaną aktywność Uniwersytet stawia, służąc m.in. poznawaniu i promocji Małej Ojczyzny, wzbogacaniu jej oferty turystycznej, włączaniu się seniorów w życie lokalnej społeczności oraz zmianie wizerunku osoby starszej – postrzegania Jej jako jednostki twórczej, posiadającej ogromne doświadczenie oraz sporą wiedzę życiową, którą może dzielić się z młodszym pokoleniem.

Słuchacze Gnieńskiego UTW pracują metodą projektów, które w końcowym efekcie znajdują podsumowanie w folderach, broszurach, przewodnikach turystycznych, udostępnianych potem miastu jako ciekawy materiał promocyjny.

Swoją działalność wydawniczą Uniwersytet rozpoczął w 2016 r. od udziału w programie Otwarte Zabytki, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W trakcie realizacji projektu „Leby. Historia kupiectwa gnieńskiego” zebrano materiały, które posłużyły do opracowania Spacerownika „Kupieckim szlakiem po Placu Grunwaldzkim”. Publikacja dostępna jest na stronie <http://centrumcyfrowe.pl/otwarte-zabytki-spacerowniki/>.

Kolejny przewodnik turystyczny to „Rowerem po Ziemi Gniewskiej w wersji light”. W ramach projektu dofinansowanego przez Polsko – Amerykańską Fundację Wolności zorganizowano cykl wycieczek rowerowych, mających na celu propago-

wanie aktywnego stylu życia, promowanie walorów turystycznych regionu oraz wspieranie działań związanych z integracją osób starszych.

Uczestnicy projektu przejechali wówczas ponad 400 km, ciesząc się dobrym zdrowiem i wspaniałym samopoczuciem. Fotorelacje z wypraw zamieszczano na blogu Rowerowi włóczykije, który jest systematycznie prowadzimy do tej pory – <http://wczapska.blogspot.com/>.

Opisy wycieczek oraz trasy rowerowe zostały również umieszczone na portalu www.mojrower.pl.

W 2017 r. został wydany przewodnik turystyczny „Gniezkie opowieści, czyli o czym szumią stare drzewa”, w którym drzewa opowiadając o sobie, są niemymi świadkami wielu ciekawych lokalnych wydarzeń. Środ-

ki na ten cel otrzymaliśmy w konkursie „Działaj lokalnie” Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności. Jeżdżąc szlakami pomników przyrody, poznawaliśmy najpiękniejsze miejsca Ziemi Gniewskiej i jednocześnie jej bogatą historię. Wystąpiliśmy także do Rady Miejskiej w Gniewie o ustanowienie majestatycznego klonu pospolitego jako pomnika przyrody. Przychylając się do wniosku, radni przyjęli w tej sprawie stosowną uchwałę.

Powyższe publikacje są dostępne na stronie miasta www.gniew.pl (w zakładce Turystyka – Pliki do pobrania) oraz naszego uniwersytetu. www.uniwersytetgniew.pl

Poznawaniu i promocji Ziemi Gniewskiej służyły nie tylko wycieczki rowerowe i marsze nordic walking, ale też lekcje języka angielskiego. Wspólnie z naszym wykładowcą opracowaliśmy przewodnik „Spacer po Gniewie” w języku polskim i angielskim. Wzbogacony pięknymi fotografiami stanowi atrakcyjny materiał promocyjny, zaprezentowany w tym roku także podczas Parady Kocięskiej na Jarmarku Dominikańskim w Gdańsku.

Inną formą aktywizacji osób starszych, włączania Ich w życie lokalnej

społeczności oraz wzbogacania oferty turystycznej naszego miasta jest organizacja gier miejskich. Gry to nie tylko wspaniała rozrywka, ale też

promocją miejscowości, przybliżająca nie tylko walory architektoniczne Gniewa, ale również jego bogatą historię. Słuchacze GUTW opracowali do tej pory 4 gry miejskie, przywołujące ważne dla gniewian wydarzenia sprzed kilkuset lat. Ich uczestnicy muszą odkryć, kim jest przyjaciel starostów gniewskich Jana i Marii So-

bieskich, odkryć sekret urody królowej Marysieńki oraz odgadnąć, jakie było najmniejsze państwo świata. Gry miejskie uatrakcyjnają gniewskie wydarzenia kulturalne oraz organizowane od 3 lat Senioralia.

Zapraszamy do Gniewu!

Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet III Wieku

83-140 Gniew,
Plac Grunwaldzki 16/17
tel. 665 686 696
e- mail: uniwersytetgniew@gmail.com
rok założenia – 2014,
liczba słuchaczy - 157
osoba kierująca: Walentyna Czapska

Activus

AKADEMIA SENIORA

Activus dla aktywnych

Akademia Seniora Activus jest najmłodszym łódzkim UTW. Powstała w 2015 roku i działa przy Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

Podobnie jak w innych uniwersytetach trzeciego wieku standardem działania są wykłady, zajęcia w kołach zainteresowań, itp¹. Jednakże w Akademii Seniora Activus przykładamy wielką wagę do: różnorodności (tematycznej i form działania) oraz do aktywności własnej uczestników AS Activus. Wyróżnijmy obszary, które mogą być przykładem aktywności wykraczających poza zwykłe standardy:

a) poszukujemy i wspieramy wszelkie aspekty porozumień międzypokoleniowych; przykładem są różnorodne formy współpracy z wła-

dziami Uniwersytetu Łódzkiego i Wydziału Ekonomiczno – Socjologicznego tej uczelni;

b) organizujemy zajęcia poza siedzibą AS Activus; chętnie poznajemy Łódź, jej historię, ciekawe obiekty oraz działalność różnych instytucji;

c) inicjujemy i organizujemy spotkania środowiskowe i naukowe o charakterze ogólnołodzkim oraz ponadregionalnym;

d) wprowadziliśmy atrakcyjną formę aktywności własnej uczestników AS Activus w ramach spotkań koła „Ćwiczymy szare komórki”;

e) nieustannie doskonalimy umiejętności cyfrowe uczestników, także w Office 365.

Ad. a) AS Activus współuczestni-

1. Więcej informacji o działalności Akademii Seniora Activus zamieszczono na stronie www.activus.uni.lodz.pl, szczególnie w zakładce: Z życia Akademii Seniora Activus, w poszczególnych latach akademickich.

czy w organizacji wybranych Wykładów Dziekańskich, w których udział biorą studenci, pracownicy naukowo – dydaktyczni UŁ oraz uczestni-

fot.: Maciej Andrzejewski, CP UŁ

W ramach tych szczególnych wykładów odbyło się m.in. spotkanie z prof. Markiem Belką, byłym premierem i byłym prezesem NBP czy dr. Włodzimierzem Cimoszewiczem, byłym premierem. Ponadto uczestnicy AS Activus korzystają z zaproszeń na Wykłady Rektorskie, w ostatnim czasie odbyły się m.in. spotkania z arcybiskupem Metropolita Łódzkim

Grzegorzem Rysiem, czy znakomitym ekonomistą prof. dr hab. Stanisławem Gomułką.

fot. Fundacja Activus

W ramach zajęć poza siedzibą Akademii staramy się przybliżyć te obszary życia miasta, które wpisują się w jego charakterystykę. Do nich zaliczamy filmową Łodzi. Zwiedziliśmy szkołę filmową PWSFTviT i obejrzelśmy etiudy filmowe znakomitych absolwentów tej uczelni, złożyliśmy wizytę w firmie OPUS Film, gdzie spotkaliśmy się z jej prezesem Piotrem Dziećciołem i obejrzelśmy film „Zimna wojna”. Kolejny obszar to bankowość i jej historia. Wiedzę o niej przybliżyły nam wizyty połączone z zajęciami w Muzeum Archeologicznym w Łodzi („Z historii bankowości w Łodzi”), O/O Narodowego Banku Polskiego w Łodzi, gdzie uczy-

fot. Fundacja Activus

liśmy się m.in. rozpoznawać znaki pieniężne.

Zajęcia terenowe – śladami imperium Scheiblerów, początki Łodzi żydowskiej pozwoliły bliżej poznać historię miasta. Ponieważ Łódź to także przemysł – zapoznaliśmy się z nowoczesną montownią komputerów w fabryce Della i przekonaliśmy się, że fabryka Dywilan w Łodzi nadal produkuje atrakcyjne dywany.

Ad. c.) W ramach łódzkich Senioraliów zorganizowaliśmy dla wszystkich chętnych seniorów m.in. spotkania z Markiem Gaszyńskim pt. „Niemen story”, Jackiem Fedorowiczem, Sławomirem Pietrasem pt. „Wiwat Pan Moniuszko!”. Zaprosiliśmy chętnych do udziału w kon-

ferencji „Kiedy zaczyna się starość?”² (2018 r.), oraz wspólnie z Obywatelskim Parlamentem Seniorów zorganizowaliśmy konwencję delegatów do OPS z województwa łódzkiego (2019).

fot. Fundacja Activus

Ad. d.) „Ćwiczmy szare komórki” to zajęcia organizowane przez samych uczestników Akademii Seniora Activus polegające na przygotowaniu przez nich różnorodnych quizów; ich tematy są podawane z odpowiednim wyprzedzeniem tak, aby uczestniczący w nich słuchacze mogli ze sobą rywalizować. Tematyka jest zróżnicowana od „Zioła, co leczy, co truje”, przez „Film polski” i „Mitologię grecką”, po „Matematykę w przyrodzie”. Inną formą gimnastyki umysłowej są dyktanda przeprowadza-

2 Więcej informacji o konferencji wraz z prezentacjami poszczególnych wystąpień: www.activus.uni.lodz.pl/konferencja

ne pod nadzorem pracowników naukowych ze specjalnością języka polskiego.

Ad. e.) Fundacja Activus uzyskała od firmy Microsoft uprawnienia do nieodpłatnego korzystania z Usługi Office 365 (na ogólnoświatowych zasadach dla organizacji pozarządowych). W Akademii Activus nie prowadzimy żadnych kursów komputerowych elementarnych. Natomiast uczymy się i uczymy uczestników Akademii Seniora Activus korzystania z Office'a 365 i innych umiejętności komputerowych czy też zaawansowanego korzystania ze smartfonów.

Przykładem aktywności fizycznej są cotygodniowe spotkania w kręgielni. Koło „Gramy w kręgle” znalazło grupę entuzjastów, a najlepsi spośród „Activusów” startowali w zawodach Ligi Bowlingowej, osiągając sukcesy.

fot. Fundacja Activus

fot. Fundacja Activus

Trzyletni dorobek Akademii Seniora Activus został podsumowany w postaci niewielkiego albumu „Akademia Seniora Activus 2015 – 2018” wydane go przez Wydawnictwo HAMAL.

Przygotował, tekst i zdjęcia:

Marek Chałas

Fundacja Activus Akademia Seniora Activus

ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 3/5
90-255 Łódź pok. C-12
– w Centrum Doktoranckim UŁ
tel.: +48 503 750 260
e-mail: akademiaseniora@uni.lodz.pl
activus.uni.lodz.pl

Wybrane osiągnięcia Elckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Elcki Uniwersytet Trzeciego Wieku istnieje od 2008 r. jako niezwykle popularna forma edukacji osób po zakończonym etapie pracy zawodowej.

W ramach swojej działalności statutowej podejmuje działania sportowo-rekreacyjne w oparciu o zasady fair-play. Taką ważną dla Elku imprezą była Senioriada w dniach 1-3 czerwca 2017 r, o zasięgu wojewódzkim.

Brało w niej udział 250 seniorów z terenu województwa, przedstawiciele 20 Uniwersytetów. Wspólny marsz na stadionie prowadził EUTW.

Senioriada to odpowiednik studenckich juwenaliów. Jej celem była popularyzacja aktywnego wypoczynku osób starszych, a także wymiana doświadczeń, rekreacja, integra-

cja środowiska seniorów, nawiązanie współpracy w zakresie aktywizacji na różnych polach. Ważna też była promocja Elku i Mazur.

Seniorzy rywalizowali w 11 dys-

cyplinach m.in. zawody pływackie, ergometry, biegi czy rajd rowerowy z przeszkodami.

Jedną z konkurencji był marsz Nordic Walking, uczestniczyło w nim ponad 40 studentów. Uczestnicy, po rozgrzewce i pokazie prawidłowej techniki Nordic Walking przeszli prawie 9-kilometrową trasę – leśna droga, czasami bardzo piaszczysta, z górki i pod górkę. Nie było łatwo, ale zawodnicy dali radę.

Rozegrano turniej bowlingowy

i turniej zespołowy Zumba Gold.

Ważnym aspektem imprezy były jej walory integracyjne i kulturalne. Wspólne ognisko połączone z konkursem wiedzy o Elku, Warmii i Mazurach, turniej gry w boccie, wspólne śpiewanie piosenek a wszystkim seniorom dopisywały wyśmienite humory.

Była też wspólna uroczysta kolacja.

Zwycięzcom zawodów i konkursów wręczono nagrody rzeczowe, puchary i dyplomy. Przyznano 11 wyróżnień. Każdy zawodnik został doceniony i uhonorowany, ale zwycięstwo nie było najważniejsze, lecz dobra zabawa.

Udział seniorów w konkurencjach sportowych to potwierdzenie, że wiek nie jest barierą, aby być aktywnym.

Seniorki budziły duże zainteresowanie sportem starszych mieszkańców Ełku, którzy obserwowali zmagania zawodników.

Drugie ważne wydarzenie w działalności Ełckiego Uniwersytetu to Wojewódzka Konferencja Uniwersytetów Trzeciego Wieku Warmii i Mazur pt. „Nieważne, ile dni w twoim życiu, ważne, ile życia w twoich dniach” w dniach 24-25.05.2018 r. także o zasięgu wojewódzkim.

W konferencji brało udział 150 słu-

chaczy z całego województwa, przedstawiciele około 20 Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Konferencja składała się m.in. z zajęć warsztatowych, podczas których uczestnicy zastanawiali się nad tym jak przyciągnąć więcej mężczyzn, do uczestnictwa w Uniwersytetach Trzeciego Wieku.

W panelu dyskusyjnym poruszano temat roli Uniwersytetów Trzeciego Wieku w realizacji polityki senio-

ralnej, również zdrowotnej, poprzez apele o tworzenie poradni i oddziałów geriatrycznych w naszym regionie. Dostęp do opieki zdrowotnej osób starszych od kilku lat jest jednym z głównych tematów konferencji i spotkań przedstawicieli UTW Warmii i Mazur. Kontynuacją tej tematyki były propozycje działań w formie wniosków i przedłożenie stosownym Instytucjom Województwa.

Ważna była też wymiana „dobrych praktyk”, nowości w zakresie tematyki zajęć oraz innych działań UTW w zakresie turystyki, sportu, przedsięwzięciach kulturalnych, integracji międzypokoleniowej itd.

Oba te wydarzenia były pod patro-

natem Marszałka Województwa Warmińsko- Mazurskiego oraz Prezydenta Miasta Elku. Są potwierdzeniem wzajemnej współpracy, wymiany doświadczeń i integracji środowiska seniorów w regionie oraz okazją do wspólnego zdjęcia.

Opracowanie:

Jadwiga Omielan

Tel. 792 455 712.

Elcki Uniwersytet Trzeciego Wieku

19-300 Elk
ul. Kościuszki 23
mail : 3uwelk@gmail.com
tel: 604 612 191
Elżbieta Koc – Prezes EUTW
liczba członków: około 110 osób.

Polonijne Uniwersytety Trzeciego Wieku

Szanowni Przyjaciele,

Cieszy nas bardzo kolejne spotkanie z Polakami mieszkającymi za granicą, zrzeszonymi w polonijnych Uniwersytetach Trzeciego Wieku na III Wielkim Kongresie Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Warszawie. Starsi Polacy mający teraz więcej czasu dla siebie chcą nadal być aktywni, tworzyć zespoły artystyczne, pisać wspomnienia i poezje w języku polskim, chronić stworzone wokół siebie małe ojczyzny, aby wciąż czuć się Polakami oraz pozostawić młodemu pokoleniu pamięć o polskich korzeniach i wzorce tożsamości narodowej. Ponoszą więc niekiedy kilkudniowe trudy podróży, aby przyjechać do Polski na spotkania z Rodakami.

Te motywacje powodują, że zarówno na schodzie jak i zachodzie Europy powstają kolejne Uniwersytety Trzeciego Wieku dające Rodakom możliwość integracji, kultywowania

kultury, tradycji i języka polskiego.

W kolejnych corocznych spotkaniach w Olsztynie bierze udział coraz więcej osób oraz starych i nowych UTW (vide reportaż z XIII spotkania w Olsztynie, strony 63-69 niniejszego wydawnictwa).

Zapraszamy je wszystkie do przystąpienia do Ogólnopolskiego Porozumienia UTW. Członkostwo nie kosztuje, a daje nam szersze możliwości organizacyjne i finansowe pomocy, udziału w realizowanych projektach, wymiany kulturalnej i szeroko rozumianej współpracy.

Zaprosiliśmy polonijne UTW do zaprezentowania swoich organizacji w niniejszym wydawnictwie. Drukujemy listy, które otrzymaliśmy.

Witajcie w DOMU. Dziękujemy, że dziś jesteście z nami!

Krystyna Lewkowicz

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brześciu

Szanowni Państwo,

Nasz Uniwersytet Trzeciego Wieku jest częścią Polskiej Macierzy Szkolnej „Polesie”.

PMS „Polesie” liczy wielu członków UTW.

Serdecznie dziękujemy za zaproszenie na III Kongres Uniwersytetów Trzeciego Wieku i ze swojej strony, kiedy Państwo wyrażą zainteresowanie, proponujemy autorski wieczór Marii Sulimy - Prezesa Polskiej Macierzy Szkolnej „Polesie”, która była inicjatorem zorganizowania UTW w Brześciu przy pomocy Pani Zofii Iwanickiej.

Pani Maria Sulima jest laureatką 4 międzynarodowych konkursów poezji polonijnej, wydała 4 tomiki wierszy. Za swoją społeczną i poetycką działalność odznaczona medalami, orderami, krzyżami, najcenniejszy z nich to Złoty Krzyż Zasługi.

Pani Maria była zapraszana na wieczory autorskie przez Polonię w Szwecji, Danii, w Niemczech, Polsce, na Ukrainie i Białorusi.

Państwo pozwolą, że zaprezentuję jeden z wierszy p. Marii Sulimy:

Poleski kraj.

Gdy miesiąc maj
Poleski kraj
W wiosenny
strój ubierze,
Zabłyszczą wody,
Zapachnie miodem
I człowiek w
cud uwierzy.

Tam perły ros,
Tam wonny wrzos
Tam rzeko modre płyną
Tam srebrne zdroje,
A dusza moja
W dziewiczych la-
sach ginie.

Poleski kraj -
To piękny gaj
Olbrzymich brzóz
sędziwych,
Tam grząskie knieje,
Tam baśnią wieje
Tych czasów daw-
nych siwych.

Gdy spadnie zmierzch
I łzami deszcz
Omyje kraj powoli,
W księżycu blasku
Wśród kniej i lasów
Zabłyszczą Krzyż
Boboli.

Hartuje pierś
Waleczna pieśń,
Odwiecznie dum-
nej puszczy,
W tych błogich stronach
Rodzinne domy
Traugutta i Kościuszki.

Polesie wie
Jak w słynne dni
Powstańcy tu walczyli,
A polne maki
We krwi Polaków
Od zórz czer-
wieńsze były.

Gdy wstrząśnie las
I grzmot i blask,
A niebo się zachmurzy -
To echo strzałów,
Co w wojnę brzmiały
Poleskim zry-
wem „Burzy”.

„Dewajtis” dąb,
Omszały zrąb -
Tak wiele uczuć budzą.
Tam, w sennej ciszy,
Czasem się słyszy
Głos z chaty le-
śnych ludzi.

Upływa czas
I szumi las
Składając opowieści,
O dziejach dawnych,
O ludziach sławnych
Na Ziemi mej Poleskiej.

Przy PMS „Polesie” działa chór „Polesie”, który został odznaczony medalem jako zasłużony dla kultury Polski przez ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Chór ten zawsze uczestniczy we wszystkich przedsięwzięciach PMS.

Chór żeński liczy 25 osób, utwory się wykonuje w 6 językach. W ciągu

15 lat istnienia chór wykonał ponad 300 koncertów w kościołach na Białorusi, nie licząc występów w Polsce.

Repertuar chóru to muzyka sakralna, patriotyczna oraz piosenki autorstwa Marii Sulimy (słowa), białoruskich i polskich kompozytorów (muzyka).

Z poważaniem,

Ludmiła Łoś

Prezes UTW przy PMS „Polesie”

w Brześciu

Kontakt:
tel.: +375 162 217529
kom.: +375 29 7233057
e-mail: losnatasha@gmail.com

DWADZIEŚCIA PIĘĆ LAT DZIAŁALNOŚCI LWOWSKIEGO UNIwersYTETU TRZECIEGO WIEKU 1994-2019

Dwadzieścia pięć lat temu - 7 czerwca 1994 roku powstał we Lwowie Polski Uniwersytet Trzeciego Wieku (LUTW). Był to również pierwszy UTW na Ukrainie. Współzałożycielami i pierwszymi Prezesami LUTW (1994-1997) byli nieżyjący już doc. dr n. fiz. Andrzej Otko i doc. dr hab. n. med. Krystyna Węgiel-Maksymowicz, a od lutego 2010 r.

obowiązki prezesa pełni Ewelina Hrycaj-Małańczak.

Założenie ćwierć wieku temu Lwowskiego UTW było

bardzo potrzebne Polakom mieszkającym we Lwowie i było bardzo na czasie. Starsze pokolenie Polaków żyjących we Lwowie odczuwało ogromną potrzebę konsolidacji, wsparcia w ich potrzebach wiekowych, narodowych, językowych, w zachowaniu narodowej tożsamości i mowy polskiej. Właśnie takie zadania realizuje Lwowski Uniwersytet Trzeciego Wieku, włączając osoby starsze do systemu edukacyjnego, sprzyjając uaktywnieniu ich życia codziennego, zachowaniu i zwiększeniu sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej.

Założenie LUTW oprócz aktywizacji psychicznej i fizycznej słuchaczy miało na celu jeszcze ważniejsze zadanie: umożliwienie częstych wzajemnych kontaktów Polakom starszego pokolenia w języku ojczystym, zachowanie i rozwijanie polskich tradycji i obyczajów.

Głównym kierunkiem działalności LUTW na przestrzeni minionych lat była i pozostaje ustawiczna edukacja słuchaczy, mająca na celu aktualizowanie posiadanej przez nich wiedzy, zdobywanie nowych umiejętności, poprawę jakości życia oraz wydłużenia aktywności rozumowej i fizycznej.

Słuchacze Polskiego UTW w Lwowie – to wielcy patrioci, dlatego szczególnym zainteresowaniem cieszą się wykłady o tematyce historycz-

nej, a przede wszystkim z historii Polski i Lwowa.

Ważne miejsce w działalności edukacyjnej LUTW zajmowały prelekcje z różnych obszarów kultury – literatury, sztuki, muzyki. Wśród spotkań z zakresu literatury polskiej najczęściej było poświęconych pisarzom i poetom, działalność literacka których była związana z Lwowem. Były to prelekcje o życiu i twórczości Marii Konopnickiej, Gabrieli Zapolskiej, Zbigniewa Herberta oraz wielu innych. Jednym z najważniejszych zadań LUTW jest działalność prozdrowotna, szczególnie niezbędna w stosunku do seniorów i niestety sprawowana aktualnie przez służbę zdrowia na Ukrainie na krytycznie niskim poziomie. W związku z powyższym LUTW na przestrzeni swojej 25-letniej działalności planował i realizował cykle lekcji, mających na celu przekazanie słuchaczom podstawowej wiedzy prozdrowotnej oraz przekonanie ich do prowadzenia zdrowego trybu życia, aby zapobiegać chorobom i zachować jak najdłużej sprawność fizyczną i umysłową.

Ważne miejsce w działalności LUTW zajmuje organizacja i współorganizacja obchodów we Lwowie polskich świąt państwowych, wydarzeń patriotycznych, rocznic historycznych, uroczystości jubileuszowych i in.

Corocznie przyjmujemy udział w upamiętnianiu rocznic powstania styczniowego i listopadowego, składając wieńce i wiązanek kwiatów w miejscach pochówku ich uczestników we Lwowie na cmentarzu Łyczakowskim. Corocznie upamiętniamy daty innych strasznych masowych tragedii, które miały miejsce w naszych okolicach w okrutnych czasach drugiej wojny światowej. W zimie w lutym jeździmy do Huty Pieniackiej, gdzie wydarzyła się straszna tragedia wymordowania i spalania całej wioski, a 4 lipca we Lwowie na Wzgórzach Wuleckich oddajemy hołd bestialsko zamordowanym w 1941 r. czterdziestu uczonym lwowskim.

Nasz Uniwersytet podtrzymuje kontakty z wieloma UTW w Polsce, w tym z UTW przy Głównej Szkole Handlowej w Warszawie im. Haliny Szwarz,

z UTW w Krakowie, Wrocławiu, Bydgoszczy, Rzeszowie, Kołobrzegu i in. Często jesteśmy zapraszani na ich kolejne jubileusze i inne uroczystości.

Szczególnie owocnie układa się nasza wieloletnia współpraca z Akademią Trzeciego Wieku (ATW) w Olsztynie. W dniach 24.06.-28.06.2019 r. 11-osobowa grupa słuchaczy LUTW uczestniczyła w ostatnim XIII Integracyjnym Spotkaniu PUTW zza Wschodniej Granicy, które, jak i poprzednie było zorganizowane na wysokim poziomie i przysporzyło nam wiele wiedzy, radości i zadowolenia. Bardzo ciekawym dla seniorów było wystąpienie w części inauguracyjnej XIII Spotkania Pani Krystyny Lewkowicz –Prezesa Fundacji „Ogólnopolskie Porozumienie UTW”, która przedstawiła nowe działania i perspektywy w polityce senioralnej w Polsce na najbliższe lata.

W czerwcu 2013 r. w Warszawie odbył się II Zjazd „Ogólnopolskiego Porozumienia UTW, w którym brała udział grupa zaproszonych słuchaczy LUTW. Pani K. Lewkowicz ogłosiła datę zorganizowania w październiku 2019 r. „III Wielkiego Kongresu UTW””, na który jest także zaproszony przedstawiciel LUTW.

Przedstawiciele LUTW reprezentowali nasz Uniwersytet i na III Forum FOS UTW w Nowym Sączu oraz na XXIV Forum Ekonomicznym w Krynicy-Zdroju w 2014 r.

Byli gośćmi w Senacie RP.

Członkowie LUTW są zaangażowani w działalność różnych sekcji.

Wiele osób posiada talenty literacko-poetyckie, Spośród nich należy wymienić Krystynę Angielską,

Jadwigę Jamrozówną, Alicję Michałkiewicz-Romaniuk, Stanisławę Nowosad, Longinę Sikirnicką, Ewę Tajner.

Ich wiersze są drukowane w różnych publikacjach i wydaniach, w tym w antologii współczesnej polskiej poezji lwowskiej pod tytułem „My ludzie Lwowa wydanej we Lwowie w 2006 r. z okazji 750-lecia miasta. Nasza słuchaczka Pani Stanisława Nowosad w 2008 r. wydała tomik poezji p.t. „Gdzie jesteś Ojczyzno?”. W 2014 r. ukazał się drugi zbiór jej wierszy pod tytułem „Wierność”, w których, jak w całej swojej bogatej twórczości poetyckiej, nawołuje do trwania w wierze, nadziei i miłości, w przywiązaniu do kultury polskiej we Lwowie, do tradycji patriotycznych naszego miasta i do religii katolickiej. W twórczości Pani

Stanisławy Nowosad często obecna jest postacią naszego wielkiego rodaka Papieża – Polaka Jana Pawła II, wspomnienia z Jego pielgrzymki do Lwowa w 2001 r.

Lwowski Uniwersytet Trzeciego Wieku od początku swojej działalności jest reprezentowany przez chór „Lutnia” Repertuar chóru „Lutnia” stale wzrasta i na dany czas składa się ze 130

Polskich pieśni patriotycznych, religijnych, biesiadnych, lwowskich oraz kołęd.

W bieżącym roku mija 25 lat działalności Lwowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Z tej okazji w dniach 18-21 września organizujemy obchody jubileuszowe, połączone z konferencją naukową, poświęconą problemom seniorów i polityce senioralnej, na któ-

re zapraszamy przedstawicieli UTW w Polsce oraz wszystkich Polskich UTW zza wschodniej granicy, z którymi od wielu lat się przyjaźnimy.

Wierzymy, że nasze spotkanie pozwoli obecnym zapoznać się z naszą 25-letnią działalnością, podzielić się wzajemnymi doświadczeniami. Będzie to możliwość zawarcia nowych znajomości, pogłębienia dawnych znajomości i przyjaźni. Nasz Jubileusz będzie również okazją do zwiedzenia zabytków naszego najpiękniejszego na świecie Lwowa i jego okolic.

Uroczystości jubileuszowe odbędą się pod patronatem honorowym Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Stanisława Karczewskiego i Konsulatu Generalnego RP we Lwowie.

**Lwowski Uniwersytet
Trzeciego Wieku**

Prezes: Ewelina Hrycaj - Małanicz

Tel. kom.: +380980664883

Kontakt: Marian Frużyński

e-mail: fruzyn@gmail.com

Wawerskie Towarzystwo Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Stowarzyszenie ze statusem OPP działa od 8.10.2004 r.

Koncepcja programowo-organizacyjna zbudowana została w oparciu o główną ideę ruchu uniwersyteckiego i potrzeby polskiego emeryta w konkretnym czasie i miejscu.

Program dzielimy na 4 bloki: **blok edukacyjny**, ponieważ **”uczymy się przez całe życie”**. Uczymy się też, po co **się uczymy**, jak, poza odświeżeniem posiadanej wiedzy i wzbogaceniem o nową, niezbędna jest gimnastyka umysłu w profilaktyce chorób neurodegradacyjnych.

Aby włożony w uczenie się wysiłek był satysfakcjonujący i efektywny, w planowaniu wykładów plenarnych stosujemy zasadę: zarządzanie

przez określanie celów. Wyznaczamy obszary wiedzy do przedstawienia w określonym czasie i przeznaczamy na nie konieczną ilość wykładów.

Trafność przyjętej koncepcji potwierdzili sami słuchacze – w badaniu ewaluacyjnym (luty 2019) 75% ankietowanych stwierdziło, że wykorzystuje zdobytą wiedzę w życiu codziennym.

Blok osobistego rozwoju przez sztukę i kulturę – obejmuje wykłady w muzeach, uczestnic-

two w ważnych wystawach, bardzo liczny udział w życiu kulturalnym Warszawy.

Naszą dumą i wspólną satysfakcją są warsztaty malarstwa. Na corocznych poplenerowych wernisażach, prawdziwym święcie uniwersyteckim i rodzinnym, na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych, wczorajsze amatorki wzbudzają podziw indywidualnym stylem i poziomem artystycznym swoich prac. Są też wyrazistym przykładem tego, jak uczest-

nictwo w uniwersytecie, zdobywana wiedza, skutecznie rozwijane zainteresowania i umiejętności odbudowują poczucie pewności siebie i nadają emeryckiemu życiu sens i wartość.

Blok prozdrowotny - jego celem jest dostarczenie wiedzy o psychofizycznych uwarunkowaniach życia starszego człowieka oraz modyfikacja tradycyjnych, pasywnych zachowań wobec problemów zdrowotnych. Skutecznie wdrożyliśmy przekonanie o konieczności aktywności fizycznej i pewność, że żadna pastylka nie zastąpi ruchu, ale ruch zastąpi wiele pastylek. Ruszamy się, więc na gimnastyce, w basenie, uprawiamy nordic-walking, jeździmy na rowerze, pływamy kajakami, jeździmy „do wód” termalnych.

Blok społeczno-integracyjny - ma na celu **powrót do aktywnej obecności w życiu społecznym** oraz **stwarzanie warunków do nawiązania bliskich relacji** między słuchaczami, podstawy działań samopomocowych i nadziei, że człowiek nie będzie się czuł samotny. **Pierwszy cel** realizujemy uczestnicząc/współtworząc ważne wydarzenia społeczne np. Wawerską Paradę Niepodległości. Z naszej inicjatywy, która zyskała szerokie poparcie społeczne, przypomniane zostały zasługi i ciche bohaterstwo nauczycieli tajnego nauczania. Upamiętnia ich Skwer Nauczycieli Tajnego Nauczania znajdujący się w centrum osiedla Falenica. Owockie współpracujemy ze szkołami – do uczniów adresujemy nasze

konkursy – ostatni „100 lat Niepodległości - marzenia i nadzieje u progu dorosłego życia” zainteresował 30 licealistów. Od innej szkoły, podstawowej, dostaliśmy prezent z okazji Jubileuszu XV - lecia – występ chóru na uroczystej sesji.

Wartością dodaną jest doprowadzenie do szerszej świadomości faktu, że jest takie miejsce, gdzie senior czuje się „u siebie” i że ma sens korzystanie z jego wiedzy i doświadczenia.

Integrację naszej społeczności realizujemy tradycyjnie - spotkaniami świątecznymi i okazjonalnymi, ale najskuteczniej programem turystyczno - krajoznawczym. Od kwietnia do października/listopada zwiedzamy Polskę (w trybie jedno i kilkudniowych wyjazdów), także tę nieoficjalną, poza uznanymi szlakami. Bardzo bogaty program poznawczy, stała obecność przewodnika, konieczna współpraca uczestników czynią tę formę pracy interdyscyplinarną i wielofunkcyjną. Aby pomniejszyć koszty i obniżyć finansową barierę dostępności, całą organiza-

cję wyjazdu wykonuje się w ramach wolontariatu.

Turystykę zagraniczną realizujemy za pośrednictwem biur podróży, mając zasadniczy wpływ na program i organizację. Jeździmy po to, żeby zobaczyć - miejsca, niezwykle dzieła ludzkiego talentu, rąk i umysłu znane nam dotąd z lektur i obrazków. Zjeździliśmy kawałek Świata od Bajkału po Gibraltar i od Petersburga po Sycylię a nawet Tanager!. Ta forma pracy jest szczególnie ceniona przez słuchaczy, tworzy między nami trwałe więzi wspólnych przeżyć, wspomnień i doświadczeń. Zakres terytorialny, wysoki poziom merytoryczny i sprawność organizacyjna dają nam prawo do wielkiej satysfakcji.

Bardzo bogata oferta wymaga i dużej pracy i dużych pieniędzy. Tworząc uniwersytet ustaliliśmy, że musi on być dostępny dla przeciętnego emeryta, więc opłaty obowiązkowe muszą być umiarkowane. Trzymamy się tej zasady nadal, pozyskujemy środki z różnych źródeł. Zawsze jednak są one mniejsze od

potrzeb. Pozostaje, więc jedna droga - zastąpić pieniądze własną pracą społeczną.

W roku 2018/2019 było nas 375 osób. W trakcie uroczystości jubileuszowych podziękowania za pracę społeczną złożyliśmy ponad 60 osobom, w tym władzom OP UTW. Ocenę naszej pracy i poziom własnej satysfakcji wyrazili słuchacze w ankiecie ewaluacyjnej. Na pytanie Czy polecilibyś ten uniwersytet znajomym? TAK i Zdecydowanie TAK odpowiedziało 100% ankietowanych.

Opracowanie:

Teresa Bojanowicz,
współzałożycielka i wieloletni prezes WTUTW.

**Wawerskie Towarzystwo
Uniwersytetu Trzeciego Wieku,**

ul. Żegańska 1a
04-713 Warszawa,
e-mail: wtutw@wp.pl,
+48 504749544,
strona www: www.u3wawer.com.pl,
liczba słuchaczy: 375,
rok założenia: 2004

Pasje bez granic słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Bolesławcu

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Bolesławcu powstał w październiku 2007 roku z zadaniem pełnienia funkcji edukacyjnej i aktywizującej. Słuchacze UTW stanowią swoistą elitę osób w wieku późnej dorosłości, dla której ważny jest indywidualny rozwój poprzez poprawę kondycji intelektualnej i fizycznej, jak również realizację swoich pasji i marzeń.

Uczestnictwo w zajęciach oferowanych przez UTW daje słuchaczom radość, satysfakcję, mobilizuje do aktywności umysłowej, fizycznej i społecznej.

Liczne działania podejmowane przez UTW byłyby niemożliwe do zrealizowania bez systematycznej współpracy z wieloma podmiotami i instytucjami miasta Bolesławiec. Szczególnie należy podkreślić współpracę z Gminą Miejską Bolesławiec, Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Muzeum Ceramiki, Miejską Biblioteką Publiczną-Centrum Wie-

du oraz Bolesławieckim Ośrodkiem Kultury-Międzynarodowym Centrum Ceramiki.

W ramach tej współpracy UTW bardzo aktywnie uczestniczył w projekcie zatytułowanym „Pasje bez granic-Europejskie Spotkania Seniorów”. Było to trzydniowe spotkanie środowisk senioralnych z polsko-czeskiego pogranicza należącego do Euroregionu Nysa, które odbyło się w Bolesławcu w dniach 17-19maja 2019 r. Honorowy patronat nad imprezą objął sprawujący funkcję Prezydenta Euroregionu Nysa Prezydent Miasta Bolesławiec Piotr Roman.

W ramach projektu polscy i czescy seniorzy z Hradka nad Nisou podzielili się swoimi doświadczeniami i pasjami w różnych dziedzinach życia: kultura i sztuka, aktywność fizyczna i zdrowy styl życia oraz turystyka i podróże.

W pierwszym dniu spotkania, które odbyło się w Bibliotece Miejskiej-

-Centrum Wiedzy polscy i czescy seniorzy zaprezentowali swoje prace z zakresu malarstwa i rękodzieła. Strona czeska wystawiła interesujące prace malarskie autorstwa dwóch senierek z Hradka. Uniwersytet Trzeciego Wieku reprezentowała p. Jolanta Koźmin –osoba niezwykle utalentowana i kreatywna.

Na uwagę zasługuje fakt, że zamiłowanie do malowania odkryła w sobie w wieku późnej dorosłości. Będąc słuchaczką UTW zapisała się na warsztaty malarskie no i tak to się zaczęło...

Drugi dzień spotkania upłynął pod znakiem współzawodnictwa sportowo-rekreacyjnego polskich i czeskich seniorów. Wiodącą rolę w organizacji Spartakiady Seniorów odegrał mający spore doświadczenie

w tym zakresie UTW. Reprezentanci Hradka i Bolesławca Rywalizowali między sobą w następujących konkurencjach: kręgle, paint ball, trójbój rzutów, strzał piłką na bramkę.

Uczestnicy Spartakiady mieli również okazje do pokazania swoich zdolności scenicznych. Jedną z konkurencji była prezentacja artystyczna. W tej dziedzinie bezkonkurencyjna okazała się reprezentacja UTW.

W ramach Spartakiady odbył się spektakularny pokaz Tai-Chi oraz nordic walking w wykonaniu grupy słuchaczy UTW.

W godzinach wieczornych zorganizowano spotkanie integracyjne dla uczestników projektu, zaproszonych gości oraz przedstawicieli organizacji zainteresowanych nawiązaniem i rozwojem współpracy transgranicznej.

Wszyscy bawili się znakomicie przy polskiej i czeskiej muzyce.

Autorka tekstu:

Maria Adamowicz

Autorzy zdjęć:

1. Jolanta Koźmin i jej prace - Adrian Kowalski,
2. Drużyna z Hradka - Krzysztof Gajewski,
3. Strzał na bramkę - Adrian Kowalski,
4. Po dekoracji - Krzysztof Gajewski,
5. Prezentacja artystyczna - Adrian Kowalski

Uniwersytet Trzeciego Wiek w Bolesławcu

ul. Jana Pawła II 38c, Bolesławiec
www.ezit.ue.wroc.pl

Koordynator ds. UTW: mgr Wiesława Olczyk, Pełnomocnik Rektora ds. UTW:
dr hab. Agnieszka Skowrońska, prof. UE.
Kontakt telefoniczny i e-mail:

Wiesława Olczyk 510 372 280,
wiesiaolczyk@interia.pl

6. Ilość słuchaczy: 185

Uniwersytet Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim

Starzejemy się pięknie, mądrze, aktywnie i twórczo.

„Ludzie starsi, o ile są twórczy, przeżywają drugą młodość, zachowują aktywność, są niestrudzeni, stale się rozwijają i mają szerokie horyzonty

J. W. Goethe

Głównym celem Uniwersytetu Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim jest umożliwienie osobom starszym rozwoju osobistego, intelektualnego i społecznego, rozwijania pasji, zainteresowań, a także kształtowania zdrowego, aktywnego stylu życia.

Tworzymy również warunki do angażowania słuchaczy na rzecz spo-

łeczności lokalnej oraz szeroko rozumianego dobra wspólnego - seniorów i młodych.

Realizacji tych celów służy bardzo bogata i zróżnicowana oferta zajęć programowych, w każdym roku akademickim proponowanych jest ponad 30 dostosowanych do potrzeb i zainteresowań Słuchaczy. W całym dorobku ostrowieckiego UTW mamy osiągnięcia, którymi możemy się pochwalić i promować jako odważny przykład dobrych praktyk. UTW WSBiP jako pierwszy w województwie świętokrzyskim zainicjował integrację UTW. **18.10.2011 roku** w ramach projektu: **”Silni ciałem, mocni duchem, czyli pokolenie 50+”** w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach zorganizowaliśmy wspólnie z Wojewódzką Społeczną Radą

Seniorów spotkanie przedstawicieli seniorów województwa świętokrzyskiego różnych środowisk: uniwersytetów trzeciego wieku, klubów seniora oraz domów pomocy społecznej.

W ramach edukacji artystycznej przeprowadzono warsztaty literackie i plastyczne, zorganizowano wystawę prac plastycznych i rękodzieła. W atmosferze przyjaźni seniorzy wymieniali doświadczenia przy poczęstunku w kawiarence, bawili się podczas występów kabaretów, zespołów tanecznych i śpiewaczych z Kielc, Starachowic, Opatowa i Ostrowca Świętokrzyskiego.

21 listopada zorganizowano drugie ważne przedsięwzięcie z zakresu edukacji prozdrowotnej - w Ostrowcu Świętokrzyskim w WSBiP odbyła się **Rejonowa Konferencja**

UTW i Klubów Seniora nt. „Właściwe odżywianie źródłem energii życiowej”, na której poprzez wykłady, warsztaty i degustację zdrowej żywności, promowano zdrowy styl życia osób starszych, sposoby zapobiegania chorobom oraz opieki nad ludźmi w podeszłym wieku. Była to także świetna okazja do bliższego poznania się oraz integracji środowisk seniorów województwa świętokrzyskiego.

Kolejne znaczące konferencje to: **16.03.2015 r. I Konferencja Regionalna UTW Województwa Świętokrzyskiego** w ramach obchodów 40-lecia UTW w Polsce.

14.05.2018 r. II Konferencja Regionalna UTW Województwa Świętokrzyskiego „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ”.

Możemy też poszczycić się wyraźnym wzrostem poziomu zaangażowania społecznego seniorów we wspólnocie lokalnej i regionalnej. Słuchacze dwukrotnie wzięli udział w projekcie „**Partycypacja społeczna seniorów**” zrealizowanym przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Demokracji ERWIN. Potwierdzeniem tego jest aktywne włączenie się UTW w różne inicjatywy społeczne, miejskie, regionalne i ogólnopolskie, jak np. Bezpieczne Świętokrzyskie”, „Bezpieczny Senior”, świąteczne zbiórki żywności dla potrzebujących organizowane przez Bank Żywności, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Szlachetna Paczka, Ogólnopolska Akcja „Ptakoliczenie”, Ogólnopolski Marsz Nordic Walking Studen-

tów UTW. Słuchacze biorą aktywny udział we wszystkich ważnych wydarzeniach organizowanych przez miasto i powiat ostrowiecki.

To z naszej inicjatywy od ośmiu lat odbywają się OSTROWIECKIE SENIORALIA, MIEJSKI DZIEŃ SENIORA, I KONGRES SENIORÓW POWIATU OSTROWIECKIEGO, debata oxfordzka „Jesteś juniorem- będziesz seniorem”.

Bardzo cenną i owocną inicjatywą UTW okazała się debata przedstawicieli organizacji seniorskich w Ostrowcu Świętokrzyskim z radnymi zapowiadającymi w swoich programach wyborczych realizowanie

polityki senioralnej pn. „DZIAŁAJMY RAZEM” z udziałem wiceprezydenta miasta, zakończona rejestrem potrzeb osób starszych zgłoszonych do realizacji przez samorząd lokalny.

Ostrowiecki Uniwersytet Trzeciego Wieku od wielu lat podejmuje się również wielorakiej działalności wolontariackiej i artystycznej na rzecz społeczności lokalnej i zaprzyjaźnionych UTW.

Szczególną aktywnością wyróżniają się grupy artystyczne, takie jak: Teatr Żywego Słowa, zespół taneczny „UteWianki”, Chór UTW, kabaret „Skandal”, sekcja plastyczna, sekcja sztuki użytkowej i rękodzieła.

Oferta sekcji artystycznych jest bardzo bogata i skierowana do różnych grup społecznych - począwszy od przedszkolaków i dzieci szkół

podstawowych (teatr-baśnie), poprzez dorosłych w różnym wieku i seniorów (teatr, taniec, śpiewdomy kultury w Ostrowcu i Siennie, ostrowieckie Kluby Seniora, społeczność uniwersytecka oraz KGW z powiatu), i osoby niepełnosprawne (Stowarzyszenie Głuchych „Nad Kamienną”, Środowiskowy Dom Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych Umysłowo „Przystań”, ostrowieckie DPS, w tym Dzienny Dom „Senior Wigor”).

Swój wieloraki repertuar o wysokim poziomie artystycznym prezentują również na konkursach, przeglądach, festiwalach, np. w Warszawie, Kielcach, Skarżysku- Kamiennej, Grójcu, Staszowie, Radomsku, a potwierdzają to otrzymane nagrody, wyróżnienia, liczne podziękowania i gratulacje. Najważniejsze z nich to **Grand Prix** - za widowisko teatralne „**Świątokrzyskie czarowniczki - przewodniczki**” autorstwa Ewy Bałazy (reżyseria) i Alicji Kowalskiej (scenariusz) - wyjazd do PE w Brukseli oraz nagrody pie-

niężne za wysokie miejsca grup artystycznych UTW WSBiP zajmowane w czasie Juwenaliów III Wieku w Warszawie, gdzie przez 10 kolejnych lat prezentowały swoje programy, wysoko oceniane przez jury oraz licznie zgromadzoną publiczność.

Wyjątkową osobowością naszej społeczności uniwersyteckiej jest Ewa Bałazy, uhonorowana **Świętokrzyskim Laurem Wolontariatu w 2014 roku** za wieloletnią działalność społeczną na rzecz dzieci i osób dorosłych, w tym seniorów i osób niepełnosprawnych.

Ewa przez wiele lat organizowała zajęcia rekreacyjno- sportowe, założyła kabaret i zespół tańca ludowego. Zespół ten ma w swoim repertuarze duży wybór tańców narodowych, regionalnych i europejskich. Tańce te prezentowano, m.in.: z okazji 25 Jubileuszowej Ogólnopolskiej Pielgrzymki Ruchu dla Lepszego Świata, na imprezie senioralnej: „**Uśmiech Seniora**” w Kielcach, podczas Miejskiego Dnia Seniora w Ostrowcu. Kolejne sukcesy zespołu to: **Nagro-**

da Publiczności w II Ogólnopolskim Konkursie Tańca w Skarżysku-Kamiennej, zwycięstwo w przeglądzie regionalnym w Staszowie i I miejsce w finale **I Świętokrzyskiego Festiwalu Seniorów w Kielcach**, gdzie również podczas tej uroczystości Henryka Jaszewska zdobyła III miejsce za monolog teatralny: „Młoda inaczej”.

Niewątpliwym sukcesem kolejnego lidera ostrowieckiego UTW - Andrzeja Bartczaka, opiekuna sekcji „Z Przyrodą na ty”- jest **Medal Polskiej Niezapominajki**, którym został uhonorowany na XIX Festiwalu Nauki i Sztuki w Siedlcach za działalność społeczną, edukacyjną na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego.

Uniwersyteccy wolontariusze - to nie tylko artyści, ale też samorząd słuchaczy- działają bardzo prężnie na rzecz UTW, społeczności seniorskiej w województwie świętokrzyskim, co zostało docenione. **Kapituła Nagrody „Koziołek”** wyróżniła ostrowiecki UTW za zaangażowanie

w realizację programu „Bezpieczne Świętokrzyskie” w 2015 roku. Natomiast w 2018 roku UTW WSBIP w Ostrowcu Świętokrzyskim zostało odznaczone **Medalem 20-lecia Województwa Świętokrzyskiego** za działalność edukacyjną, artystyczną i aktywność społeczną.

Nowatorskim krokiem w działalności ostrowieckiego UTW było zainicjowanie cyklicznej publikacji „Biuletyn”. Jest on redagowany od 13 lat, informuje na bieżąco o strategii i kierunkach rozwoju Uniwersytetu w ścisłym związku ze środowiskiem lokalnym.

„**Biuletyn UTW**” też dokumentuje uniwersyteckie życie, stanowi platformę łączności ze słuchaczami, daje świadectwo twórczości seniorskiej, rozwijających się pasji i odkrywania talentów. Jest też źródłem wiedzy z wielu dyscyplin naukowych. Specjalnymi wydaniem są trzy **Jubileuszowe Albumy UTW** (Alb5,10 i15 lat), które stanowią podsumowanie bogatej i wszechstronnej działalności uczelni seniorskiej.

W latach 2005-2015 UTW wydał łącznie- 17 publikacji, w tym realizowanego w partnerstwie Projektu ASOS- „Jakość życia przewlekle chorych. Poradnik dla pacjentów i opiekuna”, praca naukowa pod red. B. Zboiny, czy „Poezja łączy pokolenia”- utwory młodzieży i seniorów. Na uwagę zasługują też publikacje takie jak: ”Dojrzałe wino” -zbiór wierszy seniorów oraz „Malarstwo i rysunek. Rękodzieło. Fotografia”- album, wspomnienia, pamiętniki, tomiki wierszy Słuchaczy i ich promocja na spotkaniach literackich.

Autorki: **Irena Podsiadły, Matylda Niewójt, Jadwiga Myśliwska, Krystyna Borys**

Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim
ul. Akademicka 12
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
rok zał. 2003,
liczba słuchaczy: 232
e-mail: utw.ostrowiec@gazeta.pl
www: utw.wsbip.edu.pl
Prezes: Matylda Niewójt
tel.: +48 606743926

Uniwersytet Otwarty
POKOLENIA
w Podkowie Leśnej

Uniwersytet Otwarty „Pokolenia” w Podkowie Leśnej

O Teatrze Otwartym

W 2009 roku prowadziłam przy Centrum Kultury i Inicjatyw Obywatelskich w Podkowie Leśnej młodzieżową grupę teatralną. „A gdyby tak udało się stworzyć teatr dorosłych?”. Żeby jednak powstało coś takiego, jak teatr, musiało współgrać ze sobą wiele marzeń, potrzeb i dobrych intencji. Byli miłośnicy poezji i recytacji. Czy jednak znajdują się chętni, aby wyko-

nać wielki skok od recytacji do teatru? Znaleźli się. Spotkały się marzenia wielu ludzi.

Po rozmowach z panią Anną Foss (któ-

ra, choć nie ma jej już z nami, pozostanie na zawsze dobrym duchem tego teatru) nawiązałam współpracę z grupą, która stała się fundamentem obecnego Teatru Otwartego. Skąd ta nazwa? Znow pomysł Ani Foss. Otwarty, bo zapraszający do swych projektów wszystkich chętnych, gotowych poświęcić czas, podjąć niemały trud, który publiczność może nagrodzi kiedyś zadumą czy uśmiechem. Organizacyjnie Teatr Otwarty przynależny do Uniwersytetu Otwartego Pokolenia, działającego w Centrum Kultury i Inicjatyw Obywatelskich. Obecnie Teatr liczy około trzydziestu aktorów i ciągle przybywają nowe osoby z Podkowy i okolic.

Jednakże bez życzliwości i pomocy lokalnych władz nawet tak pełne pa-

sji przedsięwzięcie, jak Teatr Otwarty, potrwałoby chwilkę i zgasło. My mieliśmy wielkie szczęście. Zarówno dyrekcja CKiIO, jak i władze samorządowe zauważyły i doceniły tę unikatową inicjatywę, jej rolę kulturotwórczą i integracyjną dla miasta i stworzyły nam stabilne warunki do pracy.

Wszystko to nie miałooby znaczenia, gdyby nie czynnik najważniejszy: publiczność. Czy publiczność dopisze...? Dopisała! Wspaniała podkowieńska publiczność dopingowała nas i wspierała od pierwszego występu. To dla naszej publiczności podczas męczących prób powtarzamy wciąż i wciąż te same gesty i słowa, aby szeleszczący papier tekstu przemienił się w prawdę ludzkich losów.

Nasze przedstawienia:

- „Dialog na narodzenie Chrystusa”, według anonimowego tekstu z XVII w., który odnalazła i opracowała Ania Foss;
- „Kabaret w maglu”, żart według tekstów pisanych przez mieszkańców Podkowy Leśnej;
- „Tuwim dla dzieci i dorosłych”;
- „Listy miłosne Szopena”;
- „Arszenik i stare koronki”, słynna komedia kryminalna;
- „Bar pod zdechłym psem”, poezja Władysława Broniewskiego;
- „Babie lato”, sztuka Jerzego Kowalskiego w prapremierowej inscenizacji w willi Borowin, gdzie połączyły się opisane losy ludzi po Powstaniu Warszawskim i toczyły dyskusje o jego sensie i celu, świeże i bolesne;
- „Na ryby? Na grzyby”, do tekstów Jeremiego Przybory i Mariana Załuckiego;
- „Wariatka z Chaillot”, legendarna sztuka Jeana Giraudoux;
- „Sobótki we dworze Kochanowskich”, widowisko plenerowe, pełne śpiewu, tańca i ludowej muzyki;
- „Listy śpiewające”, według Agnieszki Osieckiej;
- „Żywot człowieka dowcipnego”, według Benedykta Herta;
- „Nie żałuj snów...”, opowieść o Marii Morskiej, muzie skamandrytów;
- „Pociąg do...”, opowieść kabaretowa;

- „Bandyce”, sztuka Piotra Müldnera-Nieckowskiego, zabawna, choć mroczna;
 - „Mandat”, fenomenalna komedia Mikołaja Erdmana, na każde czasy, w gogolowskim stylu;
 - „Olbrzym i karzeł, czyli rzecz o polskości”, proza, listy i wiersze Cypriana Kamila Norwida;
 - „Gra w zabijanego”, Eugène Ionesco, znakomity przykład teatru absurdu.
- Obecnie przygotowujemy przedstawienie o Stanisławie Moniuszce.

Co daje uczestnikom Teatr Otwarty? Zapytałam ich o to wprost i usłyszałam:

1. Spełnienie młodzięcych marzeń, sprawdzenie własnych możliwości, pokonanie słabości, ćwiczenie pamięci, ruchu scenicznego, nabywanie wiedzy o poezji,

teatrze, twórcach i kulturze.

2. Możliwość przekazania publiczności poprzez cudzy tekst własnych refleksji i wartości; poznawanie siebie przez wnikanie w cudzą skórę; budowanie roli z własnych doświadczeń i przemyśleń.
3. Przełamanie nieśmiałości, odzyskanie wiary w siebie, pozbywanie się kompleksów i cudowne poczucie satysfakcji z zadowolenia publiczności.

Teatr Otwarty występował również w Warszawie, Milanówku, Nadarzynie, Grodzisku Mazowieckim, Żyrardowie. Jest laureatem kilku nagród. Wszystkie spektakle reżyserowałam ja.

Joanna Cichoń

Teatr Otwarty Uniwersytetu Otwartego „Pokolenia”
działającego w ramach Centrum Kultury i Inicjatyw Obywatelskich w Podkowie Leśnej
Adres: Świerkowa 1,
05-807 Podkowa Leśna

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rybniku

Magiczna i spraw- cza moc słowa

*Starość nie jest dla mnie wię-
zieniem, w którym się siedzi w
odosobnieniu, lecz balkonem, z
którego widzi się dalej...*

Marie Luize Kaschnitz

Program „Kontakt z książką” w rybnickim UTW oparty został o refleksję nad działaniami pobudzającymi aktywność seniorów, która wydłuża życie i zapewnia większy komfort. To książka łagodzi trudności życiowe, stwarza poczucie bezpieczeństwa, pozwala na konfrontację poglądów, a co ważne, daje możliwość oderwania się od codziennej rzeczywistości.

Urzeczywistnienie powyższych założeń znalazło swój wyraz w pracy Dyskusyjnego Klubu Książki, który w gronie rybnickich seniorów UTW funkcjonuje od trzech lat we współpracy z biblioteką miejską organizującą wypożyczanie zamówionych książek.

Istotną i trudną sprawą jest wybór książek do dyskusji, by zadowolić zróżnicowaną grupę studentów III wieku. Kryteria bywają różne: formalne (ilość dostępnych w bibliotece egzemplarzy), oraz merytoryczne

zapotrzebowanie na książki związane z wiekiem. Istotę rzeczy stanowić musi przekonanie organizatorów o „magicznej i sprawczej mocy słowa”, co sugeruje, by dobierać lektury dające pozytywny obraz świata zastępujący terapię dobrym słowem, promogujące optymizm i smakowanie życia. Ważna jest również prezentacja wybranego materiału pod kątem poszerzania wiedzy o świecie.

Seniorzy oczekują, że klub będzie spełniał funkcję edukacyjną, chcą za pośrednictwem biblioteki poznawać osiągnięcia współczesnej nauki, kultury, spotkać się z pisarzami, aktorami, naukowcami. O wyborze książek decyduje również ilość egzemplarzy w bibliotece; dostarczenie książki na miejsce, łatwy do niej dostęp ma wpływ na liczbę czytelników. Trudno by było zmobilizować wielu seniorów do szukania książek.

Jakie zatem kryteria kierują prowadzącymi kluby w wyborze książek? Stanowią powód nieustannych dyskusji, a nawet sporów. Posłużę się jedną ze sprawdzonych metod zapropo-

nowanej lektury podyktowaną tzw. „efektem generacyjnym”, czyli więzią pokoleniową między autorem a czytelnikiem, wyrosłym często w podobnym systemie kulturowym i społecznym, a może nawet i politycznym. Chodzi o Ostatnie rozdanie Wiesława Myślińskiego, autora urodzonego w roku 1932, który wydał tę książkę w wieku 81 lat. To okres w naszym życiu, gdy próbujemy porządkować życie.

U Myślińskiego, między innymi, wiąże się z wątkiem notesu, będącym pomocnym w przywoływaniu przeszłości, w odnajdywaniu w pamięci osób, słów, obrazów, adresów i numerów telefonów.

Notes, jaki w różnych formach prowadzimy, miał chronić przed pułapką niepamięci, ale w wielu wypadkach nie spełnił swej funkcji, bowiem „pamięć nie respektuje takich granic i sięga sobie w przeszłość, jak chce, przywołując często to, co najdawniejsze, a pomijając, co niedawne”, bowiem „pamięć nie jest od pamiętania, lecz od wspomnienia, a to nie to samo” (pisze autor).

W dyskusji wśród czytelników klubu wyłonił się spójny z Myśliwskim problem i głęboka ważna refleksja wspólna wszystkim uczestnikom spotkania – kogo można z notesu wykreślić? Pytanie pozostało bez odpowiedzi, zapanało... milczenie. Ważna chwila na głębokie przemyślenia osobiste.

W toku rozmowy nad szukaniem własnych doświadczeń w zestawieniu z Myśliwskim seniorzy „trzeciego wieku” zwrócili uwagę na zawarte w tekście sentencje bliskie w „jesieni życia”. Oto niektóre z nich: „Czy jakiegokolwiek życie da się zmieścić w tym, co najważniejsze?”, „Może poruszamy się również w jakiejś nieznaney nam sferze, w której od człowieka do człowieka jest znacznie bliżej, niż nam się wydaje?”.

Mamy za sobą niełatwy kurs literatury. Przedmiotem ważnych i po-

ważnych polemik były książki Małgorzaty Szejnert Czarny ogród oraz Wyspa węży. Ostatnia książka stała się pretekstem do dyskusji nad historią Polski, a Czarny ogród włączył się w tematykę śląską.

Poszerzane stale formy kontaktów doprowadziły do łączenia dyskusji nad książkami z ich adaptacjami scenicznymi - mowa o Drachu Szczepana Twardocha oraz Fridzie Barbary Mujicy.

Dyskusyjny Klub Książki w rybnickim uniwersytecie rozwija się, sięgając po ważną dla seniorów literaturę na coraz wyższym poziomie odbioru utworów dotyczących szerokich kontekstów kulturowych. Warunkiem jest systematyczność spotkań i trafny dobór tekstów.

W perspektywie podjęte zostaną działania w kierunku objęcia zainteresowanych literaturą osób, które ze względu na ograniczenia zdrowotne stają się grupą wykluczonych. Chodzi o osoby, które będą mogły korzystać z książki mówionej. Program jest bardzo ważny, ale realny i będzie podjęty.

Teatr na Pięterku 60+

Zainteresowania kulturalne seniorów zaowocowało twórczą formą teatru opartego o interesujący repertuar oraz możliwość improwizacji pozwalającej na poczucie wolności artystycznej „aktorów”. „Teatr na Pięterku 60+” tworzy zespół miłych aktywnych i pełnych inicjatywy studentów UTW pod kierunkiem założyciela i reżysera Jerzego Frelicha. W 2017 roku rybnicki UTW wkroczył już w 15 rok działalności.

Obecny zespół pracuje od 2012 roku na „pięterku”, kontynuując działalność artystyczną poprzednika – „Teatryku Małych Form” - wyróżnianego i nagradzanego, im in. „srebrną maską”.Idea zespołu stało się opra-

cowywanie przedstawień w wymiarze wielopokoleniowym; aktorom – seniorom towarzyszyli licealiści oraz młodzież z Ogniska Pracy Pozaszkolnej, tworząc ciekawą wspólnotę.

Rybnicki teatr w swej pracy nawiązuje również do tematyki regionalnej realizowanej w przygotowaniu kilku jednoaktówek w gwarze śląskiej, które z wielkim powodzeniem reprezentowane były podczas Wieczoru Sztuk w Domu Kultury Chwałowice, w Rudzie Śląskiej oraz w Czerwionce-Leszczynach w ramach projektu „Scena dla emeryta”.

Tekst: **Edyta Korepta**
i Maria Białek

Zdjęcia: **Maria Białek**

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rybniku

44-200 Rybnik,
ul. Jana III Sobieskiego 15

Tel.: 32 7557990

e-mail: rybnikutw@wp.pl

Założycielem i pierwszym prezesem była do roku 2011 pani Danuta Mrozek.

Od 2011 roku uniwersytetem kieruje Maria Białek.

UTW Rybnik rozpoczął działalność w lutym 2002 roku. Obecnie liczy 300 członków.

Świdnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku

Świdnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku istnieje od 2007 roku, członek Federacji UTW we Wrocławiu, OPP.

Jest laureatem „Świdnickiego Gryfa 2017”. Nasza atrakcyjna i ciągle rozwijająca się oferta to wspaniała przestrzeń doświadczania aktywnego życia.

Nasze zawołanie to **„Jesień życia może stać się wiosną życia”**.

Ciekawe inicjatywy ŚUTW o wymiarze ponadlokalnym, cieszące się uznaniem to;

- organizacja Przeglądu Piosenki UTW,
- organizacja Uniwersjady sportowo-rekreacyjnej UTW „Jestem w formie”,
- nawiązanie stałych kontaktów z utw w regionie i zawiązanie tzw. „sieci współpracy”,

- powołanie Regionalnej Koalicji na Rzecz Zdrowego Starzenia Się.

fot. Tomasz Starek

I Przegląd Piosenki UTW „Piosenka jest dobra na wszystko” odbył się w 2011z udziałem 5 zespołów, 176 uczestników biesiady. Każdy przegląd ma inny temat, IX Przegląd „Piosenki lat 70.tych” odbył się z udziałem 9 zespołów i 370 osób.

Wszystkie przeglądy były organizowane przez ŚUTW na życzenie UTW w uznaniu „zasług” za wspaniałą orga-

nizację imprezy. Niepowtarzalny klimat tego spotkania-święta piosenki, radość z bycia razem czemu wyraz dają uczestnicy wspólnym śpiewem kończącym Przegląd. **To zasługa pracy zespołu, a szczególnie Jana Staraka, organizatora Przeglądu.**

Fot. Krzysztof Jas

Jan Starek na co dzień prowadzi zespół wokalny-muzyczny „Jesienna Gama”. Zespół od lat występuje na imprezach ŚUTW, na okolicznościowych festynach, dla młodzieży niepełnosprawnej, podopiecznych DPS czy na rzecz seniorów w innych miastach.

Uczestnicy **Uniwersjady UTW** w 2011 r. koleżeńską rywalizację ubogacili nieukrywaną radością wspólnej zabawy. Impreza jest kontynuowana od 9 lat, każdą edycję organizuje inny UTW.

Wszyscy uczestnicy są w doskonałej formie, po mistrzowsku rzucają beretem z antenką. „Sieć współpracy” UTW stała się uznaną formą pracy. Od 2012 roku spotykamy się każdego roku w innym UTW w celu ustalenia kalendarza wspólnych imprez, dzielimy się doświadczeniem, rozwijamy naszą współpracę, razem możemy więcej i lepiej. W razie potrzeby jest „telefon do przyjaciela”.

Fot. Filip Klimaszewski

Regionalna Koalicja na Rzecz Zdrowego Starzenia Siebie powołana przez ŚUTW we współpracy z SAN w 2015 roku liczy 13 członków. Dorobek Koalicji, to: 2 konferencje naukowe w Krzyżowej, diagnoza potrzeb seniorów wraz z prezentacją wyników, realizacja programu edukacji do sta-

rości w oparciu o autorski program pozyskany z Wrocławskiego Centrum Seniora. Do programu pt. **NAWZAJEM SOBIE POTRZEBNI** przystąpiło 19 placówek edukacyjno-opiekuńczych, oraz ok. 60 seniorów-edukatorów.

fot. Aleksander Jaksz

Sławę krajową zdobyła grupa teatralna „UTW-orki” prowadzona przez Teresę Cora, reżysera i autorkę scenariuszy przedstawień. Na X Juwenaliach III Wieku w 2017 Grand Prix w kategorii teatr za przedstawienie „Pamiętam, jakby to było wczoraj”, a w 2018 r. I miejsce za „Baśń o Gryzeldzie”.

Grupa wzbogaca swoimi przedstawieniami różne imprezy w ŚUTW oraz środowisku lokalnym, odnosi sukcesy na lokalnych przeglądach. Poza własnym rozwojem, słuchacze wykazują wrażliwość społeczną na potrze-

by innych. Wolontariat indywidualny i zespołowy, to mocna strona naszego uniwersytetu. Doceniono ten obszar aktywności przyznając Irenie Stefańskiej tytuł **WOLONTARIUSZ Roku 2018** oraz wyróżnienie dla Świdnickiego UTW.

Fot. Jan Starek

Każdego dnia słuchacze dodają życia do lat w lepszym zdrowiu i aktywności. Osiągnięcia indywidualne i zespołowe są powodem do satysfakcji ze wspólnego działania i zwykłej radości co dodaje nam skrzydeł do dalszej pracy.

Opracowanie: **Wiesław Łabecki, Krystyna Lasek**

**Świdnicki Uniwersytet
Trzeciego Wieku**

Ul. Długa 33, 58-100 Świdnica
e-mail: sutw.swidnica@gmail.com
tel.: 513 005 811
www.utw.swidnica.pl
Prezes: Krystyna Lasek, tel.: 505 718 322

Federacja Uniwersytetów Trzeciego Wieku we Wrocławiu

Zwiększająca się liczba Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce wymusza inicjatywy, które mają na celu połączenie działań instytucji o wspólnych celach - działaniach dla seniorów.

UTW z Dolnego Śląska zaproponowały utworzenie federacji w takiej formule, która byłaby dostępna dla UTW działających w różnych formach prawnych.

Federacja Uniwersytetów Trzeciego Wieku z siedzibą we Wrocławiu (siedziba UTW w UWr.) została zarejestrowana w KRS w grudniu 2014 roku. Członkami założycielami były: UTW w Uniwersytecie Wrocławskim, Bielawski UTW, Świdnicki UTW i Sudecki UTW z Wałbrzycha. Pierwsze Walne Zebranie miało miej-

sce 5 lutego 2015 roku. Do Federacji przystąpiło wtedy 12 osób prawnych – uniwersytetów lub organów prowadzących te uniwersytety z Dolnego Śląska, chociaż członkowie mogą być z terenu całego kraju.

MISJĄ Federacji UTW jest reprezentowanie środowiska uniwersytetów trzeciego wieku, wspieranie ich rozwoju, promocja „dobrych praktyk UTW”, poprawa jakości życia w okresie starości poprzez włączanie do systemu kształcenia ustawicznego, partycypacji społecznej i reaktywacji zawodowej oraz upowszechnianie informacji, szkoleń i doradztwa w środowiskach UTW.

Wśród CELÓW Federacji wymienia się: wspieranie rozwoju ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku na

Dolnym Śląsku oraz spoza Dolnego Śląska, rzecznictwo interesów UTW, kształtowanie postaw sprzyjających ruchowi UTW, wspieranie działań wpływających na pozytywny wizerunek osób starszych, współpraca z UTW w kraju i za granicą, aktywna współpraca międzypokoleniowa.

Prezesa Federacji:

2015 – 2017 dr Aleksander Kobylarek – UTW UW r.,

2017-2019 – dr Marta Koszczyk – UTW w AWF we Wrocławiu,

Od 2019 – Teresa Ziegler – kierownik Sudeckiego UTW w Wałbrzychu.

Od 2018 roku Federacja skupia 23 uniwersytety z Dolnego Śląska. To trochę mniej niż połowa UTW w naszym regionie. Liczba słuchaczy to ok. 4400 osób i to jest już ponad 60%

wszystkich dolnośląskich słuchaczy UTW (według własnych badań z 2018r.)

Powstanie Federacji zbiegło się z pomysłem przeprowadzenia przez dolnośląskie UTW z Wrocławskim Centrum Seniora I Dni Gerontologii we Wrocławiu w 2015 roku. Był to dla Federacji sprawdzian organizacyjny i naukowy z powodzeniem zdany.

Ważne działania to badania edukacyjnych potrzeb w UTW zrzeszonych w Federacji przeprowadzone

już w 2015 roku, które zaowocowały złożeniem projektu Letnia Akademia Seniora – Senior Lider do Programu ASOS i zrealizowaniu go w 2017 roku. Projekt ten proponował kształcenie umiejętności leaderskich i zarządczych seniorów, którzy prowadzą uniwersytety trzeciego wieku bądź mają zamiar je założyć oraz do członków rad seniorów lub osób chcących takie rady tworzyć w małych miejscowościach. Skierowany był do osób w całej Polsce, chociaż potrzeba takich szkoleń pojawiła się podczas badań

liderów w Uniwersytetach Trzeciego Wieku zrzeszonych w Federacji UTW z siedzibą we Wrocławiu.

Zadanie obejmowało cykl trzech dwudniowych spotkań dla grupy 60 osób. Spotkania obejmowały warsztaty:

1. podwyższające kompetencje osobiste: zarządzanie sobą, kierowanie sobą w stresie, wizerunek osobisty i autoprezentacja, wystąpienia publiczne, oraz kompetencje zarządcze: komunikacja, wywieranie wpływu i techniki perswazyjne, negocjacje, rozwiązywanie konfliktów, motywacja.
2. podniesienie kompetencji lidera UTW: rola nowych technologii w zarządzaniu utw, kształcenie kreatywności i rola innowacyjności w prowadzeniu nowoczesnego utw.
3. rola integracji w dobrym funkcjonowaniu utw.

Ewaluacja projektu pokazała, że był on bardzo istotny dla liderów utw i był wsparciem w ich trudnej pracy. Podjęto starania, aby zorganizować kolejne edycje tego projektu.

Współpraca Federacji UTW z Fundacją Pro Scientia Publica z Wrocławia zaowocowała udziałem w projektach w ramach programu Erasmus+ i propagowaniem ważnych edukacyjnych działań dla utw z Federacji. Były to projekty informatyczne Silver Code – kodowanie dla seniorów, Digitalstorytelling – opowiadanie cyfrowych historii oraz LoGaSET - „Gry miejskie jako współczesna, oryginalna i innowacyjna metoda nauczania i uczenia się seniorów”.

Federacja promuje te projekty poprzez organizowanie konferencji i warsztatów dla swoich członków. Dysponujemy mobilną pracownią komputerową. a prowadzenie warsztatów przez przeszkolone w projektach osoby gwarantują wysoki poziom zajęć.

Inny ważnym polem działalności jest współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego i udział w konkursach ofert, które pozwalają zdobyć środki na organizację Dolnośląskich Forów UTW.

Federacja włączyła się w organizację X Dolnośląskiego Forum UTW w UTW UWr. na jego 40-lecie, a od 2 lat jest or-

ganizatorem tych wydarzeń corocznie w innym UTW.

XII Forum w 2018 roku było w Wałbrzychu pod hasłem “Body&Mind – nowoczesne formy aktywizacji seniorów”, a w 2019 roku – XIII Forum jest w Szklarskiej Porębie. Jego temat to “Wysłuchaj się w swoje ciało - działania aktywizujące dla uniwersytetów trzeciego wieku”.

W każdym forum bierze udział około 150 osób.

Federacja podejmowała starania o reaktywację Dolnośląskiej Rady Seniorów.

Po jej utworzeniu w roku 2019 ponad połowę członków Rady stanowią liderzy UTW zrzeszonych w Federacji.

Autorka: Teresa Ziegler

**Federacja Uniwersytetów
Trzeciego Wieku**

ul. Jana Władysława Dawida 1/3
50-527 Wrocław

www.federacjautw.com.pl

e-mail: federacjautw@gmail.com

prezes: Teresa Ziegler

liczba członków: 23 UTW

rok założenia - 2014

Chór „Apasjonata” UTW w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu

Chór „APASJONATA” powstał w 2009 r. Obecnie liczy 40 osób. Wykonuje utwory polskich i zagranicznych kompozytorów, zazwyczaj w układzie 3- lub 4-głosowym.

Śpiewamy w różnych językach: polskim, angielskim, francuskim, włoskim, esperanckim i łacińskim. Chór ma swoją stronę internetową: www.chorapasjonata.pl, hymn i logo.

Śpiewaliśmy w najbardziej prestiżowych wrocławskich salach koncertowych: Narodowe Forum Muzyki, Teatr Muzyczny Capitol, Sala Leopoldina,

Sala Koncertowa Polskiego Radia, Sala Koncertowa Wyższej Szkoły Muzycznej, Sala Cesarska w Hali Stulecia. Bierzymy udział w konkursach międzynarodowych rywalizując z chórami w różnych kategoriach wiekowych. Członkowie chóru to ludzie z prawdziwą pasją. Są zawsze uśmiechnięci, zadowoleni, pełni energii i pomysłów. Zaprzeczają stereotypom, że Polak 60+ siedzi przed telewizorem i narzeka na otaczającą go rzeczywistość. Oni rzeczywistość kreują.

Chórzyści Apasjonaty udowadniają światu, że – bez względu na wiek – można żyć aktywnie, a przede wszystkim czerpać radość ze wspólnego muzykowania. UTW stwarza słuchaczom możliwość realizacji marzeń, zainteresowań i rozwoju talentów.

Przygotowujemy programy słowno-muzyczne na różne okazje np. „Witaj wolności aniele!”, „Póki Polska żyje w nas”, „Koncert Zimowy”, „Apasjonata i goście”, „Przekażmy sobie znak pokoju”, „Impresje Muzyczne”. W scenariuszach wymienionych spektakli znajdują się wiersze i pieśni o tematyce patriotycznej, bożonarodzeniowej i innej w zależności od okazji.

Od marca 2013 roku zespół pracuje pod kierownictwem artystycznym Bar-

tosza Jugo i z powodzeniem prezentuje swój repertuar podczas uroczystości odbywających się w naszej uczelni oraz na imprezach, konkursach i festiwalach organizowanych we Wrocławiu i w innych miejscach na terenie Polski.

Oto niektóre z nich:

- VI, VII i IX Juwenalia Trzeciego Wieku w Warszawie — III miejsce (2014), wyróżnienie (2015), III miejsce (2016)
- I i II Dolnośląski Przegląd Artystycznie Zakręconych

- II Dolnośląski Przegląd Artystycznie Zakręconych Seniorów „Bo radość jest w nas” - I miejsce w kategorii „Chóry” (2015)
- Lubuskie Święto Pieśni IV Festiwal Muzyki Chóralnej w Sławie — „BRAZOWE PASMO” i nagroda

- specjalna „za prawdziwą radość śpiewania” (2015)
- IV Europejski Festiwal Piosenki Esperanckiej - I miejsce (2016)
 - Udział w koncercie „Singing Europe” na Stadionie Miejskim we Wrocławiu (w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2016)
 - 52. Międzynarodowy Festiwal Pieśni Chóralnej w Międzyzdrojach – Brązowy Dyplom w kategorii festiwalowej i w Konkursie Musica Sacra (2017)
 - VII Przegląd Chórów Senioralnych – Grand Prix (2017)
 - VIII Przegląd Chórów Senioralnych – I Nagroda i Nagroda Publiczności 2018
 - VI Międzynarodowy Konkurs

i Festiwal Chóralny „Per Musicam Ad Astra w Toruniu 2018 - Srebrny Dyplom

- V Bałtycki Konkurs Chórów „Pomerania Cantat” 2019 w Koszalinie – Srebrny Dyplom
- 2 marca 2017 Chór „Apasjonata” został członkiem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

Przewodnicząca Sekcji Chóru
Anna Ejfler, Kontakt: anej9@wp.pl
Tel: 696 386 383

**Uniwersytet Trzeciego Wieku
w Uniwersytecie Ekonomicznym
we Wrocławiu**
ul. Komandorska 118/120,
53-345 Wrocław
tel/fax.: 71 368-09-18 240
utw@ue.wroc.pl,
liczba członków: 240
Pełnomocnik Rektora ds. UTW:
dr inż. Marek Urban

ŁOCHOWSKI UNIwersYTET TRZECIEGO WIEKU

Łochowski Uniwersytet Trzeciego Wieku powstał przy Miejskim i Gminnym Ośrodku Kultury w Łochowie. W tym roku upływa piąta rocznica jego działalności.

Oprócz standardowej oferty programowej wplotły się w harmonogram zajęć wydarzenia, które już cyklicznie pojawiają się w grafiku ŁUTW.

Na szczególną uwagę zasługują „W rytmie dojrzałego serca - Walentynki”, „Rajdy piesze po Górach Świętokrzyskich” oraz „Łochowska Biesiada Muzyczna”.

Najcenniejsze dla Uniwersytetu jest organizacja imprez, dzięki którym seniorzy nie są tylko odbiorcami, ale swoją twórczością mają szanse zaistnieć i współtworzyć wydarzenia w których uczestniczą.

Kolejnym ważnym aspektem takich spotkań jest znakomita zabawa, której towarzyszą różne formy edukacji.

Od 2016 r. słuchacze ŁUTW przy świecach, w cudownej romantyczno-kawiarnianej atmosferze świętują Dzień Zakochanych uczestnicząc w imprezie „W rytmie dojrzałego serca”. Nastrój tego dnia wzbogaca aranżacja sali, która na ten dzień przy-

fot. 1. W rytmie Dojrzałego Serca -Walentynki 2019 Słuchacze ŁUTW oraz UTW w Tłuszczu autor fot. Aleksandra Skonieczna i Anna Jaworska

ozdobiona jest m.in. ogromną ilością balonowych serc. Tego dnia w strojach wszystkich uczestników dominuje czerwień, jako symbol miłości.

fot. 2. W rytmie Dojrzałego Serca -Walentynki 2019 Słuchacze ŁUTW oraz UTW w Tłuszczu autor fot. Aleksandra Skonieczna i Anna Jaworska

Wydarzeniu temu towarzyszy zawsze koncert o tematyce miłosnej, podczas którego członkowie Uniwersytetu prezentują wiersze własnego autorstwa. Daje to możliwość podzielenia się własną twórczością ze swoimi przyjaciółmi. Po części wokalnopoetyckiej na wszystkich zawsze czeka tort walentynkowy, ufundowany przez stałą lokalną sponsorkę. Nie jest to jednak ostania atrakcja tego wieczoru. Jak na Walentynki przystało, nie obędzie się bez losowania serc z miłosnymi przepowiedniami i życzenia-

mi. Wiele osób często zdradza swoje wylosowane przepowiednie, przy których jest dużo śmiechu i radości. Każdy jednak ma skrytą nadzieję, że może przepowiednia się spełni, gdyż wiadomo, że na szczęście i prawdziwą miłość nigdy nie jest za późno. Punktem kulminacyjnym imprezy są konkursy m.in. „Jaka to melodia” wzorowana na słynnym programie telewizyjnym lub „Odgadnij piosenkę” gdzie uczestnicy przy każdym stoliku muszą ułożyć poprawnie fragmenty rozsypanego tekstu znanego utworu. Na zwycięzców czekają oczywiście atrakcyjne nagrody. (fot 2)

Bardzo ważne dla słuchaczy ŁUTW jest zachowanie jak najdłużej sprawności fizycznej. Oprócz stałych zajęć podtrzymujących aktywność są wyjazdy edukacyjno – sprawnościowe w Góry Świętokrzyskie. Charakteryzują się one zwiedzaniem województwa świętokrzyskiego, odbywaniem wycieczek pieszych po szlakach górskich, a także spotkań integracyjnych z innymi seniorami. Dzięki takim wycieczkom, słuchacze wspólnie się in-

tegrują, podtrzymują sprawność fizyczną, poznają nowe miejsca, a dzięki tak urozmaiconej formie wyjazdowej nie mają czasu na nudę. Trasy górskie są specjalnie dobierane do możliwości uczestników.

fot. 3. Rajd po górach świętokrzyskie 2017 autor fot. Aneta Kowalczyk.

fot. 4. Rajd po górach świętokrzyskie 2017 autor fot. Aneta Kowalczyk

fot. 5. Rajd po górach świętokrzyskie 2019 autor fot. Artur Lis

Jedną z ulubionych form spędzenia czasu dla każdego seniora jest taniec. Z myślą o zamiłowaniu do tej przyjemnej dyscypliny, co roku organizowana jest Łochowska Biesiada Muzyczna – Noc Świętojańska. Impreza odbywa

fot. 6. Łochowska Biesiada Muzyczna aut. fot. (archiwum MiGOK)

się na Błoniach Pałacu w Łochowie nad rzeką Liwiec. W jej dolinie zachowały się wysokie walory krajobrazowe, florystyczne i faunistyczne. Miejsce to, niegdyś zamieszkiwały polskie rody arystokratyczne: Hornowskich,

Downarowiczów, Zamoyskich i Kurnatowskich, u których gościł, m.in. nasz zasłużony wieszcz - Cyprian Kamil Norwid. Całe przedsięwzięcie ma charakter wielopokoleniowy, podtrzymujący tradycję Nocy Świętojańskiej oraz kultywującej folklor w różnych jego przejawach. Podczas imprezy występują amatorskie zespoły senioralne i wielopokoleniowe zarówno lokalne jak i z innych regionów Polski i zagranicy. Podczas tego wydarzenia organizowana jest wystawa prac malarskich i ceramicznych, wykonanych przez słuchaczy ŁUTW. Impreza uświetniona jest spektaklem teatralnym obrazującym zwyczaj Nocy Świętojańskiej. Jest to przepiękne widowisko związane z tradycją puszczania wianków, tańcami przy muzyce ludowej połączone ze wspaniałymi efektami świetlnymi.

autor: Krzysztof Prochacki (z archiwum MiGOK)

Łochowski Uniwersytet Trzeciego Wieku

z siedzibą w Miejskim i Gminnym
Ośrodku Kultury w Łochowie,
ul. 1 Maja 22, 07-130 Łochów,
tel. 512 100 354, (0-25)6751216
[https://www.facebook.com/
Łochowski-Uniwersytet-III-
Wieku-1485153981775166/](https://www.facebook.com/Łochowski-Uniwersytet-III-Wieku-1485153981775166/)
<http://www.lochow.naszgok.pl>
osoba zarządzająca: dyrektor MIGOK
w Łochowie
kierownik ŁUTW- Artur Lis,
koordynator/ pełnomocnik dyrektora
od spraw ŁUTW - Aneta Kowalczyk,
liczba słuchaczy: 75

autor: Krzysztof Prochacki (z archiwum MiGOK)

Innowacyjny Uniwersytet Trzeciego Wieku Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

ISO 9001:2015 dla UTW SGH

Jednym z kierunków strategii wytyczonych przez I Zjazd Ogólnopolskiego Porozumienia UTW w 2009 r. na terenie Szkoły Głównej Handlowej było podwyższenie standardów działania Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Podejmowane działania takie jak „samoakredytacja” czy lokalne pomysły na podnoszenie sprawności zarządzania można traktować jedynie jako

formy przejściowe, przygotowujące do profesjonalnej certyfikacji jakości.

Profesjonalnym międzynarodowym wyznacznikiem jakości jest Certyfikat ISO 9001.

Certyfikacji dokonuje międzynarodowa firma certyfikująca, w oparciu o wyniki szczegółowego audytu organizacji/firmy.

Pierwszy Certyfikat ISO UTW SGH uzyskał w 2011 roku.

Co to jest ISO 9001

ISO 9001 to międzynarodowy standard zarządzania jakością. Szybkie tempo zmian mające miejsce we współczesnej gospodarce oraz stale rosnąca świadomość i wymagania klientów determinują na współczesnych organizacjach konieczność stałego podnoszenia jakości swoich produktów i usług. Najbardziej rozpowszechnionymi narzędziami umożliwiającymi wsparcie w osiągnięciu coraz lepszych wyników w obszarze jakości są sprawnie działające systemy zarządzania zbudowane w oparciu o międzynarodowe normy, czego przykładem jest standard funkcjonujący jako norma ISO 9001:2015.

Norma ta stanowi podstawę do opracowania, wdrożenia, a następnie certyfikacji opracowanego zgodnie z jej wymaganiami Systemu Zarządzania Jakością. Zawiera wymagania mające na celu wykazanie, że organizacja jest zdolna do ciągłego dostarczania wyrobów i usług spełniających wymagania klientów.

Norma ISO 9001 kładzie nacisk na zrozumienie i spełnienie wymagań klienta, a więc określonych potrzeb względem wyrobów lub usług danej organizacji. Jej podstawą jest przyjęcie podejścia opartego na procesach, stałe ich monitorowanie i dostarczanie wyników ich skuteczności oraz ciągłe doskonalenie w oparciu o obiektywne pomiary (np. zadowolenia klienta, wyrobów, programów edukacyjnych, procesów itd.)

Wymagania zawarte w normie ISO 9001 niezmiennie odwołują się do siedmiu głównych obszarów zainteresowania związanych z zarządzaniem jakością i są to:

- Orientacja na klienta.
- Przywództwo.
- Zaangażowanie ludzi.
- Podejście procesowe.
- Doskonalenie.
- Podejmowanie decyzji w oparciu o fakty.
- Zarządzanie relacjami.

Zastosowanie tych standardów w Uniwersytetach Trzeciego Wieku ma jak najbardziej uzasadnienie, bo-

wiem przeciwdziałała m.in. kryzysowi przywództwa, tak powszechnie występującego w organizacjach pozarządowych, ukierunkowuje na podejście kompleksowego zaspokajania oczekiwań słuchaczy, zarządzanie relacjami zewnętrznymi, tj. z samorządem lokalnymi, władzami publicznymi i innymi organizacjami oraz relacjami wewnątrz i międzypokoleniowymi.

Do najważniejszych korzyści z wdrożenia i certyfikacji ISO 9001 należą:

- wzrost prestiżu organizacji i zwiększenie zaufania do organizacji jako partnera społecznego,
- poprawa atrakcyjności organizacji na rynku – przyciąganie nowych sponsorów, wzmacnianie własnej marki i ograniczanie barier,
- wzrost konkurencyjności, poprawa kontaktów z klientami i dostawcami,
- lepsza identyfikacja potrzeb klientów, a tym samym skuteczniejsze zaspokajanie tych potrzeb,
- skuteczniejsza organizacja pracy, optymalizacja procesów w firmie,

- wydajniejsze zarządzanie zasobami ludzkimi i materialnymi, oszczędność czasu, pieniędzy i zasobów,
- poprawa efektywności operacyjnej, zmniejszenie liczby błędów przy zwiększeniu korzyści, obniżenie kosztów braku jakości,
- wzrost motywacji i zaangażowania pracowników, zwiększenie morale załogi,
- wzrost efektywności w zakresie komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.

Certyfikat ma jedynie 3 lata ważności, później trzeba go odnawiać.

Z wielką satysfakcją informujemy, iż w wyniku kolejnego audytu certyfikacyjnego wykonanego przez międzynarodową firmę **United Registrar of Systems**, Uniwersytet Trzeciego Wieku Szkoły Głównej Handlowej odnowił certyfikat potwierdzający wdrożenie Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2015 na okres kolejnych trzech lat.

Spełnienie wymagań normy, w tym działanie systemu kontroli wewnętrznej, kompleksowe przeglądy zarządzania, potwierdzane corocznym audytem sprawdzającym niezależnego audytora, otwartość na kontakty zewnętrzne, własne wydawnictwa, pełnienie roli przywódczej w szeregu organizacjach senioralnych, przewodniczenie Komisji Dialogu Społecznego ds. UTW przy Urzędzie m. st. Warszawy, udział w komisjach konkursowych miasta przydzielających środki publicznego organizacjom pozarządowym, a także współorganizacja największych wydarzeń senioralnych w Polsce takich jak Dzień Uniwersytetów Trzeciego Wieku na Torze Wyścigów Konnych Służewiec, obydwu dotychczasowych

Kongresów UTW, ogólnopolskich konferencji i in. potwierdza wysoką pozycję i prestiż UTW SGH w środowisku senioralnym, a zarazem jest potwierdzeniem, że System Zarządzania Jakością określony normą ISO 9001:2015 w UTW SGH działa i stale jest doskonały. Nowością wersji normy ISO 9001:2015 jest m.in. obowiązek analizowania różnych form ryzyka towarzyszącego działalności organizacji. Tych w NGO nie brakuje, począwszy od kryzysu przywództwa, które przeżywa okresowo każda organizacja poprzez ryzyko ciągłości finansowania aż po próby wykorzystywania organizacji pozarządowych do celów politycznych.

UTW SGH jest jak dotychczas jedynym Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Polsce posiadającym taki certyfikat.

Krystyna Lewkowicz

Prezes UTW SGH

**Uniwersytet Trzeciego Wieku
Szkoły Głównej handlowej**
ul. Rakowiecka 24, 02 554 Warszawa
Tel.: 22 564 9810, 605 957 084
www.utwsgh.waw.pl
Prezes: Krystyna Lewkowicz
e-mail: Klewkowicz@interia.eu

Spis treści

Część I. III Wielki Kongres Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Teatr Polski, 2019.

List organizatorów do gości Kongresu	2
Uniwersytety Trzeciego Wieku na rzecz polityki senioralnej	4
Fenomen Uniwersytetów Trzeciego Wieku	7
Konkurs do Tytułu Honorowego „Wielka Osobowość Uniwersytetów Trzeciego Wieku”	12
Koniec dobrej tradycji	14
Obywatelski Parlament Seniorów „Seniorzy i przyszłość Polski”	17

Część II. Prezentacja dokonań Uniwersytetów Trzeciego Wieku

Ogólnopolskie Zimowe Senioriady na Podhalu w Rabce-Zdroju(2014-2019)	31
Nasze jubileusze - talenty, fantazje, realizacja marzeń	35
Senioralia – Kołobrzeshire Dni Seniora	44
Międzynarodowe spotkania seniorów	47
Tradycje królewskie na Kazimierzowskim UTW w Bydgoszczy	50
Ostrowski UTW jako sposób na aktywne i twórcze życie seniorów	54
Aktorem można zostać w każdym wieku	59
Impreza senioralna o zasięgu międzynarodowym pod tytułem ”Trzynastego nawet w grudniu jest wiosna”	63
UTW im. Haliny Szwarc. Ustawiczna edukacja, talenty, wiedza	70
SUTW SZCZECIN „Chiny – tak daleko, a tak blisko”	74
Europejskie Centrum Uniwersytetów Drugiego i Trzeciego Wieku	77
Myśliborski Uniwersytet zachwyca tańcem	80
Koncerty chóru „Ursynovia Cantabile” we Francji Ursynowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. J. U. Niemcewicza przy SGGW	82

Kreatywność Bielańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku	86
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brzesku	89
Karkonoski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Jeleniej Górze	93
U3W – Uniwersytet Trzeciego Wieku w Malborku	97
Polkowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku	100
„Ogród Społecznościowy UTW” w Starachowicach	103
Stowarzyszenie Gnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku	107
Activus dla aktywnych	111
Wybrane osiągnięcia Elckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku	115
Polonijne Uniwersytety Trzeciego Wieku	119
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brześciu	120
25 lat działalności Lwowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku	123
Wawerskie Towarzystwo Uniwersytetu Trzeciego Wieku	128
Pasje bez granic słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Bolesławcu	132
UTW Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim	135
Uniwersytet Otwarty „Pokolenia” w Podkowie Leśnej	141
Uniwersytet Trzeciego Wieku w Rybniku	144
Świdnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku	148
Federacja Uniwersytetów Trzeciego Wieku we Wrocławiu	151
Chór „Apasjonata” UTW w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu	155
Łochowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	158
Innowacyjny UTW Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie	162
Szyk, wdzięk, fantazja, elegancja – czyli Dzień UTW na Torze Wyścigów Konnych Służewiec	168

Szyk, wdzięk, fantazja, elegancja – czyli Dzień Uniwersytetów Trzeciego Wieku na Torze Wyścigów Konnych Służewiec

Organizator: Fundacja OP UTW i Partnerzy
Zdjęcia: Tomasz Białkowski

Artystyczny, utalentowany, kreatywny Trzeci wiek

Ogrom talentów i inwencji twórczej słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku, z którego mogliśmy zaprezentować w tym wydawnictwie niestety zaledwie niewielki wycinek spowodowała, że w części artystycznej Kongresu postawiliśmy zaprezentować zespoły artystyczne działające w UTW.

W czasie III Wielkiego Kongresu UTW wystąpią:

Kabaret Bella Mafia z Karkonoskiego UTW w Jeleniej Górze

Zespół BABYLON z Myśliborskiego UTW

Chór „Ursynovia Cantabile” Ursynowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. J. U. Niemcewicza przy SGGW